

Broedvogels van Schiermonnikoog in 2006

Michel Klemann & Romke Kleefstra

SOVON-inventarisatierapport 2006/38
Dit rapport is samengesteld
in opdracht van
Vereniging Natuurmonumenten

Broedvogels van Schiermonnikoog in 2006

Michel Klemann & Romke Kleefstra

SOVON-inventarisatierapport 2006/38
Dit rapport is samengesteld in opdracht
van Vereniging Natuurmonumenten.

Vereniging
Natuurmonumenten

COLOFON

© SOVON Vogelonderzoek Nederland 2007

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Vereniging Natuurmonumenten.

Wijze van citeren: Klemann M. & Kleefstra R. 2007. Broedvogels van Schiermonnikoog in 2007. SOVON-inventarisatierapport 2006/38. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOVON Vogelonderzoek Nederland en/of de opdrachtgever.

ISSN: 1382-6247

SOVON Vogelonderzoek Nederland
Rijksstraatweg 178
6573 DG Beek-Ubbergen
Tel: 024 6848111
Fax: 024 6848188
E-mail: info@sovon.nl
Homepage: www.sovon.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2 Gebied	2
2.1 Ligging en omvang	2
2.2 Telgebieden	2
3.1 Doelstelling en inventarisatiemethode	4
3.2 Veldwerk	4
3.3 Interpretatie en verwerking van de gegevens	5
3.4 Weersomstandigheden maart - juli 2006	5
4 Resultaten	7
4.1 Soorten en aantallen	7
4.2 Broedvogels soortbesprekingen	9
4.3 Nieuw & verdwenen, af- & toename van broedvogels 2001 - 2006	17
5 Samenvatting	19
Dankwoord	19
Literatuur	20
Bijlagen-overzicht	21

1. Inleiding

In het voorjaar van 2006 is het natuurlijke deel van het waddeneiland Schiermonnikoog geïnventariseerd op broedvogels. De werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd door de samenstellers van dit rapport, werkzaam bij SOVON Vogelonderzoek Nederland. De inventarisatie had tot doel een up-to-date beeld te krijgen van aantallen en verspreiding van kustbroedvogels en landelijk zeldzame en schaarse soorten. Integrale karteringen van Schiermonnikoog hebben eerder plaatsgevonden in 1986, 1992 en 2001. Eerder integrale broedvogeltellingen van het gehele Waddengebied vonden plaats in 1991, 1996 en 2001. Het was in 2006 de vierde keer dat het Waddengebied op kustbroedvogels is geteld. In de tussenliggende jaren houden inventarisatiemedewerkers van SOVON de vinger aan de pols door kolonievogels en plevieren te tellen. Regelmatige integrale inventarisaties van het Schiermonnikoog worden gebruikt om een beeld te krijgen van de nationale en internationale betekenis voor broedvogels. Sinds 1998 loopt voorts een BMP-inventarisatie in de Oosterkwelder (o.a. Oosterhuis R. 2005), zodat ook een beeld kan worden gekregen van de jaarlijkse veranderingen op een deel van het eiland zelf. De Westerplas is al jaren een BMP-plot en wordt jaarlijks geïnventariseerd door Wim Penning.

Kolonievogels en Rode Lijstsoorten worden jaarlijks geteld door vrijwilligers, personeel van Natuurmonumenten, SOVON, medewerkers van de RUG en door de Meeuwenwerkgroep van de Natuur- en Vogelwacht Schiermonnikoog.

In dit rapport wordt kort verslag gedaan van de resultaten van de broedvogelinventarisatie in 2006. De dataverwerking van de territoria en de productie van kaartmateriaal is uitgevoerd met behulp van ArcView. Het papieren basismateriaal bestaande uit veld- en soortkaarten is opgeslagen op het SOVON-kantoor in Beek-Ubbergen.

Strandvlakte 16 april 2006 (M. Klemann)

2 Gebied

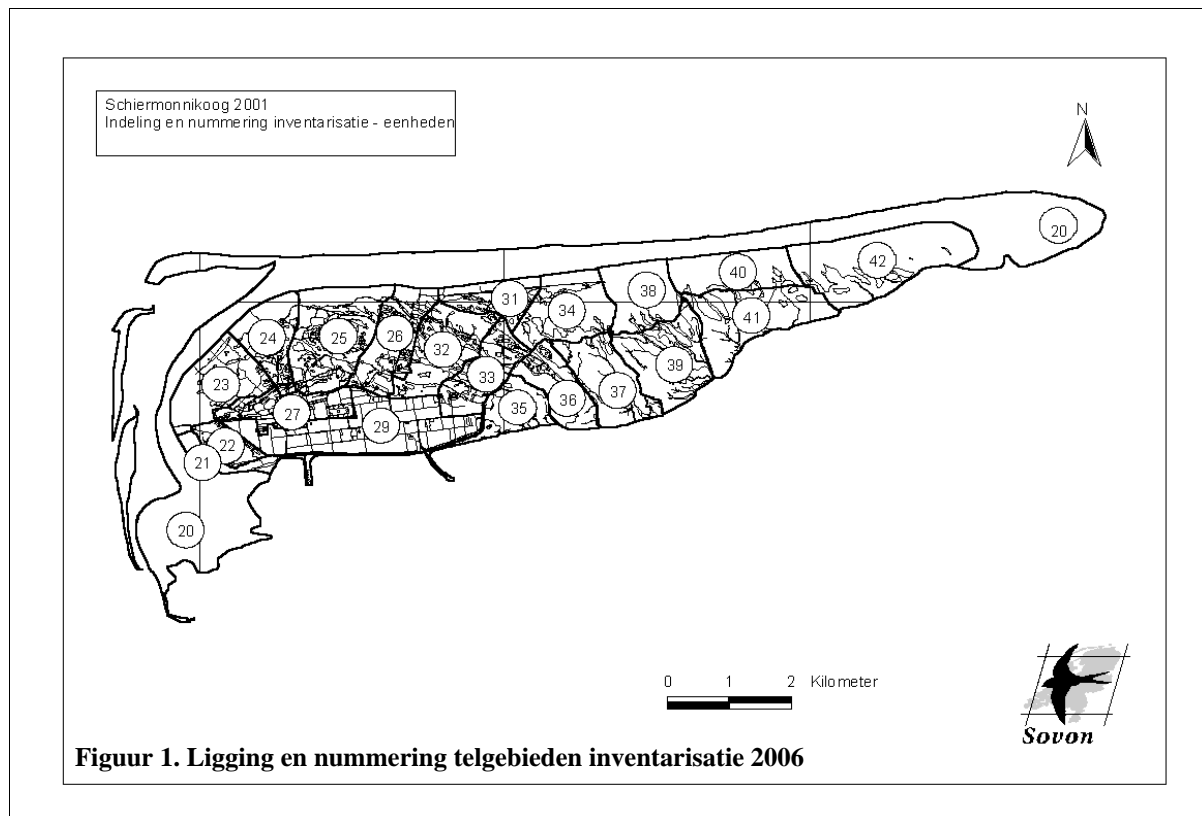
2.1 Ligging en omvang

Schiermonnikoog is het meest oostelijk gelegen permanent bewoonde Waddeneiland binnen de grens van Nederland. Het oppervlak van dit eiland is moeilijk in een afgerond getal te vangen. Het eiland vertoont aan de noord- en oostkant een sterke groei en het gebied wat boven water uitsteekt hangt af van de waterstand. Het oppervlak duinen, polders, stranden en zandbanken bedraagt >2000 ha. De omvang van het gebied wat permanent boven zeeniveau uitsteekt en waar de broedvogels zich vestigen wisselt jaarlijks. De zandbanken, stranden en slikken zonder begroeiing (dus >1200 ha) zijn grotendeels ongeschikt om op te broeden. Er staat te vaak water bovenop of het stuift veel te hard bij windkracht boven de 5 Beaufort. Om nu het oppervlak te berekenen waarbinnen de broedvogels zich bevonden, is in ArcView een polygoon getekend met daarbinnen alle territoria uit 2006. De polder en het dorp zijn daar dus “uitgeknipt” Van dit resterende deel, het deel waarbinnen de broedvogels zijn gekarteerd, is de oppervlakte berekend. Dit kwam uit op een oppervlak van 2600 ha.

De afstand tussen de zandbanken op de westkust tot de oostpunt van de Balg bedraagt 16,5 kilometer; tussen de jachthaven en het noordzeestrand pal in het noorden, 3,4 kilometer. De strandvlakte heeft daar een breedte van meer dan 500 meter. Een kaart met toponiemen is te vinden in bijlage 2.

2.2 Telgebieden

Op Schiermonnikoog worden jaarlijks een aantal gebieden geteld op broedvogels. Op papier is het eiland in telgebieden verdeeld genummerd van 20 tot en met 41 (figuur 1, tabel 1) . De telgebiedsindeling van telgebieden in 2006 is dezelfde als gebruikt tijdens de vorige integrale broedvogelkartering in 2001.

Tabel 1. Nummering en oppervlak in ha. van telgebieden 2006. Gebieden 27 en 29 zijn niet geteld en telgebied 20 bestaat voor het grootste deel uit zandvlaktes zonder broedvogels.

Telgebied	Opp in ha.	Telgebied	Opp in ha.
20	1096	33	118
21	50	34	154
22	50	35	96
23	155	36	107
24	113	37	146
25	219	38	124
26	138	39	174
27	111	40	130
29	274	41	190
31	158	42	272
32	151	Totaal	4026

Wasserman, 22 mei 2006 (M. Klemann)

3. Werkwijze

3.1 Doelstelling en inventarisatiemethode

Bij het verzamelen van broedvogelgegevens in natuurterreinen als Schiermonnikoog zijn de volgende facetten belangrijk:

- verspreiding en aantal territoria van de broedvogelsoorten
- aantalsontwikkeling; de vergelijking van broedvogelaantallen en verspreiding, van de broedvogelsoorten met eerdere inventarisaties

Het accent van de onderhavige inventarisatie lag in eerste instantie op de kartering van de zeldzame, schaarse, bedreigde en/of karakteristieke broedvogelsoorten. Deze soorten krijgen veel aandacht van de terreinbeherende instanties, maar vormen door hun geringe dichtheid en specifieke gedrag een lastige groep om kwantitatief te inventariseren. De gegevens worden uiteindelijk kwalitatief vertaald. De verspreidinggegevens zijn gedigitaliseerd (ArcView) en kunnen zo beschikbaar voor onderzoek naar kwalitatieve aspecten.

3.2 Veldwerk

Het veldwerk in 2006 was verdeeld over de volgende personen/instanties: De Westerplas (telgebied 22) is evenals eerdere jaren geteld door Wim Penning. Hij telt het gebied jaarlijks volgens de BMP-methode en de gegevens worden gebruikt door SOVON/CBS voor de BMP-monitoringgegevens. De gebieden 21, 23 t/m 33 zijn geteld door M. Klemann; 34 t/m 38 en 40 t/m 42 door R. Kleefstra en een klein deel van telgebied 26, het Groene Glop, is geteld door Symen Deuzeman.

Telgebieden 37 en 38 zijn geïnventariseerd door Otto Overdijk (Natuurmonumenten). Dit zijn de gebieden waar de lepelaarkolonies liggen die door hem regelmatig worden bezocht. Om verstoring tot een minimum te beperken heeft hij daar de broedvogels geteld zodat er niet nog een extra teller over deze kwelders heen hoefde. De overige delen van Schiermonnikoog zijn door ondergetekende geteld.

Over de inventarisatietijden van de telgebieden 22, 38 en 39 (figuur 1) zijn bij mij geen gegevens voorhanden. De inventarisatietijd op de rest van het eiland bedroeg in 2006 totaal 241 uur Gemiddeld over het oppervlak van 2200 ha komt daarmee de intensiteit uit op bijna 7 minuten per hectare.

Per telgebied zijn vier tot vijf rondes gelopen. Het inventariseren van bos en struweelrijk duin vraagt meer tijd dan open, meer overzichtelijk terrein. Nachtbezoeken vonden plaats door extra vroeg te beginnen en door ochtends door het duin te fietsen en af en toe te stoppen en de omgeving af te luisteren op weg naar de verschillende inventarisatieplots. In juni zijn enkele avonden besteed aan nachtvogels.

De inventarisatie is uitgevoerd tussen 13 april en 5 juli 2006. Een bezoek begon rond zonsopgang en duurde gemiddeld zes uur. Per dag werd afhankelijk van het weer en het terrein 150 tot 300 ha afgelopen. De te lopen route werd aangepast aan de terreingesteldheid, de tijd van de dag en de weersomstandigheden. Tijdens de inventarisaties werd gelet op territorium- en nestindicatief gedrag. Zangwaarnemingen waren het talrijkst en daardoor erg belangrijk. Waarnemingen als alarm, voerdragende adulten, faecesvervoer, afleidingsgedrag, bedelende jongen en nestvondsten zijn vanzelfsprekend ook gebruikt. Kolonievogels zijn geteld door van iedere kolonie of telgebied het aantal aanwezige vogels te tellen of te schatten en het verkregen getal te delen door 1,5 (van Dijk *et al.* 2004).

Van de volgende soorten zijn geen gegevens verzameld: Wilde Eend, Fazant, Houtduif, Turkse Tortel, Boerenzwaluw, Witte Kwikstaart, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, Merel, Zanglijster, Fitis, Staartmees, Pimpelmees, Koolmees, Kauw, Spreeuw, Huismus, Ringmus, Vink, Groenling.

3.3 Interpretatie en verwerking van de gegevens

Waarnemingen zijn met broedzekerheidscodes (van Dijk *et al.* 2004) op veldkaarten ingetekend op schaal van ongeveer 1 : 5000 en uitgewerkt op soortkaarten 1 : 10.000. Bij de interpretatie werd uitgegaan van de criteria zoals opgesteld in de BMP- en LSB-handleidingen (van Dijk 2004, van Dijk *et al.* 2004).

Bij het projecteren van de territoria op de verspreidingskaarten is uitgegaan van het zwaartepunt van het territorium: de hoogste broedcode, het deel van het gebied waar de meeste waarnemingen of (als er slechts weinig waarnemingen waren) de waarneming die tijdens het hoogtepunt van het broedseizoen was verricht.

Wanneer echter zangvogels op bepaalde plaatsen een hoge dichtheid halen, zijn het niet de clusters van waarnemingen die het aantal bepalen, maar “de beste telling”. Het komt er dus op neer dat hier alleen de uitsluitende waarnemingen tellen (dus twee of meer zingende vogels tegelijk). Hierdoor worden de aantallen per telgebied gebaseerd op telling met het hoogste aantal zingende vogels. Dit is met name het geval geweest bij het interpreteren van de algemene soorten en soorten die geclusterd voorkomen.

3.4 Weersomstandigheden maart - juli 2006

Het weer is van invloed op de activiteit van vogels en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, neerslag en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Veel territoriale activiteit neemt, zeker bij vogels, ook af bij hoge temperaturen. Vandaar een korte beschrijving van het weer in het broedseizoen van 2006 aan de hand van de maandoverzichten van het KNMI. In tabel 2 zijn enkele variabelen samengevat.

Maart

Maart 2006 was koud en zonnig en kende een normale hoeveelheid neerslag. Tot 23 maart was het in grote delen van het land koud. In de nachten werd vaak matige tot lokaal in het oosten zelfs strenge vorst gemeten. Het aantal vorstdagen bedroeg 19; een forse afwijking van het gemiddelde van 9 vorstdagen. Na 23 maart sloeg het weer om en stegen de temperaturen flink. Wel ging dit gepaard met buien en windstoten. De gemiddelde temperatuur in het land liep van het noordoosten naar het zuidwesten temperatuur circa drie graden op. De neerslag was het hoogst in Utrecht en Overijssel en relatief laag in het zuidwesten, De Kop van Noord-Holland en westelijk Friesland. De zon scheen het meest langs de kust en in mindere mate elders in West-Nederland; in het oosten was het relatief somber.

April

April 2006 was vrij zacht en kende een normale hoeveelheid zonneschijn. Een groot deel van de maand viel er opvallend weinig neerslag. Wel was het geregeld wisselvalig en winderig weer, vooral van 1 tot 4 april en van 11 tot 14 april. De meeste zonneschijn werd in de tweede en vierde week van de maand genoteerd. De hoogste gemiddelde temperatuur werd in het zuidwesten gemeten, terwijl het op de Wadden en in het noordoosten het koudst was. De meeste neerslag viel in Zuid-Limburg en Twente; in het zuidwesten was het relatief droog. De hoeveelheid zonneschijn nam van het noordoosten naar het zuidwesten beduidend toe.

Mei

Mei 2006 was zeer warm, nat en kende een vrijwel normale hoeveelheid zon. De eerste helft van de maand was zeer zonnig, droog en warm. Vooral tussen 3 en 13 mei was de temperatuur hoger dan normaal. Er viel in eerste helft van de maand nauwelijks neerslag. De tweede helft van mei was erg wisselvallig en somber. Met op vrijwel elke dag ergens in het land wel enige neerslag. Vooral in de laatste decade van de maand soms in grote hoeveelheden. Tijdens buien soms vergezeld door onweer en zware windstoten. Het zonnigst was het in het Waddengebied. De hoeveelheid zonneschijn nam van het noordoosten naar het zuidwesten beduidend af.

Juni

Juni 2006 was warm en gemiddeld over het land zeer droog en zeer zonnig. De maand ging koel van start, met plaatselijk nog vorst aan de grond. Tussen 9 en 13 juni was het in vrijwel het hele land 's zomers warm. Daarna was het licht wisselvallig waarbij korte warme tijdvakken werden afgewisseld door dagen met gemiddelde temperaturen. Gemiddeld over het land was juni zeer droog, Het oosten van het land zelfs uitzonderlijk droog, met plaatselijk minder dan 10mm neerslag. Het westen kreeg wat meer neerslag, vooral tijdens buien op de 25° en 26°. Het aantal zonuren was over het hele land vrijwel gelijk.

Juli

Juli 2006 was recordwarm, zeer droog en zeer zonnig. Van 30 juni tot 6 juli en van 16 tot 30 juli was er zelfs sprake van een hittegolf. Op 11 dagen steeg de temperatuur in De Bilt boven de 30 °C. Het aantal zonuren was het grootst in het westen van het land en nam geleidelijk af richting het oosten. Door het buiige karakter van de neerslag liepen de hoeveelheden neerslag in het land erg uiteen. Gemiddeld was het echter zeer droog.

Tabel 2. Enkele weersvariabelen in De Bilt in de periode maart-juli 2006, op basis van het KNMI. Ref. staat voor de referentie waarden (langjarig gemiddelde).

Maand	gem. temp.	Neerslag		Zonneschijn		Wind (m/s)	Ref	
	in °C	Ref	in mm	Ref	in %			
Maart	3,6	5,6	67	65	41	31	5,3	5,4
April	8,5	8,0	37	44	41	39	4,6	4,9
Mei	14,5	12,7	90	62	41	42	3,7	4,5
Juni	16,7	15,2	18	72	49	37	2,7	4,4
Juli	22,3	14,7	15	70	61	39	2,6	4,3

4 Resultaten

4.1 Soorten en aantallen

Op het geïnventariseerde deel van Schiermonnikoog werden in 2006 totaal 99 broedvogelsoorten aangetroffen. Van 78 soorten zijn aantallen en verspreiding gekarteerd. Totaal 20 van de getelde broedvogelsoorten komen voor op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare soorten in Nederland: Dodaars, Georde Fuut, Roerdomp, Eider, Blauwe Kiekendief, Porseleinhoen, Kluut, Bontbekplevier, Strandplevier, Watersnip, Grutto, Tureluur, Grote Stern, Visdief, Noordse Stern, Kerkuil, Velduil, Oeverzwaluw, Roodborsttapuit, Tapuit, Rietzanger en Baardmannetje.

Tabel 3 geeft een overzicht van alle vastgestelde soorten met het aantal territoria. De vermelde dichtheid is berekend door het aantal territoria te delen door het oppervlak waarbinnen vogels tot broeden kwamen (2600 ha).

Kleine zilverreiger; nest met 4 eieren / nest met 2 grote jongen (R. Kleefstra)

Tabel 3 Soorten, aantallen en dichtheden van de broedvogels op Schiermonnikoog (2600 ha) in 2006
 (* komt voor op de Rode Lijst; Van Beusekom *et al.* 2005).

Soort	Totaal	N/100 ha	Soort	Totaal	N/100 ha
Dodaars	2	0,1	*Koekoek	14	0,5
Fuut	6	0,2	*Ransuil	1	0,0
*Kleine Zilverreiger	7	0,3	*Velduil	3	0,1
Lepelaar	208	8,0	Grote Bonte Specht	4	0,2
Knobbelzwaan	1	0,0	*Veldleeuwerik	215	8,3
Grauwe Gans	86	3,3	Oeverzwaluw	50	1,9
Canadese Gans	1	0,0	*Huiszwaluw	11	0,4
Nijlgans	5	0,2	Boompieper	1	0,0
Bergeend	275	10,6	*Graspieper	411	15,8
Krakeend	30	1,2	*Nachttegaal	30	1,2
*Wintertaling	3	0,1	Blauwborst	14	0,5
*Slobeend	19	0,7	Gekraagde Roodstaart	15	0,6
Tafeleend	4	0,2	Roodborsttapuit	10	0,4
Kuifeend	9	0,3	*Tapuit	5	0,2
Eider	2260	86,9	Sprinkhaanzanger	96	3,7
Bruine Kiekendief	14	0,5	Rietzanger	156	6,0
*Blauwe Kiekendief	8	0,3	Bosrietzanger	14	0,5
Havik	3	0,1	Kleine Karekiet	52	2,0
Sperwer	1	0,0	*Spotvogel	50	1,9
Buizerd	6	0,2	Braamsluiper	86	3,3
Torenvalk	2	0,1	Grasmus	235	9,0
*Boomvalk	1	0,0	Tuinfluitter	52	2,0
Waterral	7	0,3	Zwartkop	66	2,5
*Porseleinhoen	1	0,0	Fluiter	3	0,1
Waterhoen	8	0,3	Tjiftjaf	105	4,0
Meerkoet	8	0,3	Goudhaan	4	0,2
Scholekster	540	20,8	Grauwe Vliegenvanger	21	0,8
Kluut	15	0,6	Baardman	1	0,0
*Strandplevier	7	0,3	Boomkruiper	8	0,3
Kievit	79	3,0	Wielewaal	1	0,0
Houtsnip	35	1,3	Ekster	9	0,3
*Grutto	2	0,1	Zwarte Kraai	27	1,0
Wulp	64	2,5	Putter	20	0,8
*Tureluur	137	5,3	Sijs	1	0,0
Kokmeeuw	612	23,5	*Kneu	72	2,8
Stormmeeuw	479	18,4	Barmsijs	30	1,2
Kleine Mantelmeeuw	10568	406,5	Rietgors	91	3,5
Zilvermeeuw	5045	194,0			
*Visdief	311	12,0			
Noordse Stern	9	0,3	Getelde soorten	78	
Holenduif	50	1,9	Getelde territoria	22912	881,2

4.2 Broedvogels soortbesprekingen

De telgebieden op Schiermonnikoog zijn dit seizoen vier- of vijfmaal bezocht (bijlage 1). De territoria van broedvogels zijn gebaseerd op de criteria van de Handleiding Landelijk Soortonderzoek Broedvogels (van Dijk *et al.* 2004), Handleiding Broedvogel Monitoring Project (van Dijk 2004) en de Handleiding voor het inventariseren van kustvogels in het Waddengebied (Hälterlein *et al.* 1995). Om meer informatie te geven dan alleen totaaltabellen en verspreidingskaarten wordt bij de Rode Lijstsoorten en enkele koloniesoorten kort aanvullende informatie gegeven. In deze rapportage wordt slechts summier op de aantalsontwikkelingen ingegaan. Dit aspect valt buiten de doelstelling van de rapportage. Van alle broedvogels is per soort een verspreidingskaart opgenomen in bijlage 2 met achterin een kaart met toponiemen. Wanneer in de tekst een aantalsvergelijking wordt gemaakt met 2001 heeft dat betrekking op dat deel van het eiland wat zowel in 2001 als in 2006 geteld is. Het dorp en polders zijn dus buiten deze aantalsvergelijking gehouden tenzij aangegeven.

Niet geteld en daarom niet in tabel 3 weergegeven zijn: Wilde Eend, Fazant, Houtduif, Turkse Tortel, Boerenzwaluw, Witte Kwikstaart, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, Merel, Zanglijster, Fitis, Staartmees, Pimpelmees, Koolmees, Kauw, Spreeuw, Huismus, Ringmus, Vink, Groenling.

Bij iedere nieuwe inventarisatie van een gebied treden er veranderingen op. Toe- en afname van aantallen zijn aansprekend, maar bij het verdwijnen of verschijnen van soorten wordt een duidelijke “grens” overschreden. Hieronder een tabel met aantallen in 2001 en 2006. Voor de vergelijking zijn de aantallen geselecteerd van het gebied dat zowel in 2001 als in 2006 is geteld. Een bespreking van de nieuwe en verdwenen soorten en van enkele soorten met grote aantalsveranderingen is te vinden in hoofdstuk 4.3.

Velduilnest met 8 eieren (R. Kleefstra)

Tabel 4 Vergelijking broedvogels en aantallen op Schiermonnikoog (2600 ha); 2001 en 2006.

Soort	2001	2006	Soort	2001	2006
Dodaars	4	2	Visdief	1364	311
Fuut	8	6	Noordse Stern	43	9
Geoorde Fuut	1	0	Holenduif	70	50
Roerdomp	3	0	Koekoek	27	14
Kleine Zilverreiger	2	7	Kerkuil	1	0
Lepelaar	192	208	Ransuil	0	1
Knobbelzwaan	1	1	Velduil	1	3
Kolgans	2	0	Grote Bonte Specht	3	4
Grauwe Gans	32	86	Veldleeuwerik	198	215
Canadese Gans	2	1	Oeverzwaluw	51	50
Nijlgans	0	5	Huiszwaluw	0	11
Bergeend	328	275	Boompieper	1	1
Smient	1	0	Graspieper	511	411
Krakeend	26	30	Nachtegaal	18	30
Wintertaling	6	3	Blauwborst	8	14
Pijlstaart	1	0	Gekraagde Roodstaart	25	15
Slobeend	32	19	Roodborsttapuit	15	10
Tafeleend	9	4	Tapuit	26	5
Kuifeend	11	9	Grote Lijster	2	0
Eider	2943	2260	Sprinkhaanzanger	79	96
Bruine Kiekendief	27	14	Rietzanger	148	156
Blauwe Kiekendief	12	8	Bosrietzanger	17	14
Havik	3	3	Kleine Karekiet	70	52
Sperwer	2	1	Spotvogel	45	50
Buizerd	4	6	Braamsluiper	46	86
Torenvalk	0	2	Grasmus	197	235
Boomvalk	1	1	Tuinfluit	44	52
Kwartel	1	0	Zwartkop	41	66
Waterral	14	7	Fluiter	4	3
Porseleinhoen	1	1	Tjiftjaf	127	105
Waterhoen	12	8	Goudhaan	23	4
Meerkoet	32	8	Vuurgoudhaantje	2	0
Scholekster	1045	540	Grauwe Vliegenvanger	37	21
Kluut	19	15	Baardman	7	1
Bontbekplevier	3	0	Boomkruiper	13	8
Strandplevier	4	7	Wielewaal	2	1
Kievit	70	79	Ekster	40	9
Watersnip	2	0	Zwarte Kraai	36	27
Houtsnip	23	35	Putter	14	20
Grutto	15	2	Sijs	1	1
Wulp	71	64	Kneu	146	72
Tureluur	129	137	Barmsijs	63	30
Kokmeeuw	6921	612	Appelvink	1	0
Stormmeeuw	839	479	Rietgors	92	91
Kleine Mantelmeeuw	10679	10568			
Zilvermeeuw	10302	5045			
Grote Mantelmeeuw	1	0	Getelde soorten	88	78
Grote Stern	11	0	Getelde territoria	37506	22912

Kleine Zilverreiger 7 territoria

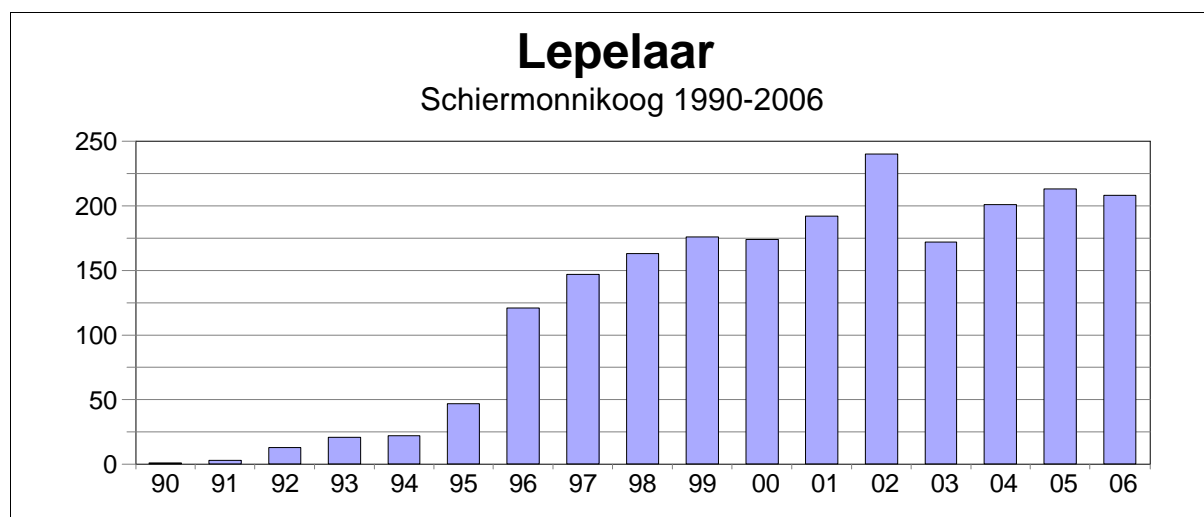
Verspreidingskaart 1190

De Kleine Zilverreiger mag inmiddels tot de vaste broedvogelbevolking van Schiermonnikoog worden gerekend. Ten opzichte van 2005, toen tien paren tot broeden kwamen (Oosterhuis 2005), werden in 2006, verdeeld over drie locaties, in totaal zeven zekere broedparen vastgesteld. De nestlocaties bevonden zich alle aan de voet van de Noordzee-duinen in zones met Zandhaver *Leymus arenarius*, waar de soort tot broeden komt temidden van Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen. Naar schatting hebben 10-12 jongen het vliegvlugge stadium bereikt, waarvan er acht voorzien zijn van kleuringen (O. Overdijk, *pers.med.*).

Lepelaar 208 territoria

Verspreidingskaart 1440

Met 208 paar bleef ook dit jaar het aantal boven de 200 broedparen. Schiermonnikoog blijft daarmee en van de belangrijkste broedgebieden voor Lepelaars in Nederland. Figuur 2 laat na de stijging in de jaren negentig, een stabilisatie zien in de decade daarna. Er zijn sterke aanwijzingen dat de piek in het aantal broedparen in het Waddengebied zijn top heeft bereikt. De hoeveelheid beschikbaar voedsel is op dit moment waarschijnlijk de beperkende factor (Overdijk 2006).

Figuur 2: Aantalsverloop Lepelaar Schiermonnikoog 1990 - 2006

Wintertaling 3 territoria

Verspreidingskaart 1840

Vergeleken met 2001 is de verspreiding van de Wintertaling vrijwel gelijk gebleven. In de Westerplas, waar in 2001 nog drie territoria werden geteld, waren ze dit jaar niet meer aanwezig. De hoeveelheid broedbiotoop is een beperkende factor. Ondiepe zoete duinplassen zijn nu eenmaal niet ruim voorhanden.

Slobeend 19 territoria

Verspreidingskaart 1940

In tegenstelling tot 2001 is de verspreiding minder geworden. Dit is veroorzaakt door het veel drogere voorjaar in 2006 vergeleken met dat van 2001. Deze eendensoort leek zich daardoor wat meer te concentreren op de Westerplas. In natte jaren kan de verspreiding ruimer zijn en daarmee het aantal broedparen hoger.

Bruine Kiekendief 14 territoria

Verspreidingskaart 2600

Nadat het aantal broedparen van de Bruine Kiekendief zich in de afgelopen jaren stabiliseerde op 24-27 territoria in de periode 2001-2003, is in 2006 tamelijk onverwacht een veel lager aantal vastgesteld. 'Slechts' 14 paren werden gekarteerd, waarbij ten opzichte van de integrale kartering in 2001 locaties nabij de Kooiduinen en in de Strandvlakte, onbezet bleven. De indruk die verkregen werd van het broedsucces was evenwel een goede. In het gebied ten oosten van de Kobbeduinen werden in totaal 8 territoria vastgesteld. In 6 daarvan werd een nest gevonden. Hierin werden gemiddeld 5 eieren per nest gelegd en gemiddeld vlogen 3,7 jongen per nest uit (gegevens R. Kleefstra). Voor een deel het de afname te maken met de voortschrijdende verbossing van duinvalleien en rietvelden.

Blauwe Kiekendief 8 territoria

Verspreidingskaart 2610

Met de Blauwe Kiekendief gaat het niet goed in Nederland. In tien jaar tijd halveerde de Waddenpopulatie naar ongeveer 60 paren. Om de reden van deze afname te achterhalen wordt momenteel aan de ecologie van de Blauwe Kiekendief op de verschillende Waddeneilanden onderzoek uitgevoerd. Een duidelijke oorzaak voor de snelle afname is nog niet eenduidig. Wel is vast komen te staan dat op Schiermonnikoog de conditie van de jongen en reproductie het best waren (Klaassen *et al.* 2006).

Boomvalk 1 territorium

Verspreidingskaart 3100

Het enige geschikte broedbiotoop voor Boomvalken op Schiermonnikoog zijn de bossen. Nu is het oppervlak daarvan beperkt waardoor de aanwezigheid van een paar toch nog wel verrassend was. Het paar met uitgevlogen jong is pas laat in het seizoen vastgesteld door de ringers van het Groene Glop.

Porseleinhoen 1 territorium

Verspreidingskaart 4080

Evenals in 2001 werd ook in 2006 één territorium vastgesteld. Behalve een waarneming van een roepende vogel op 4 mei, werd op 24 mei (ruim binnen de datumgrenzen) een door een roofvogel gepredeerde Porseleinhoen gevonden op de Strandvlakte.

Scholekster 540 territoria

Verspreidingskaart 4500

In de totaalaantallen van de Scholekster op Schiermonnikoog is reeds sinds eind jaren 80 een daling te zien (Stuurgroep Avifauna Schiermonnikoog 2005). Ook in de vaste steekproefgebieden neemt de soort af (Oosterhuis 2005). Exclusief de aantallen in de Banckspolder laat de soort in de overige terreindelen van het eiland een halvering zien ten opzichte van 2001. Op de Oosterkwelder is de soort in vrijwel alle telgebieden afgenomen, maar vooral de verbrokkelde verspreiding in het laaggelegen gebied tussen de 4^e Slenk en het Willemsduin is opvallend. Op deze delen van de kwelder was het ook lastig de soort op basis van BMP-criteria vast te stellen. Hoe verder oostwaarts op het eiland, hoe later Scholeksters zich in het voorjaar vestigen, zo lijkt het. Tot en met half mei waren hier amper territoriale paren aanwezig, terwijl in de tweede helft van juni de meeste paren door hoge vloed alweer weggevaagd waren. Het broedsucces was hier nihil, terwijl in het onderzoeksgebied ten westen van de 1^e Slenk een broedsucces van 0,15 jong per paar werd vastgesteld, nota bene het beste succes sinds 1997 (K. Oosterbeek, *pers.med.*).

Kluut, 15 territoria

Verspreidingskaart 4560

Verdeeld over twee locaties kwamen in totaal 15 paar Kluten tot broeden. De grootste concentratie bevond zich op de jonge kwelder ten oosten van het Willemsduin. Hier werden op 1 juni 13

alarmerende paren gezien. Hoe succesvol deze zijn geweest is onduidelijk. Op 22 juni waren op dezelfde locatie nog slechts zes paren alarmerend aanwezig.

Strandplevier 7 territoria

Verspreidingskaart 4770

De jaarlijkse groei van de strandvlakte zijn een uitbreiding van geschikt broedbiotoop. Dankzij dit enorme oppervlak zijn er altijd rustige delen waar weinig recreanten zich vertonen of waar ze heel kort als wandelaars doorheen lopen. Reden voor verschillende paren zich daar te vestigen. Het is één van de weinige locaties in het Waddengebied waar de soort zich lijkt te kunnen handhaven zij het in klein, maar niet onbelangrijk aantal.

Grutto 2 territoria

Verspreidingskaart 5320

Behalve in de polder, lijkt de Grutto ook op de kwelder moeite te hebben zich te handhaven. Waar op de kwelder in 2001 nog acht territoria werden vastgesteld, was dit er in 2006 nog maar één. Voorlopig lijkt er geen eind te komen aan de al decennialang durende afname.

Tureluur 137 territoria

Verspreidingskaart 5460

In de gebieden buiten de Banckspolder is het aantal Tureluurs vrijwel gelijk gebleven in vergelijking met de integrale kartering in 2001. Enkele veranderingen die opvallen in de verspreiding zijn de grote concentratie op de Oosterkwelder tussen de 3^e en 4^e Slenk en de vestiging van de soort in de primaire vegetatie op het Noordzeestrand. Hoe succesvol de soort op de laaggelegen delen van de Oosterkwelder is geweest, is maar de vraag. Door de hoge vloed eind mei deed zich een grote verschuiving voor van territoriale Tureluurs en raakte de kwelderrand vrijwel onbezet. Het broeden op het Noordzeestrand is een recent fenomeen. In 2006 werden daar 14 territoria vastgesteld. De jaarlijkse uitbreiding van vegetatie en het dikker worden van een organische laag op het zand (toename voedselrijkdom) maakt verdere uitbreiding van aantal territoria mogelijk.

Kokmeeuw 612 territoria

Verspreidingskaart 5820

Het totaal aantal broedparen van de Kokmeeuw in 2006 is nog geen 10% van wat er in 2001 werd vastgesteld. Op de kwelder tussen de Nieuwe Steiger en de 1^e Slenk is niets overgebleven van de grote kolonie die er eertijds zat. Ook op het oostelijke deel van de Oosterkwelder werden geen noemenswaardige aantallen meer vastgesteld, wat de laatste jaren telkens het geval is (Oosterhuis 2004 & 2005). Tijdens iedere ronde leken de Kokmeeuwen zich weer op een ander plekje gevestigd te hebben en werden overwegend lege nesten of éénlegsels gevonden.

Stormmeeuw 479 territoria

Verspreidingskaart 5900

De Stormmeeuw is net als de Zilvermeeuw de afgelopen vijf jaar in aantal gehalveerd. De verspreiding is wel grotendeels gelijk gebleven. Stormmeeuwen broeden vooral op duinkopjes op het strand en op de hogere zandruggen op kwelders terwijl ook wel vogels tot broeden overgaan in de drogere duinen. De landelijke trend in broedvogelaantallen is dalende met een gemiddelde afname van 3% tussen 1990 en 2005 (van Dijk *et al.* 2007). Deze afname is op Schiermonnikoog vele malen groter.

Kleine Mantelmeeuw 10.568 territoria

Verspreidingskaart 5910

Vergeleken met de andere meeuwen is de Kleine Mantel de enige die het hoofd boven water heeft weten te houden. De aantallen zijn de afgelopen vijf jaar niet noemenswaardig veranderd alhoewel de verspreiding zich wat meer naar de hogere delen van het eiland heeft verplaatst. Het lijkt erop dat de kwelders momenteel minder in trek zijn. Een reden daarvoor zou de afname van Zilvermeeuwen kunnen zijn waardoor de wat drogere broedplekken voor mantelmeeuwen beschikbaar zijn gekomen. Of dit het broedsucces ook positief heeft beïnvloed is niet zeker maar wel waarschijnlijk nu de kans dat nesten wegspoelen veel kleiner geworden is.

Zilvermeeuw 5045 territoria

Verspreidingskaart 5920

De afgelopen 15 jaar is de landelijke broedpopulatie van de Zilvermeeuw met 30% verminderd (van Dijk *et al.* 2007). Op Schiermonnikoog is deze achteruitgang veel groter geweest. Behalve het krimpen van aantallen is dit ook met de verspreiding aan de gang. Op de oostpunt, de kwelders en het duingebied is de afname het grootst geweest en zijn hele gebieden al verlaten. De afname van deze ooit onuitroeibaar geachte vogelsoort is een interessante ontwikkeling waarvan de uitkomst voorlopig nog duister is.

Visdief 311 territoria

Verspreidingskaart 6150

Vergeleken met 2001 heeft Schiermonnikoog een flinke veer moeten laten wat betreft enkele soorten meeuwen en sterns. De Visdief is één van deze dalers en is met 1000 paar minder dan in 2001 fors afgenomen. Vooral op de oostpunt van de Oosterkwelder ontbraken echt grote kolonies, zoals die er jarenlang hebben gezeten. Daarnaast was het broedsucces van de soort er nihil. Dit lijkt te maken te hebben met enerzijds predatie en anderzijds hoge vloed in mei en juni. Deze afname is geen landelijk trend. Landelijk is de populatie-ontwikkeling positief dus is er sprake van het broeden op geheel andere broedlocaties. Dit hoeft voor een opportunistische soort als de Visdief op zich verder geen probleem te zijn.

Noordse Stern 9 territoria

Verspreidingskaart 6160

In 2006 werd slechts een handjevol Noordse Sterns vastgesteld. Op de overgang van het Oosterstrand naar de Balg vestigde zich een kleine kolonie van negen paren, waar de sterns nestelden in lage, primaire duintjes. De paren zouden niet succesvol zijn. Na de hoge vloed van eind mei/begin juni was de vestiging leeg.

Koekoek 14 territoria

Verspreidingskaart 7240

Het aantal territoria van de Koekoek is op Schiermonnikoog in slechts vijf jaar tijd gehalveerd van 27 naar 14. Niet voor niets is deze vogelsoort op de Rode Lijst terecht gekomen. De oorzaken voor de landelijke achteruitgang die genoemd worden zijn afname van het aantal waardvogels en verschraving van het voedselaanbod. Dat is waarschijnlijk niet het geval op Schiermonnikoog. De afname van de Koekoek is complex en vind plaats in een groot deel van West/Europa.

Ransuil 1 territorium

Verspreidingskaart 7670

Ransuilen broeden niet ieder jaar op het eiland, maar in 2006 kon een broedgeval vastgesteld worden. Midden in het broedseizoen werd een gepredeerde volwassen Ransuil gevonden in het dennenbos. In juli werden jonge Ransuilen waargenomen bij het Vredenhof.

Velduil 3 territoria

Verspreidingskaart 7680

Op de Oosterkwelder werden van de Velduil in totaal drie territoria vastgesteld. In één territorium werd op 9 mei een nest gevonden met daarin acht eieren. Op 31 mei bevonden zich zeven jongen in het nest en één onbevucht ei. Tussen de jongen werden vier verse Veldmuizen aangetroffen. Op de roestplaats van het mannetje, vlakbij het nest, werden 13 braakballen verzameld. Het pluizen ervan leverde 14 Veldmuizen, 3 Dwergmuizen en 4 niet te determineren muizen op (gegevens R. Kleefstra). Op 22 juni was het nest leeg. Vlakbij het nest werd een dood jong gevonden dat volledig in de veren zat. Vliegvlugge jongen werden in de nestomgeving niet teruggevonden.

Veldleeuwerik 215 territoria

Verspreidingskaart 9760

Overall in het land kelderen de aantallen van deze broedvogel met het jaar. Op Schiermonnikoog handhaaft die zich nog redelijk. Alhoewel het duingebied nu door de broedvogels echt verlaten is, is dit gecompenseerd met nieuwe territoria op de begroeide strandvlakte. Hier is een natuurlijke weidevogel-gemeenschap aan het ontstaan waar de Veldleeuwerik ook onderdeel van uitmaakt. Op de kwelders blijven de aantallen onverminderd hoog.

Oeverzwaluw 51 territoria

Verspreidingskaart 9810

In 2001 werden totaal 50 nesten gevonden en in 2006 waren dit er 51. De populatie is daarmee stabiel. In 2006 zaten er 19 nesten in de stuifkuilen van de Westerduinen; in 2001 zaten hier 40 nesten. 31 nesten werden geteld in de stuifkuilen ten noorden van Kapenglop waar er in 2001 slechts vijf zaten. In de stuifkuil ten noorden van Wasserman broedde in 2001 nog zes paar maar in 2006 was deze plek onbezet. Er zijn meer plekken waar zo af en toe Oeverzwaluwen tot broeden komen zoals langs de stuifdijk of in tijdelijke grondhopen. De Westerplas is het belangrijkste foerageergebied voor de op het eiland broedende vogels.

Huiszwaluw 11 territoria

Verspreidingskaart 10010

Vanwege de landelijke afname van >60% in 30 jaar is de Huiszwaluw op de Rode Lijst terecht gekomen. Voor het bouwen van de nesten zijn ze in Nederland volledig afhankelijk van menselijke bouwwerken. Binnen het geïnventariseerde deel van het eiland werden alleen wat nesten gevonden op huizen en hotels langs de Badweg. In 2001 ontbraken ze langs de Badweg en werden alleen nesten in het dorp en aan (kampeer)boerderijen aangetroffen.

Graspieper 411 territoria

Verspreidingskaart 10110

De Graspieper staat op de Rode Lijst vanwege de sterke afname in agrarische gebieden. In de duingebieden waar geen sprake is van structurele afname, behoort het nog steeds tot één van de meest algemene broedvogels. Dat is ook op Schiermonnikoog het geval. Vergeleken met 2001 laat de verspreidingskaart zien dat er een verschuiving van territoria heeft plaats gevonden. Veel territoria aan de randen van het dorp en langs de Prins Bernhardweg zijn verlaten. Vermoedelijk is dit meer een oorzaak van verbossing dan van recreatiedruk. Nieuw is de aanwezigheid van vele tientallen broedparen op de strandvlakte.

Nachtegaal 30 territoria

Verspreidingskaart 11040

Verdere verstruiking van het duingebied kan er toe hebben geleid dat de Nachtegaal is toegenomen van 18 in 2001 naar 30 territoria nu. Overigens is ook in andere duingebieden van het land de laatste

jaren een toename zichtbaar. In hoeverre klimaat of een verdere voedselverrijking van de duinen hierin een rol spelen is niet duidelijk.

Tapuit 3 territoria

Verspreidingskaart 11460

Met nog slechts drie territoria lijkt het doek vrijwel gevallen. Hoe dramatisch de afname is wordt duidelijk als je ziet dat in 2001 nog 26 territoria werden gevonden. Deze getallen geven aan dat niet alleen de afwezigheid van konijnen (gebrek aan nestgelegenheid) daarvan de oorzaak kan zijn. Het zal moeilijk worden om met deze lage aantallen de werkelijke oorzaak nog te achterhalen maar onderzoek in het NHD in 2006 heeft aangetoond dat het broedsucces “fors te laag” is om de populatie op peil te houden (Turnhout *et al.* 2006). Het is daarom de vraag of op Schiermonnikoog over vijf jaar nog Tapuiten zullen broeden.

Spotvogel 50 territoria

Verspreidingskaart 12590

Landelijk doet de Spotvogel het minder. Op Schiermonnikoog handhaaft die zich momenteel buiten het dorp met rond de 50 territoria. Toch is er sprake van een wijziging in verspreiding. In de duingebieden oostelijk van de Bernhardweg is de verspreiding ruimer en zijn de aantallen toegenomen van 18 naar 28 territoria. Het tegenovergestelde zien we ten westen van de Bernhardweg; van 27 naar 22 territoria. De oorzaak van deze veranderende verspreiding is mogelijk het gevolg van voortgaande successie in de vegetatie; verbossing ten westen van de Bernhardweg en verstruiking ten oosten daarvan.

Kneu 72 territoria

Verspreidingskaart 16600

De afname van de Kneu met 50% in vijf jaar is ronduit dramatisch. Niet voor niets is ook de Kneu op de Rode Lijst terecht gekomen. Hoewel over grote delen van het eiland de verstruiking is toegenomen heeft de Kneu daar niet van geprofiteerd; er heeft geen uitbreiding plaats gehad en de bestaande concentraties, welke vijf jaar geleden nog duidelijk zichtbaar waren, zijn uitgedund. Eigenlijk is de achteruitgang hier veel groter dan in veel andere delen van het land. Zo bleven bijvoorbeeld in het Noord-Hollands Duinreservaat de aantallen van de Kneu tussen 2000 en 2006/07 gelijk (Veenstra *et al. in prep.*). Een duidelijke reden voor de grote achteruitgang op Schiermonnikoog is vooralsnog niet te geven. Misschien interessant in dit opzicht is de achteruitgang van de Barmsijs. Daarvan kelderde de populatie eveneens met 50% van 63 naar 30 territoria.

4.3 Nieuw & verdwenen, af- & toename van broedvogels 2001 - 2006

Binnen de grenzen van het getelde gebied zijn vier soorten weke niet in 2001 niet zijn aangetroffen maar wel in 2006 te weten: Ransuil, Torenavalk, Nijlgans en Huiszwaluw. Andersom bleken er ten opzichte 2001 een aantal soorten niet meer aanwezig te zijn. Het gaat om een totaal van 14 soorten te weten: Geoorde Fuut, Roerdomp, Kolgans, Smient, Pijlstaart, Kwartel, Bontbekplevier, Watersnip, Grote Mantelmeeuw, Grote Stern, Kerkuil, Grote Lijster en Vuurgoudhaantje.

Nu is het verdwijnen van bovenstaande soorten niet zo dramatisch als het in eerste instantie lijkt. Met slechts het beperkte aantal bezoeken per gebied kunnen “moeilijke” soorten, wanneer er slechts één of enkele paren aanwezig zijn, gemist worden. In dit geval gaat het om Watersnip, Kwartel, Kerkuil en Grote Mantelmeeuw. De Kwartel is het ene jaar talrijker dan het andere en 2006 was niet echt een geweldig kwarteljaar. Daarnaast zat het weer niet altijd mee waardoor de roepactiviteit negatief beïnvloed werd. De Watersnip telde net niet mee al waren er sterke vermoedens van aanwezigheid van een paar op strandvlakte op dezelfde locatie als in 2001. Kerkuilen zijn sowieso moeilijk te vinden vanwege de lage roepactiviteit en zijn waarschijnlijk nog wel broedvogel op het eiland maar niet in het door ons getelde deel. Een enkel Grote Mantelmeeuwen is moeilijk te vinden tussen 10.000 paar Kleine Mantelmeeuwen en verspreid overzomerende adulten. De soort zit in de lift en er zullen de komende jaren zeker nog nesten van gevonden worden.

Soorten die zeker niet ieder jaar worden aangetroffen maar wel (misschien toevallig) in 2001 waren Geoorde Fuut, Smient, Pijlstaart, Grote Lijster en Vuurgoudhaantje. Ook van deze vier soorten kunnen af en toe nog territoria worden gevonden de komende jaren. De Kolganzen in 2001 betroffen tamme vogels welke waren verdwenen in 2006.

De afwezigheid van Roerdomp, Bontbekplevier en Grote Stern is wel iets om in de gaten te houden. Deze Rode Lijst soorten hebben het moeilijk. Het ontbreken van Roerdompen is mogelijk het gevolg van het afnemende oppervlak geschikt biotoop in de vorm van riet. Het oppervlak riet neemt af als gevolg van ganzenvraat en verbossing. Het ontbreken van Bontbekplevieren was nogals verassend daar er wel zeven paar Strandplevieren op de stranden te vinden waren. Mogelijk is er een broedpaar gemsit, mogelijk komen ze weer terug, er lijkt immers voldoende geschikt biotoop voorhanden voor enkele paren. Het ontbreken van Grote Sterns is ook niet zo dramatisch daar de soort landelijk toeneemt en het vaker voorkomt dat Grote Sterns één of meerdere jaren achter elkaar niet op het eiland broeden. Er kan zomaar van het een op het andere jaar weer een kolonie van honderden broedparen ontstaan.

Over de de komst van Nijlgans, Torenavalk, Ransuil en Huiszwaluw is te zeggen dat de Nijlgans wel een blijvertje zal blijken te zijn. In heel Nederland komt de soort tegenwoordig tot broeden en ook aan de noord- en oostgrens van zijn verspreidingsgebied; Duitsland en Denemarken neemt de soort toe. De komst van Huiszwaluw is niet nieuw voor het eiland alleen broedde er in 2001 geen Huiszwaluwen binnen het in 2006 getelde gebied; dus niet echt nieuw.

Wel opvallend was de aanwezigheid van Torenavalk en Ransuil. Het jaar 2006 was in het algemeen een goed muizenjaar, maar de recente komst van Veldmuizen op Schiermonnikoog kan ook een reden zijn dat beide soorten zich vestigden. Mogelijk is zijn het dus permanente vestigingen.

Het gros van de sterns en meeuwen hebben de afgelopen vijf jaar een afname vertoond. Ook bij de Eider zien we een afname. Deze groep die voor het voedsel afhankelijk is van Noordzee en Waddenzee hebben het duidelijk moeilijk.

Eenzelfde maar minder sterke afname is ook te zien bij vogels van zoetwatermoeras. Slobeend,

duikeenden, Waterral, Waterhoen, Meerkoet, Bosrietzanger, Kleine karekiet en Baardman zijn achteruit gegaan. Soorten van de wat drogere moerassen, Blauwborst, Rietzanger, Sprinkhaanzanger en Rietgors doen het opvallend beter met stabiele of toegenomen aantallen. Een deel van de verklaring ligt bij het dichtgroeien van rietvelden en moeraszones door bomen en struiken en deels ligt de oorzaak van het verschil in het veel drogere jaar 2006 in vergelijking met 2001 toen het in het vroege voorjaar wel heel erg nat was.

Bij bosvogels is het beeld wisselend door soorten welke een afname vertonen; Gekraagde Roodstaart, Grauwe Vliegenvanger, Tjiftjaf en soorten welke wel een duidelijke toename hebben laten zien de afgelopen vijf jaar; Zwartkop. Bij Struweelvogels is het beeld ook wisselend met bijvoorbeeld een afname bij Roodborsttapuit, Kneu en Bramsijs en een soms forse toename bij Nachtegaal, Braamsluiper, Grasmus en Tuinfluiter.

Met het vrijwel verdwijnen van de Tapuit en de afname van Bergeend Kiekendieven, Veldleeuwerik, Kneu en Wulp wordt het open duin steeds stiller. Het is hier slechts een constatering.

Blauwe Kiekendief vr. 3 mei 2006 (M. Klemann)

5 Samenvatting

In het voorjaar van 2006 is een groot deel van het waddeneiland Schiermonnikoog geïnventariseerd op broedvogels. Het ging om een gebied van 2600 ha waarbinnen broedvogels aanwezig waren.

Er is geïnventariseerd volgens de territoriumkartering methode (van Dijk 1996). De tijdsbesteding van het bedrog gemiddeld bijna 7 min/ha. De weersomstandigheden tijdens de inventarisatiebezoeken waren over algemeen goed.

Binnen het te karteren gebied zijn in 2006 van 99 verschillende soorten aantal en verspreiding vastgelegd. Daarvan komen 20 broedvogelsoorten voor op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare soorten in Nederland (Van Beusekom *et al.* 2005): Kleine Zilverreiger, Wintertaling, Slobeend, Blauwe Kiekendief, Boomvalk, Porseleinhoen, Strandplevier, Grutto, Tureluur, Visdief, Koekoek, Ransuil, Velduil, Veldleeuwerik, Huiszwaluw, Graspieper, Nachtegaal, Tapuit, Spotvogel en Kneu

Negen soorten koloniebroeders waren in 2006 aanwezig: Kleine Zilverreiger, Lepelaar, Kluut, Kokmeeuw, Stormmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Visdief en Noordse stern. Met een totaal van meer dan 17.000 broedparen bestaat het grootste deel van de broedvogelpopulatie uit kolonievogels.

In 2006 waren er ten opzichte van 2001 vier nieuwe broedvogelsoorten: Ransuil, Torenavalk, Nijlgans en Huiszwaluw. Veertien broedvogelsoorten waren ten opzichte van 2001 verdwenen: Geoorde Fuut, Roerdomp, Kolgans, Smient, Pijlstaart, Kwartel, Bontbekplevier, Watersnip, Grote mantelmeeuw, Grote Stern, Kerkuil, Grote Lijster en Vuurgoudhaantje.

Een aantalsafname ten opzichte van 2001 is vastgesteld onder kolonievogels, vogels van zoetwatermoeras en vogels van open duin. Soorten van moerasranden en verruigd moeras zijn stabiel of nemen toe. De toe- of afname van bosvogels en struweelvogels is per soort sterk wisselend.

Dankwoord

Met name vooral veel dank aan Otto Overdijk (Natuurmonumenten) die mij van veel informatie voorzag, altijd bereid was met raad en daad behulpzaam te zijn, zijn getoonde interesse, het aanleveren van aanvullende informatie over broedvogels, het inventariseren van twee grote stukken kwelder (telgebieden 8 en 9 (figuur 1)). Wim Penning wordt bedankt voor de jaarlijkse (ook in 2006) broedvogelinventarisatie van de Westerplas.

Literatuur

- Van Beusekom, R., Huigen P., Hustings R., de Pater K. & Thissen J. (red.) 2005. Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels. Tirion Uitgevers B.V., Baarn.
- Bijlsma R.G., Hustings F. & Camphuijsen C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij Haarlem/Utrecht.
- Hälterlein B., Fleet D.M., Henneberg H.R., Menneböck Th., Rasmussen L.H., Südbeck P., Thorup O. & Vogel R.L. 1995. Handleiding voor het inventariseren van kustvogels in het Waddengebied. Wadden Sea Ecosystem no. 3. Common Wadden Sea Secretariat, Trilateral Monitoring and Assessment Group & Joint Monitoring Group for Breeding Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven.
- van Dijk A.J. Hustings F. & van der Weide M. 2004. Handleiding Landelijk Soortonderzoek Broedvogels. SOVON, Beek-Ubbergen.
- van Dijk A.J. 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- van Dijk A.J., Boele A., van den Bremer L., Hustings F., van Manen W., van Kleunen A., Koffijberg K., Teunissen W., van Turnhout C., Voslamber B., Willems F., Zoetebier D. & Plate C.L. 2007. Broedvogels in Nederland in 2005. SOVON-Monitoringrapport 2007/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Hustings F., Borggreve C., van Turnhout C. & Thissen J. 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Klaassen O., Dijk L., de Boer P., Willems F., Foppen R. & Oosterbeek K. 2006. Broedsucces, voedsel生态学 en dispersie van de Blauwe Kiekendief op de Waddeneilanden in 2004-2006. SOVON-Onderzoeksrapport 2006/15. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Klemann K. Broedvogel van Schiermonnikoog in 2001. SOVON-Inventarisatierapport 2001/27. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Oosterhuis R. 2004. Broedvogelmonitoring op Schiermonnikoog in 2004. SOVON-inventarisatierapport 2004/41. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Oosterhuis R. 2005. Broedvogelmonitoring op Schiermonnikoog in 2005. SOVON-inventarisatierapport 2005/32. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Overdijk O. 2006 Lepelaars in de Wadden, stijgende aantallen en dalend broedsucces...een indicatie dat de piek is bereikt? Twirre jaargang 17 nr 2.
- Stuurgroep Avifauna Schiermonnikoog (redactie) 2005. Vogels van Schiermonnikoog, gezien - geteld - opgetekend. Uitgeverij Uniepers, Abcoude.
- van Turnhout C., Aben J., Beusink P. & Geertsma M. 2006. Broedsucces en voedsel生态学 van Tapuiten in de Nederlandse kustduinen. SOVON-Onderzoeksrapport 2006/14. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen en Stichting Bargerveen /Radboud Universiteit, Nijmegen.
- Veenstra B, van Maanen W. & Klemann M. (in prep.) Broedvogels van het NHD 1006/07. SOVON-Inventarisatierapport. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Bijlagen-overzicht

- Bijlage 1 Inventarisatietijden
- Bijlage 2 Verspreidingskaarten

Bijlage 1 Inventarisatietijden per telgebied. Voor ligging en oppervlak zie figuur 1 en tabel 1.

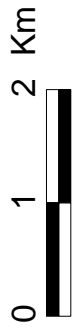
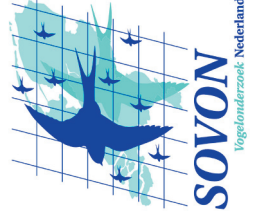
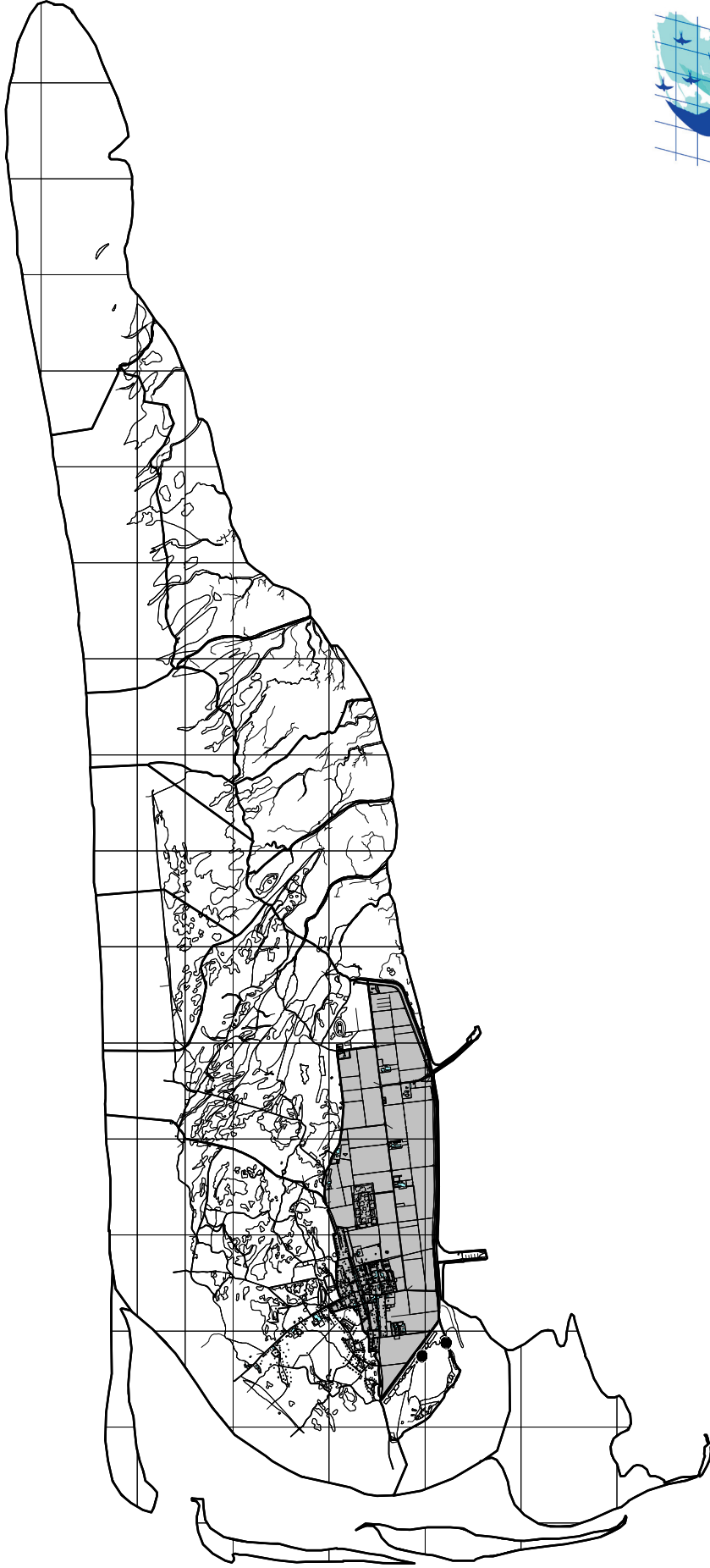
MK (Michel Klemann), RK (Romke Kleefstra)

Telgebied	Datum	Begin	Eind	Min.	Teller	Telgebied	Datum	Begin	Eind	Min.	Teller	
20	18-apr-06	11:50	16:00	250	RK	32	14-apr-06	6:10	9:30	200	MK	
	10-mei-06	15:45	19:10	205	RK		04-mei-06	5:00	9:00	240	MK	
	01-jun-06	13:10	18:05	295	RK		23-mei-06	11:30	16:45	315	MK	
	23-jun-06	9:05	13:55	290	RK		15-jun-06	7:00	8:45	105	MK	
	01-jul-06	16:45	17:55	70	RK		04-jul-06	10:15	12:30	135	MK	
21 & 22	13-apr-06	9:30	12:00	150	MK	04-jul-06	19:15	21:40	145	MK		
	01-mei-06	6:00	8:45	165	MK	05-jul-06	5:45	9:30	225	MK		
	20-mei-06	7:05	10:00	175	MK	33	14-apr-06	11:30	14:00	150	MK	
	21-mei-06	6:45	8:30	105	MK		04-mei-06	9:00	11:15	135	MK	
	11-jun-06	19:55	21:45	110	MK		23-mei-06	8:00	11:30	210	MK	
	13-jun-06	9:00	11:00	120	MK	15-jun-06	8:45	10:10	85	MK		
	01-jul-06	13:30	16:00	150	MK	34	17-apr-06	6:30	10:10	220	RK	
23	15-apr-06	11:30	13:30	120	MK		09-mei-06	5:45	6:35	50	RK	
	01-mei-06	8:45	12:15	210	MK		09-mei-06	8:20	11:00	140	RK	
	21-mei-06	8:30	12:00	210	MK		31-mei-06	5:40	5:55	15	RK	
	24-mei-06	8:15	10:30	135	MK		31-mei-06	7:40	9:10	90	RK	
	13-jun-06	4:20	6:45	145	MK		22-jun-06	4:25	4:45	20	RK	
	03-jul-06	9:00	12:00	180	MK	22-jun-06	6:00	7:45	105	RK		
24	13-apr-06	12:00	14:30	150	MK	35	19-apr-06	9:10	11:30	140	RK	
	02-mei-06	5:35	9:00	205	MK		11-mei-06	8:30	9:40	70	RK	
	21-mei-06	20:30	22:30	120	MK		02-jun-06	8:05	9:20	75	RK	
	22-mei-06	6:45	8:00	75	MK		23-jun-06	6:10	8:45	155	RK	
	24-mei-06	11:30	14:00	150	MK	36	19-apr-06	6:20	9:10	170	RK	
	25-mei-06	6:30	8:00	90	MK		11-mei-06	5:50	8:30	160	RK	
	25-mei-06	14:00	15:00	60	MK		02-jun-06	5:00	7:50	170	RK	
	13-jun-06	6:45	9:00	135	MK		23-jun-06	4:00	5:30	90	RK	
03-jul-06	6:00	9:00	180	MK	38	17-apr-06	10:10	11:30	80	RK		
25	15-apr-06	8:30	11:30	120		MK	09-mei-06	11:00	14:05	185	RK	
	02-mei-06	9:40	15:40	360		MK	31-mei-06	9:10	11:55	165	RK	
	22-mei-06	20:30	22:30	120		MK	22-jun-06	7:45	10:05	140	RK	
	25-mei-06	10:00	14:00	240		MK	40 & 41	17-apr-06	11:30	14:50	200	RK
	14-jun-06	10:25	12:45	140	MK	18-apr-06		6:45	8:50	125	RK	
05-jul-06	9:30	11:00	90	MK	10-mei-06	6:15		12:00	315	RK		
26	14-apr-06	15:30	16:30	60	MK	10-mei-06		15:45	16:30	45	RK	
	15-apr-06	6:00	8:30	150	MK	31-mei-06		12:10	14:35	145	RK	
	30-apr-06	19:15	21:05	110	MK	22-jun-06	10:05	12:30	145	RK		
	01-mei-06	12:15	13:45	90	MK	01-jul-06	12:25	14:35	130	RK		
	03-mei-06	5:15	6:00	45	MK	42	18-apr-06	8:50	11:50	180	RK	
	03-mei-06	10:00	14:15	255	MK		10-mei-06	12:00	15:45	225	RK	
	21-mei-06	12:00	14:00	120	MK		01-jun-06	8:55	13:10	255	RK	
	22-mei-06	8:00	11:00	180	MK		22-jun-06	12:30	16:15	225	RK	
	22-mei-06	11:30	14:00	150	MK		01-jul-06	14:35	16:45	130	RK	
	14-jun-06	5:05	10:25	320	MK		31	14-apr-06	9:30	11:30	120	MK
	15-jun-06	5:00	7:00	120	MK			17-apr-06	6:45	8:15	90	RK
	04-jul-06	5:15	7:45	150	MK			03-mei-06	6:00	10:00	240	MK
	31	09-mei-06	6:35	8:20	95	RK		22-mei-06	14:00	15:30	90	MK
22-mei-06		14:00	15:30	90	MK	31-mei-06		5:55	7:40	95	RK	
15-jun-06		10:10	12:00	110	MK	22-jun-06	4:45	6:00	135	RK		
22-jun-06		4:45	6:00	135	RK	04-jul-06	7:45	10:15	150	MK		
04-jul-06		7:45	10:15	150	MK							

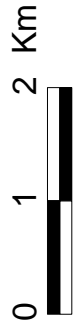
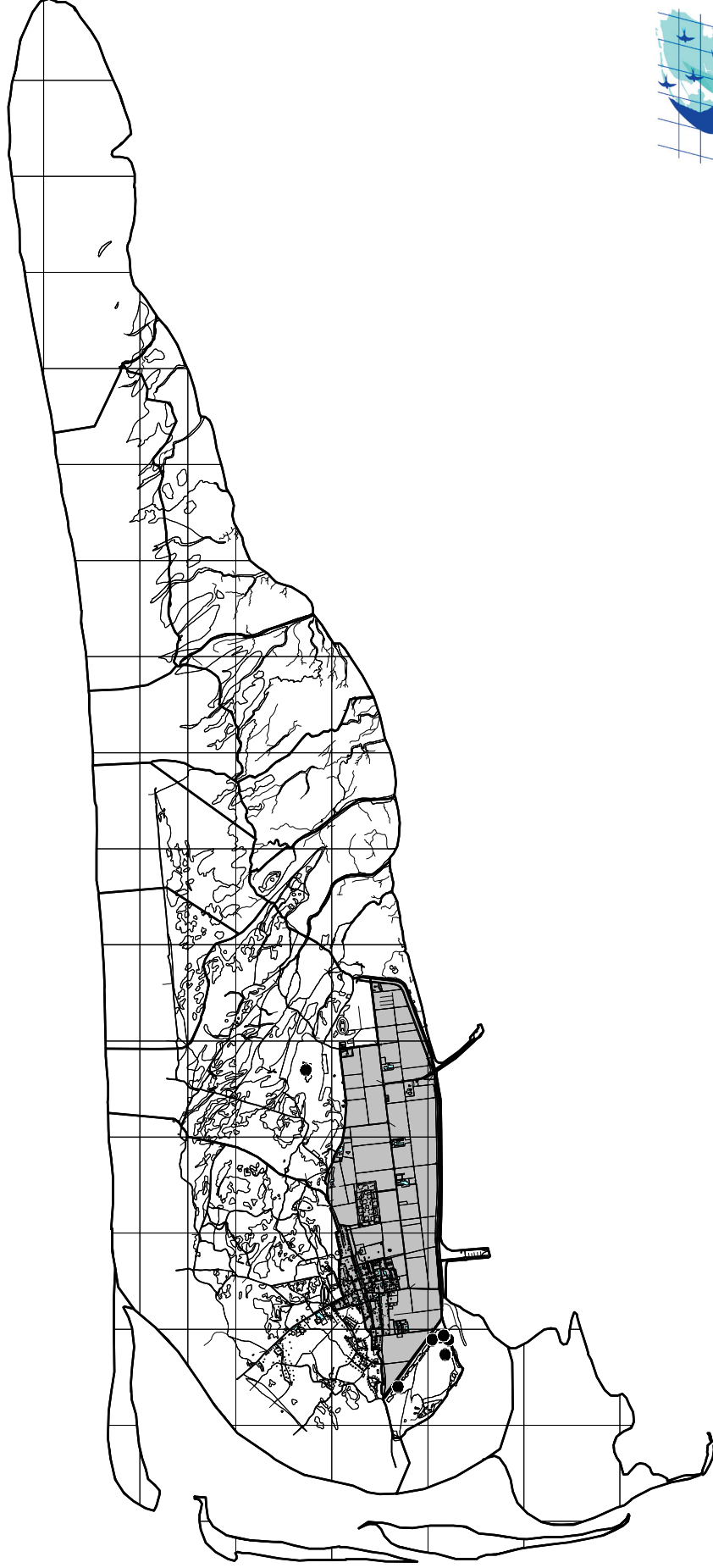
Bijlage 2 Verspreidingskaarten en toponiemenkaart

Kaartno	Soort	Kaartno	Soort
70	Dodaars	6160	Noordse Stern
90	Fuut	6680	Holenduif
1190	Kleine Zilverreiger	7240	Koekoek
1440	Lepelaar	7670	Ransuil
1520	Knobbelzwaan	7680	Velduil
1610	Grauwe Gans	8760	Grote Bonte Specht
1660	Canadese Gans	9760	Veldleeuwerik
1700	Nijlgans	9810	Oeverzwaluw
1730	Bergeend	10010	Huiszwaluw
1820	Krakeend	10090	Boompieper
1840	Wintertaling	10110	Graspieper
1940	Slobeend	11040	Nachtegaal
1980	Tafeleend	11060	Blauwborst
2030	Kuifeend	11220	Gekraagde Roodstaart
2060	Eider	11390	Roodborsttapuit
2600	Bruine Kiekendief	11460	Tapuit
2610	Blauwe Kiekendief	12360	Sprinkhaanzanger
2670	Havik	12430	Rietzanger
2690	Sperwer	12500	Bosrietzanger
2870	Buizerd	12510	Kleine Karekiet
3040	Torenvalk	12590	Spotvogel
3100	Boomvalk	12740	Braamsluiper
4070	Waterral	12750	Grasmus
4080	Porseleinhoen	12760	Tuinfluit
4240	Waterhoen	12770	Zwartkop
4290	Meerkoet	13080	Fluiter
4500	Scholekster	13110	Tjiftjaf
4560	Kluut	13140	Goudhaan
4770	Strandplevier	13350	Grauwe Vliegenvanger
4930	Kievit	13640	Baardman
5290	Houtsnip	14870	Boomkruiper
5320	Grutto	15080	Wielewaal
5410	Wulp	15490	Ekster
5460	Tureluur	15671	Zwarte Kraai
5820	Kokmeeuw	16530	Putter
5900	Stormmeeuw	16540	Sijs
5910	Kleine Mantelmeeuw	16600	Kneu
5920	Zilvermeeuw	16630	Barmsijs
6150	Visdief	18770	Rietgors
			Toponiemenkaart

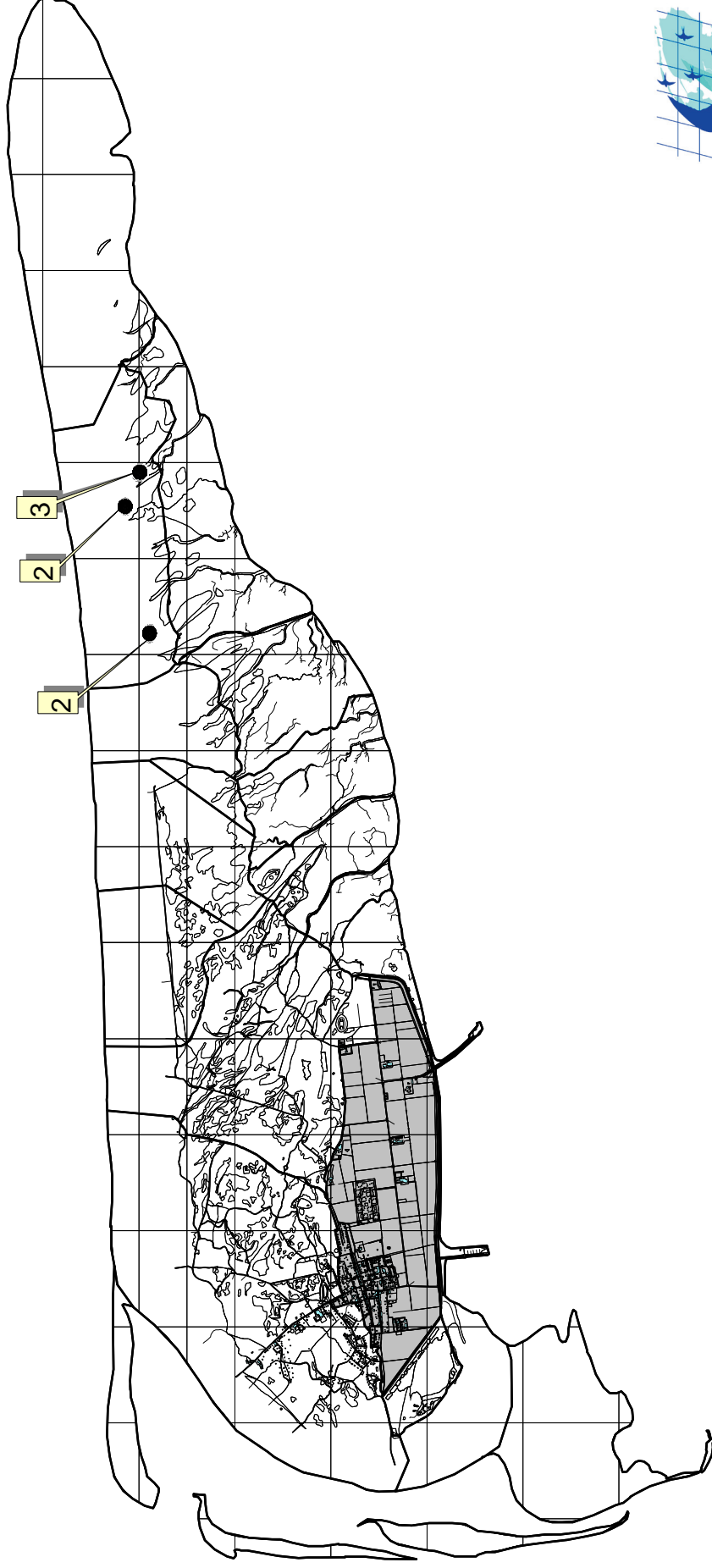
Schiermonnikoog 2006
Kaart 00070
Dodaars 2 territoria

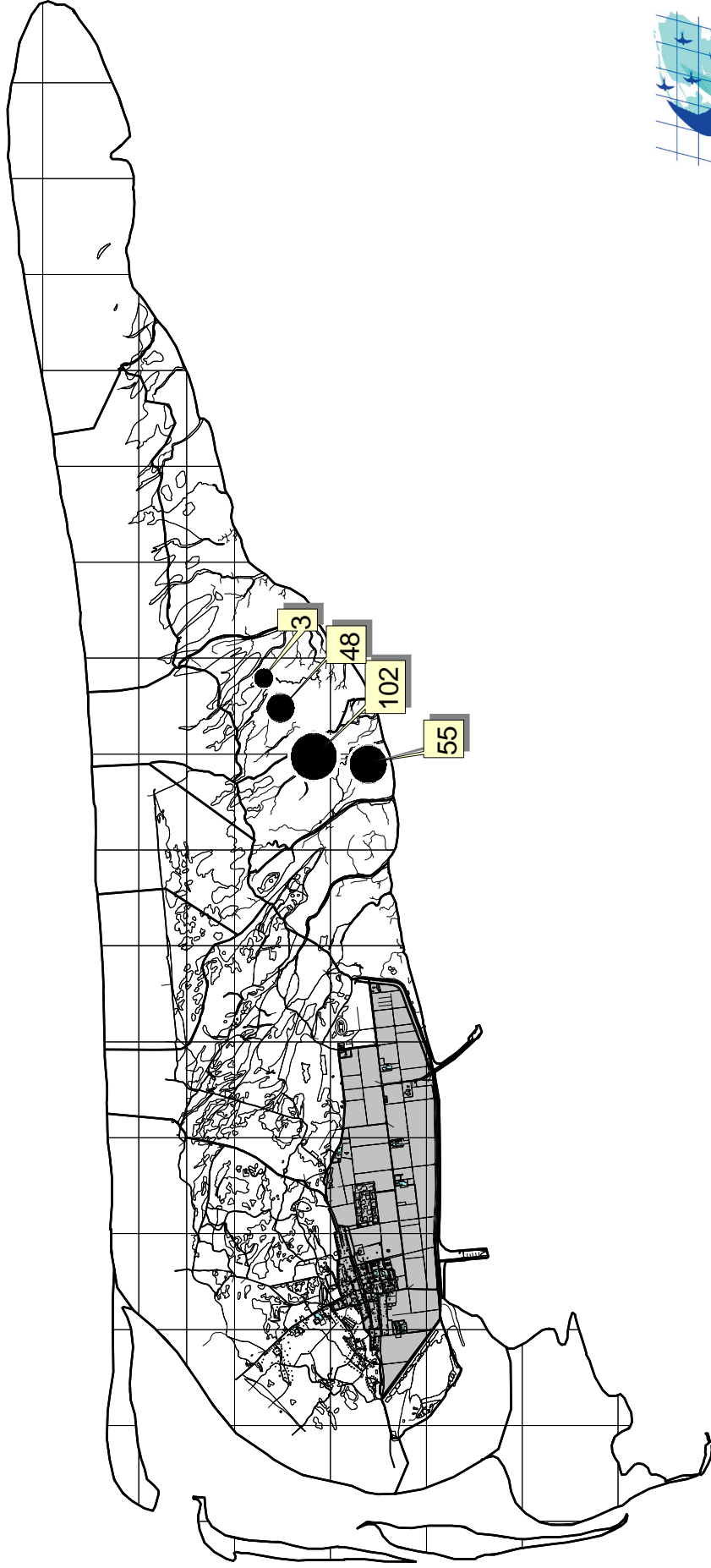
Schiermonnikoog 2006
Kaart 00090
Fuut 6 territoria

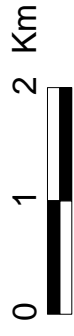
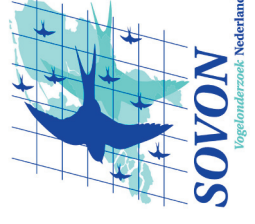
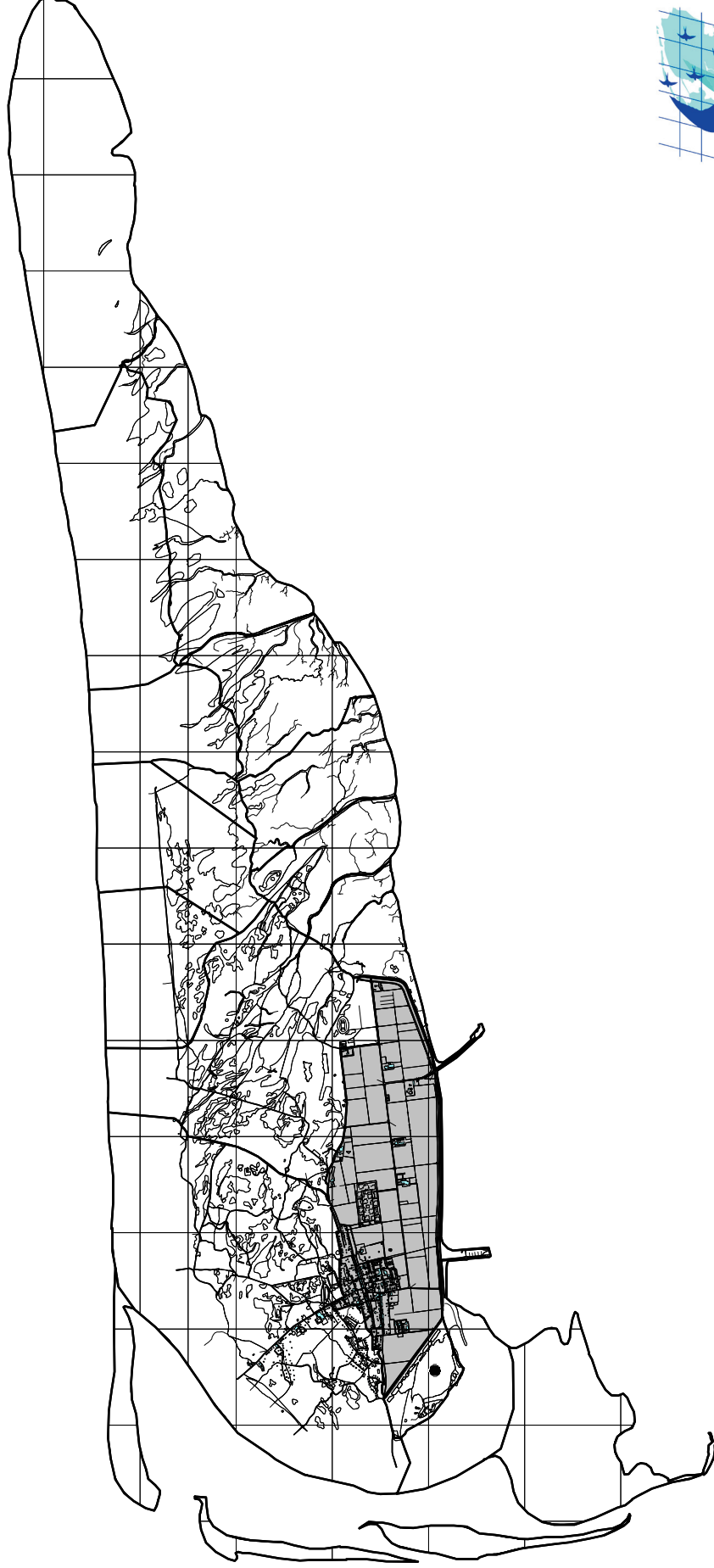
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01190
Kleine Zilverreiger 7 territoria

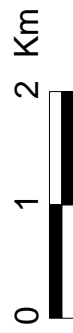
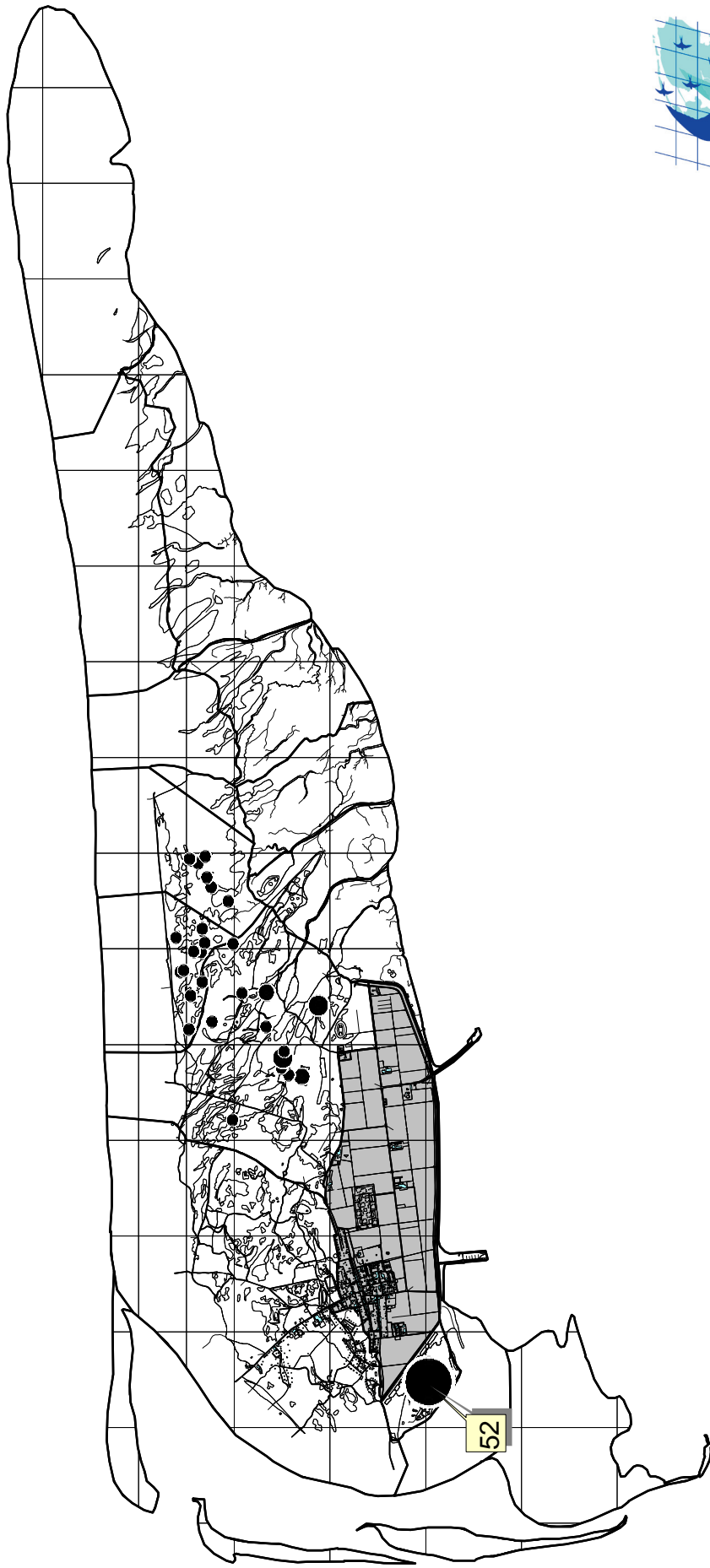
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01440
Lepelaar 208 territoria

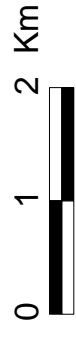
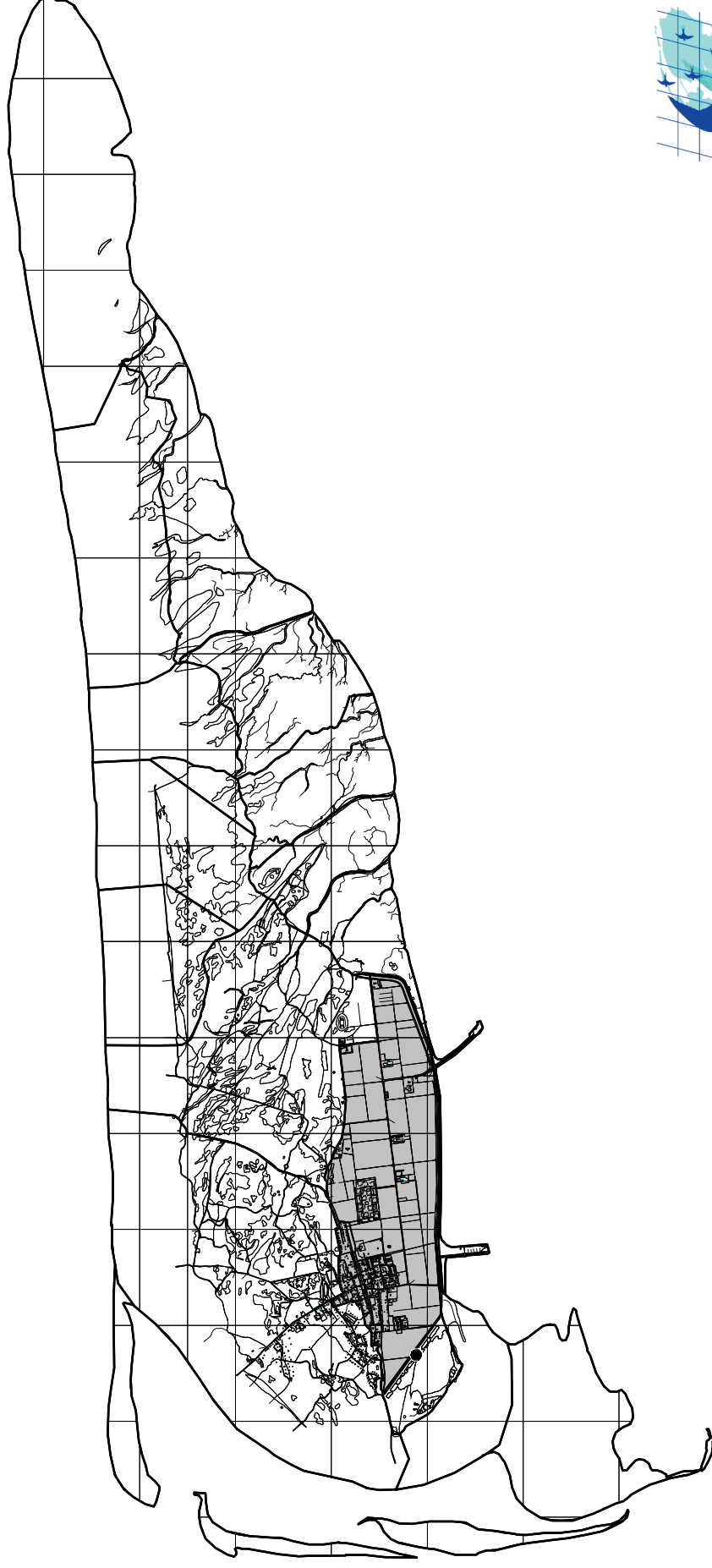
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01520
Knobbelzwaan 1 territorium

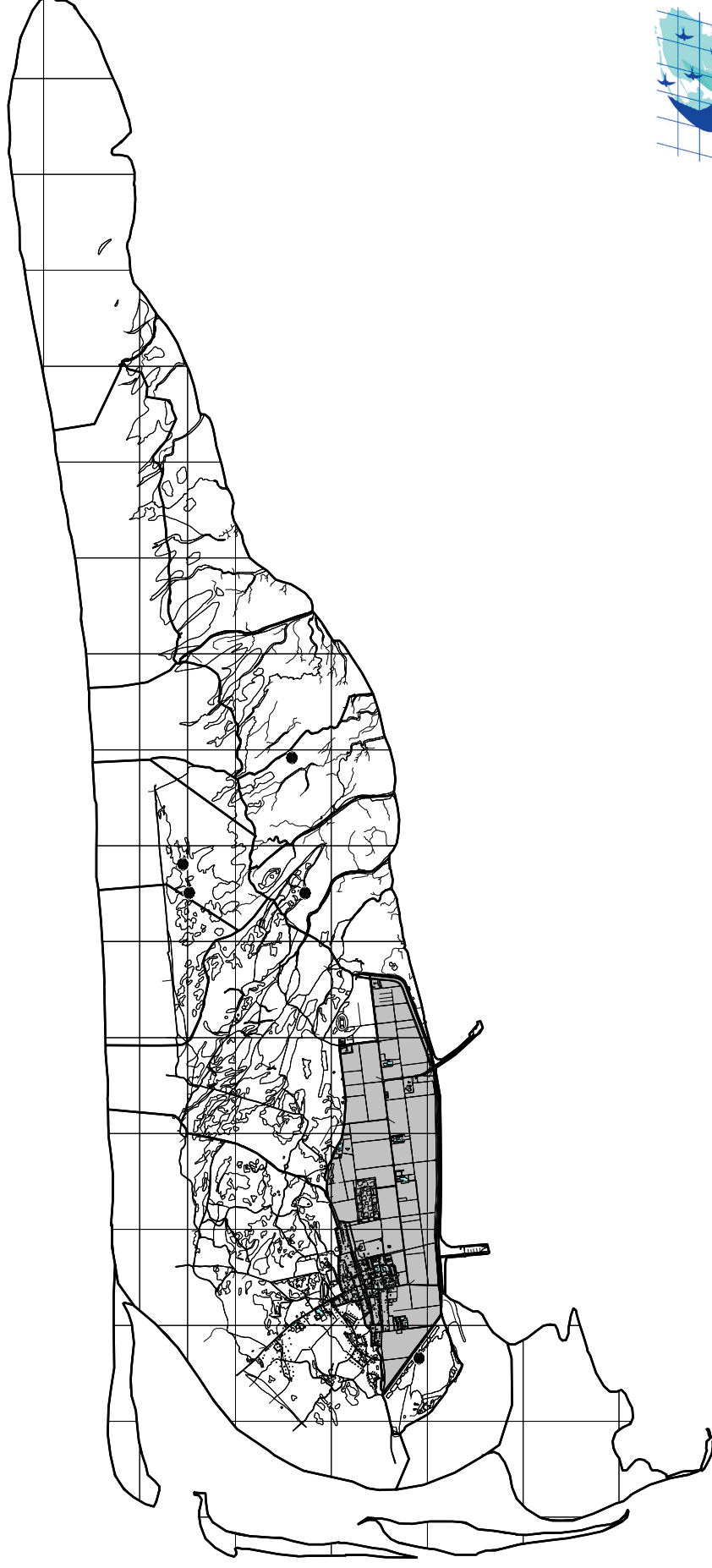
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01610
Grauwe Gans 86 territoria

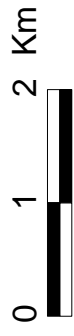
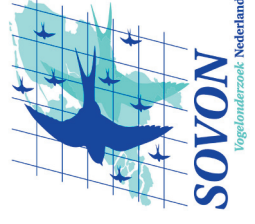
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01660
Canadese Gans 1 territorium

Schiermonnikoog 2006
Kaart 01700
Nijlgans 5 territoria

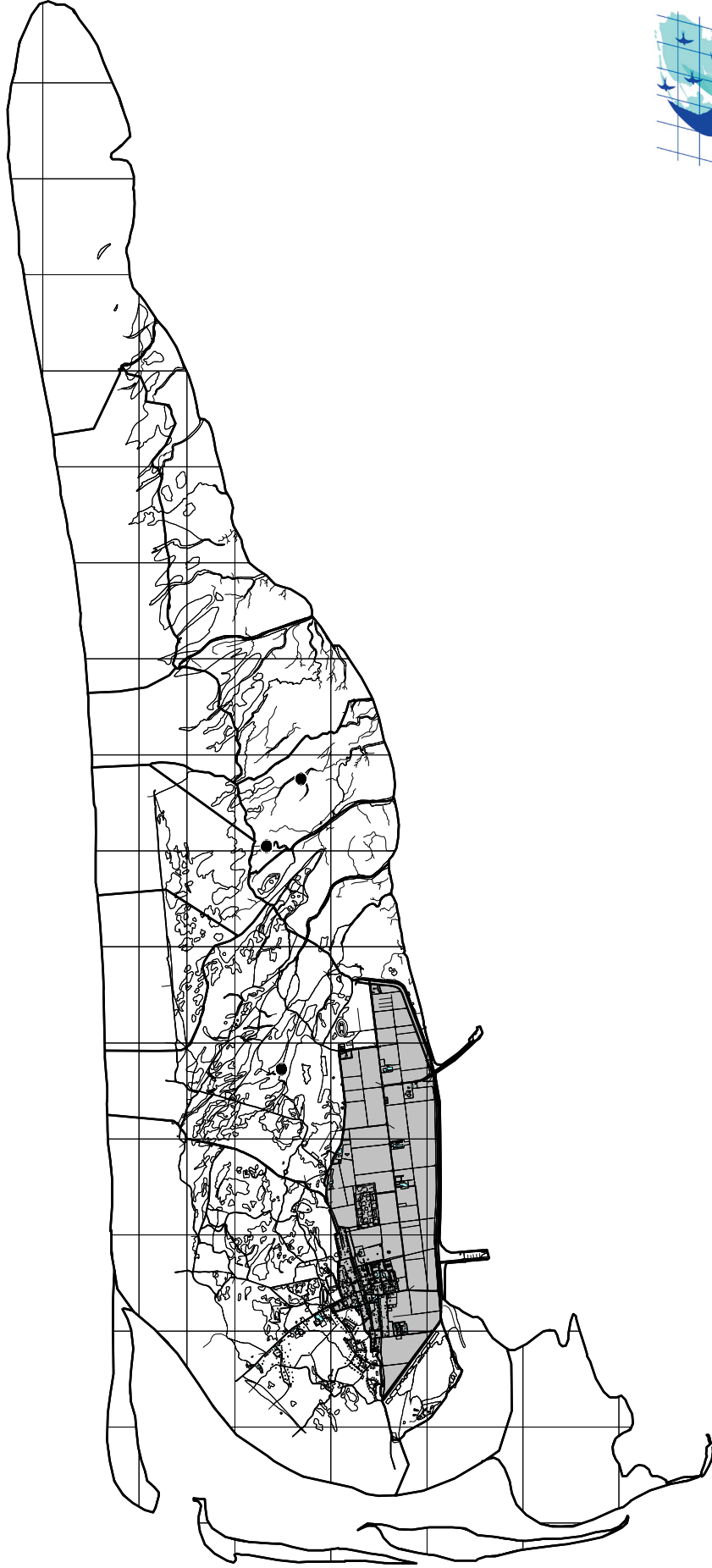
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01730
Bergeend 275 territoria

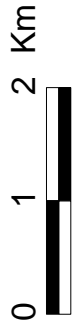
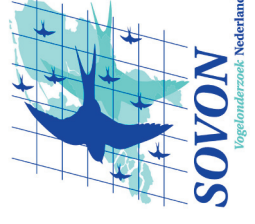
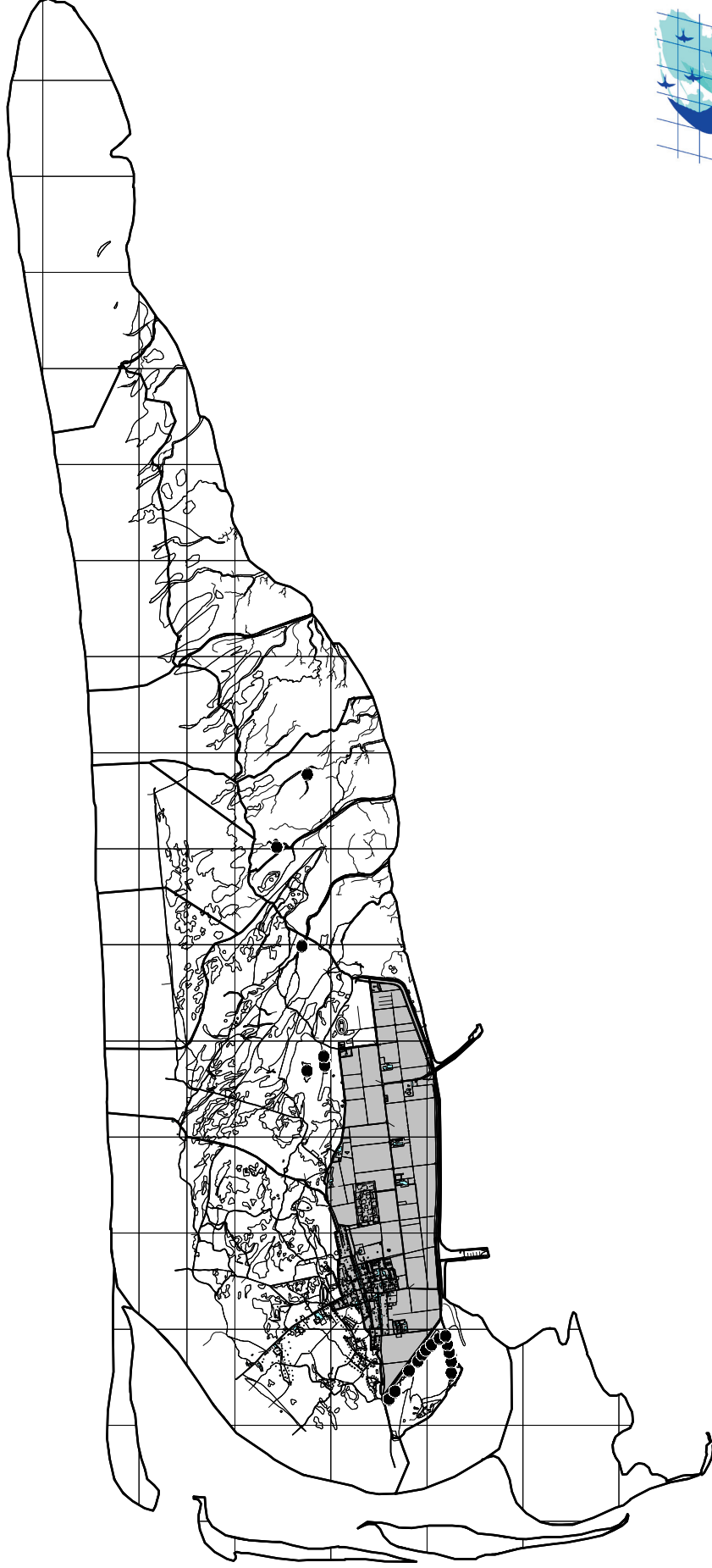
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01820
Kraakeend 30 territoria

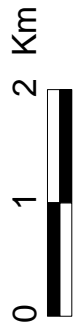
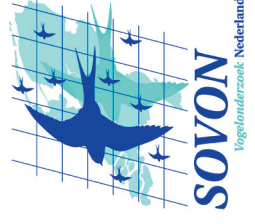
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01840
Wintertaling 3 territoria

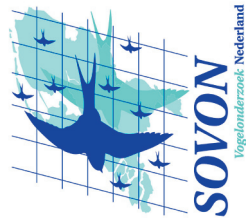
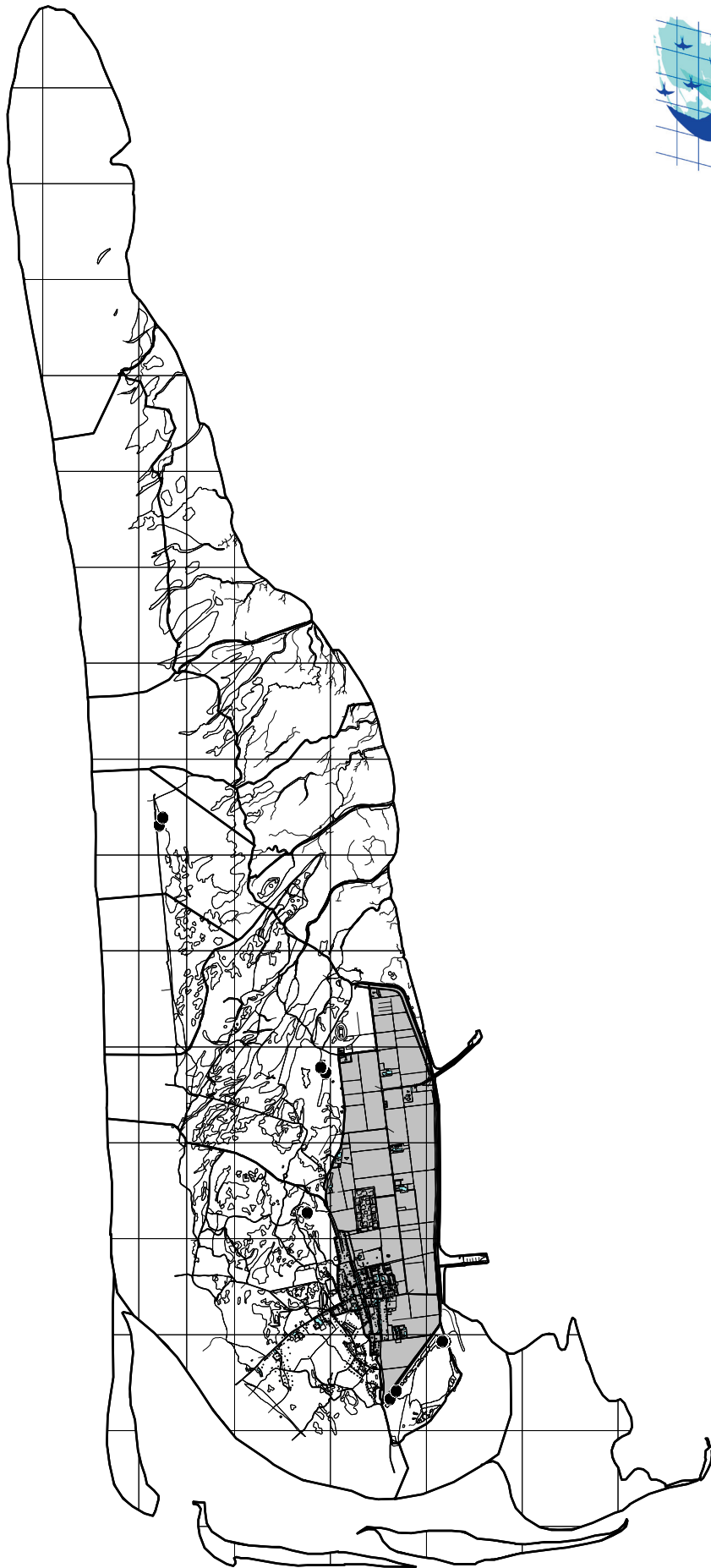
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01940
Slobeend 19 territoria

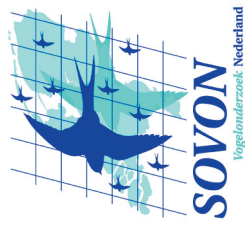
Schiermonnikoog 2006
Kaart 01980
Tafeleend 4 territoria

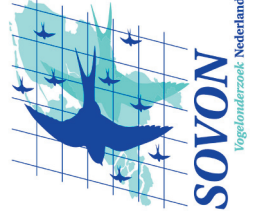
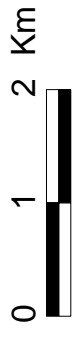
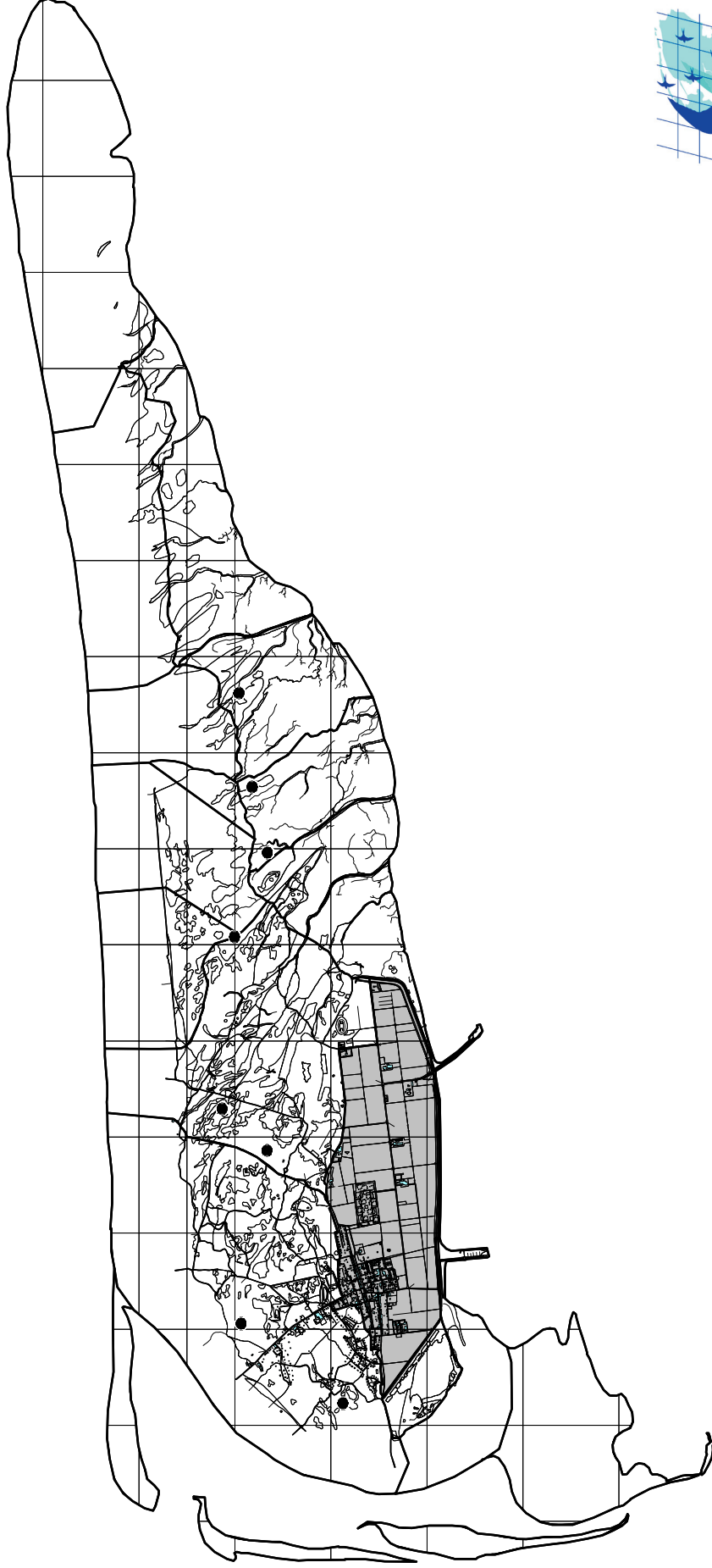
Schiermonnikoog 2006
Kaart 02030
Kuiifeend 9 territoria

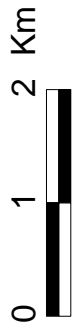
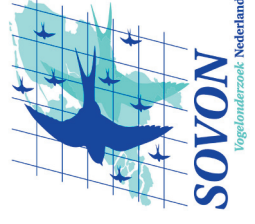
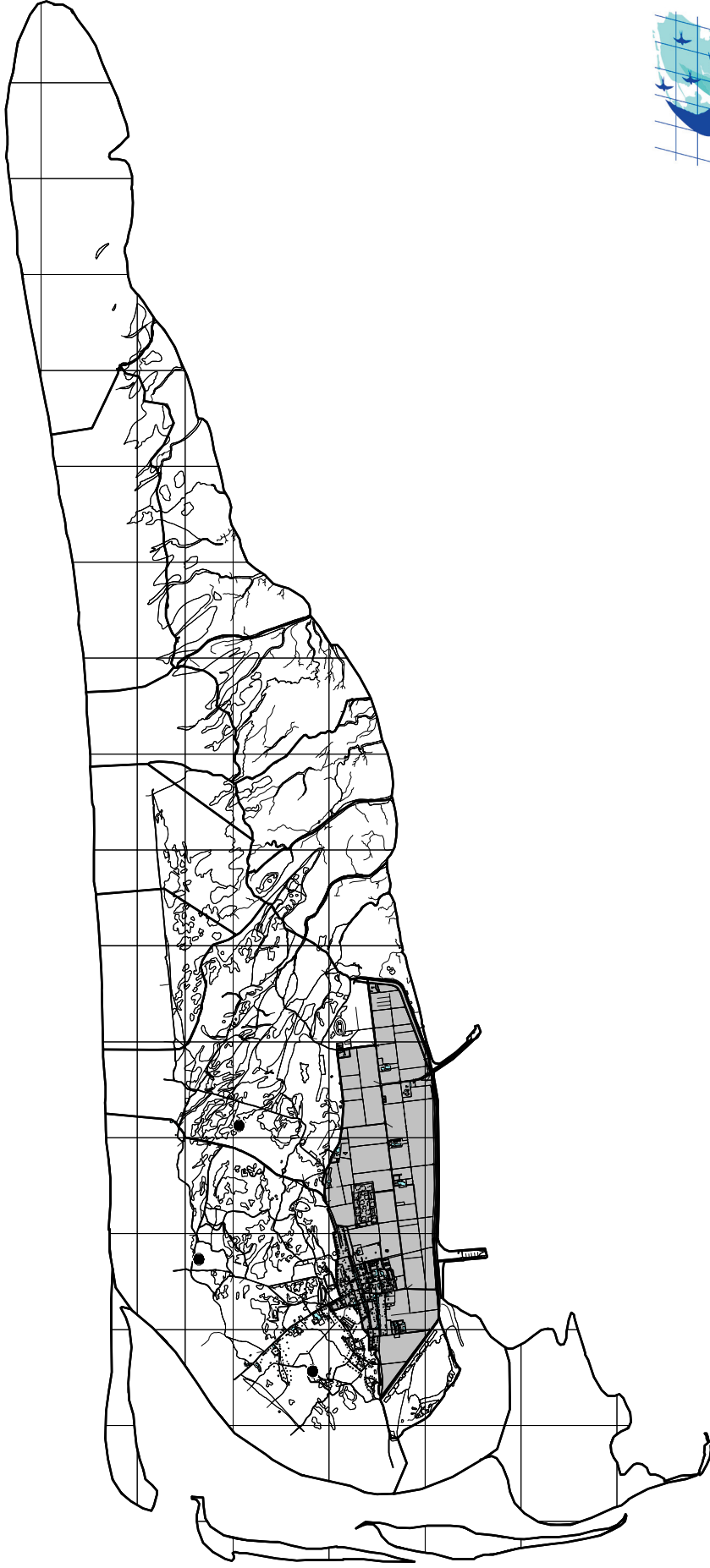
Schiermonnikoog 2006
Kaart 02600
Bruine Kiekendief 14 territoria

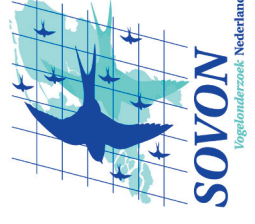
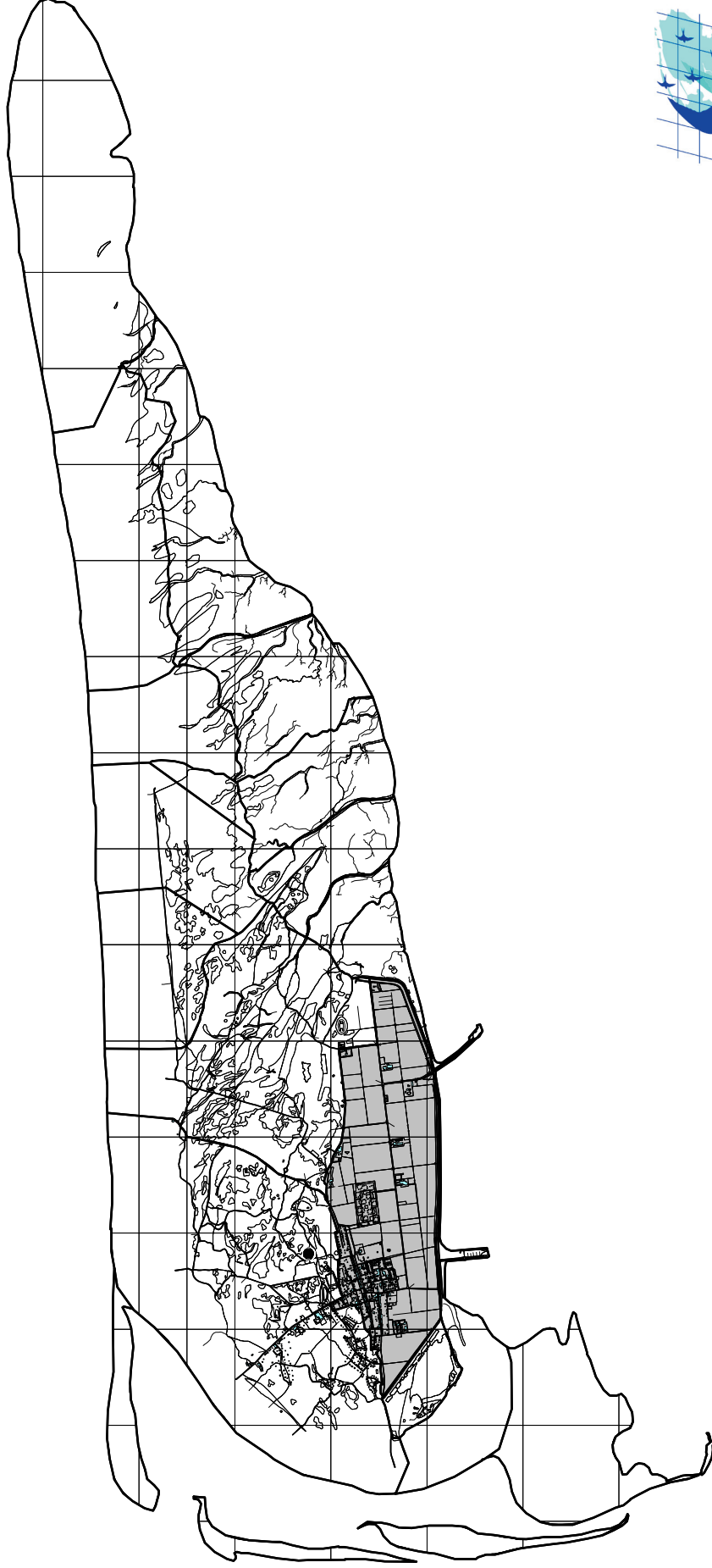
Schiermonnikoog 2006
Kaart 02600
Blauwe Kiekendief 8 territoria

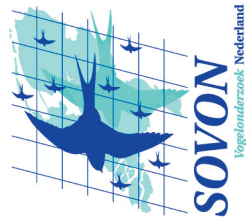
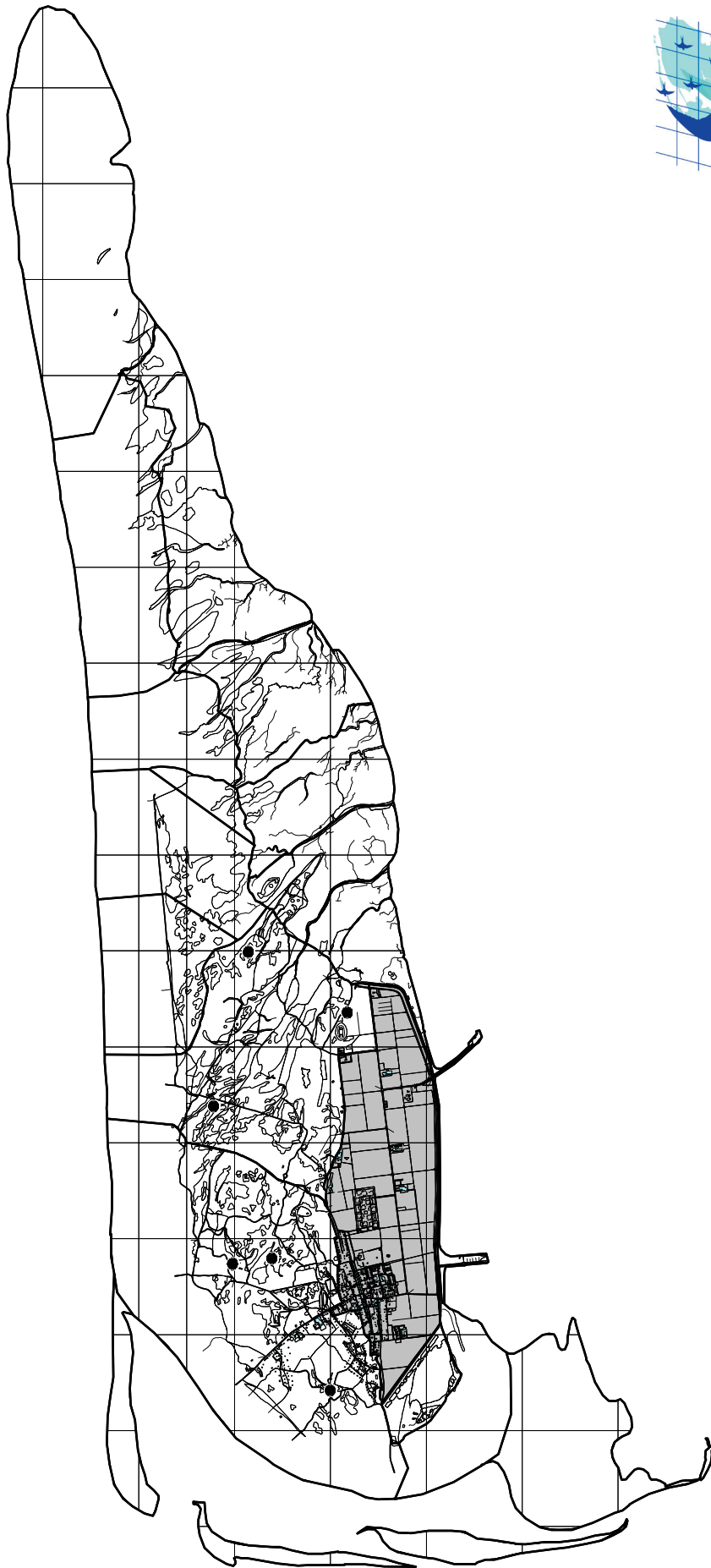
Schiermonnikoog 2006
Kaart 02670
Havik 3 territoria

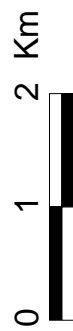
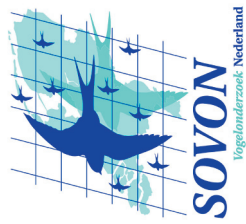
Schiermonnikoog 2006
Kaart 02690
Sperwer 1 territorium

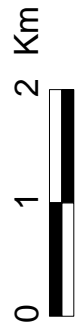
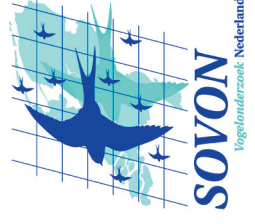
Schiermonnikoog 2006
Kaart 02870
Buizerd 6 territoria

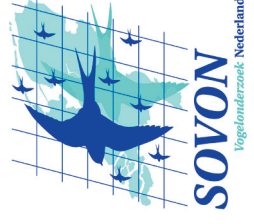
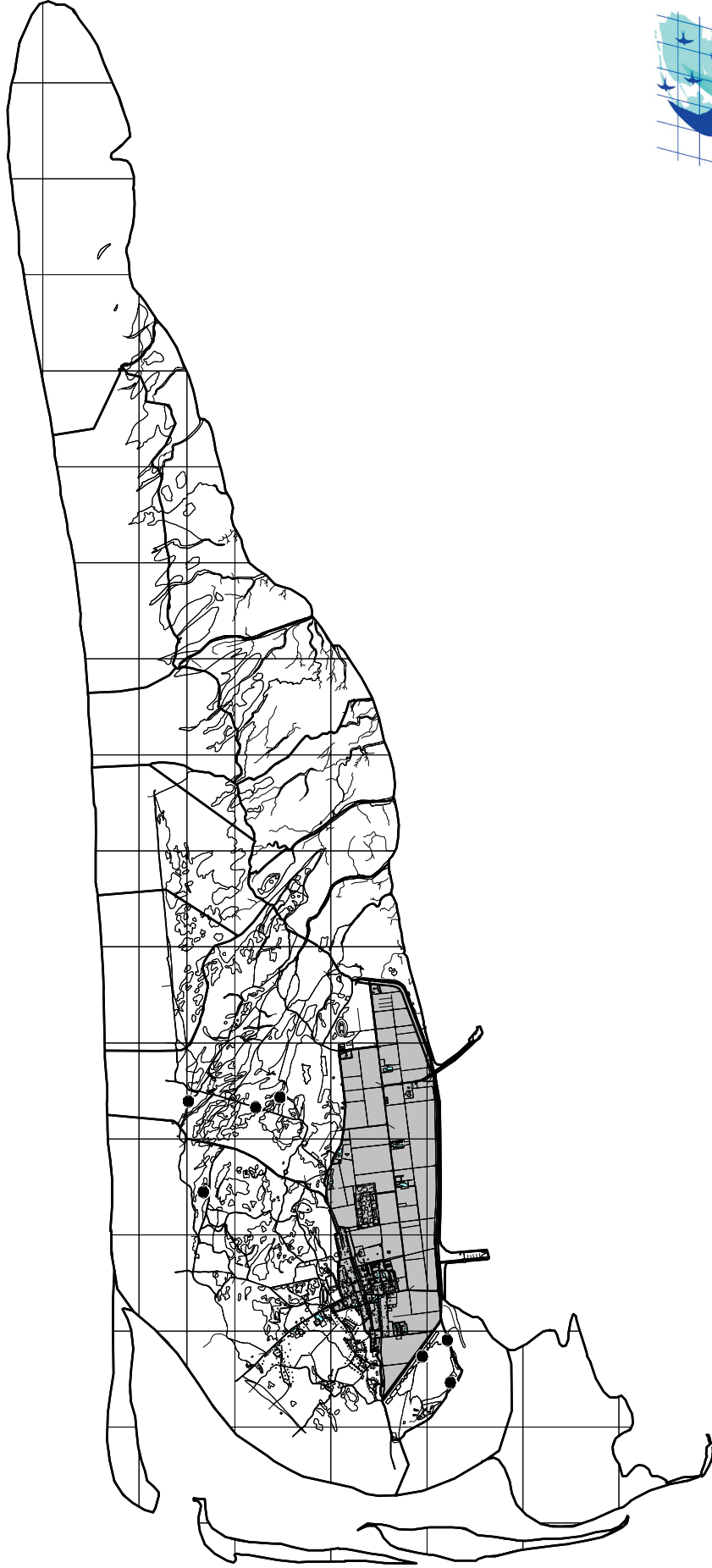
Schiermonnikoog 2006
Kaart 03040
Torenvalk 2 territoria

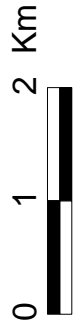
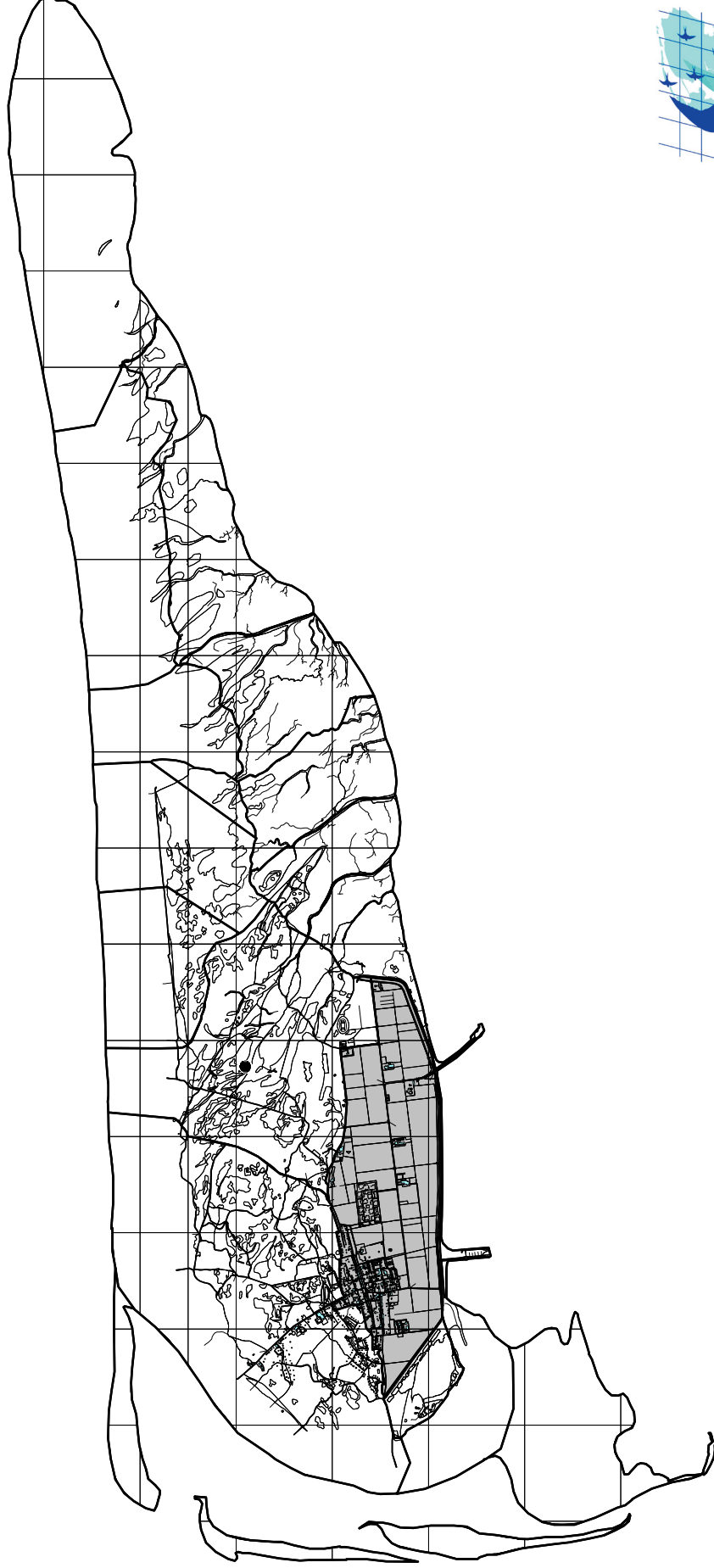
Schiermonnikoog 2006
Kaart 03100
Boomvalk 1 territorium

Schiermonnikoog 2006
Kaart 04070
Waterral 7 territoria

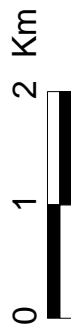
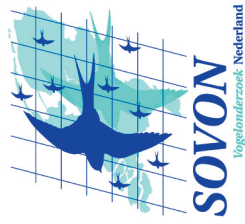
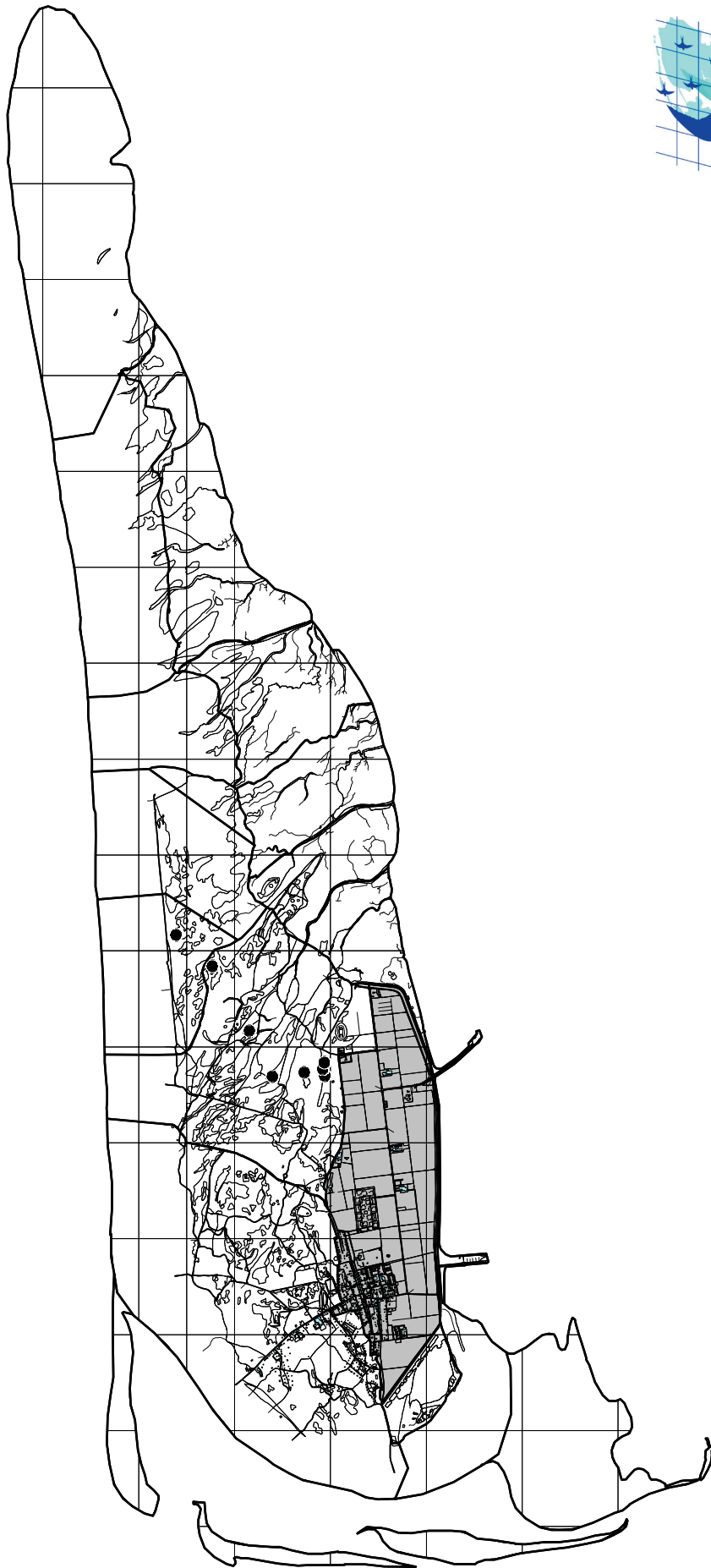
Schiermonnikoog 2006
Kaart 04080
Porseleinhoen 1 territorium

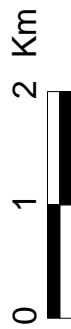
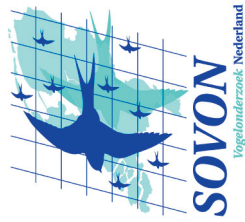
Schiermonnikoog 2006
Kaart 04240
Waterhoen 8 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 04240
Meerkoet 8 territoria

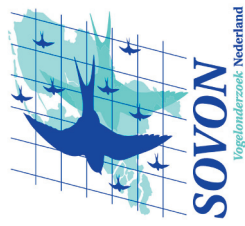
Schiermonnikoog 2006
Kaart 04500
Scholekster 540 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 04560
Kluut 15 territoria

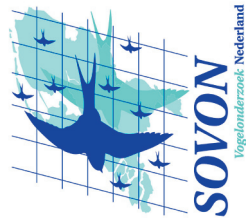
Schiermonnikoog 2006
Kaart 04770
Strandplevier 7 territoria

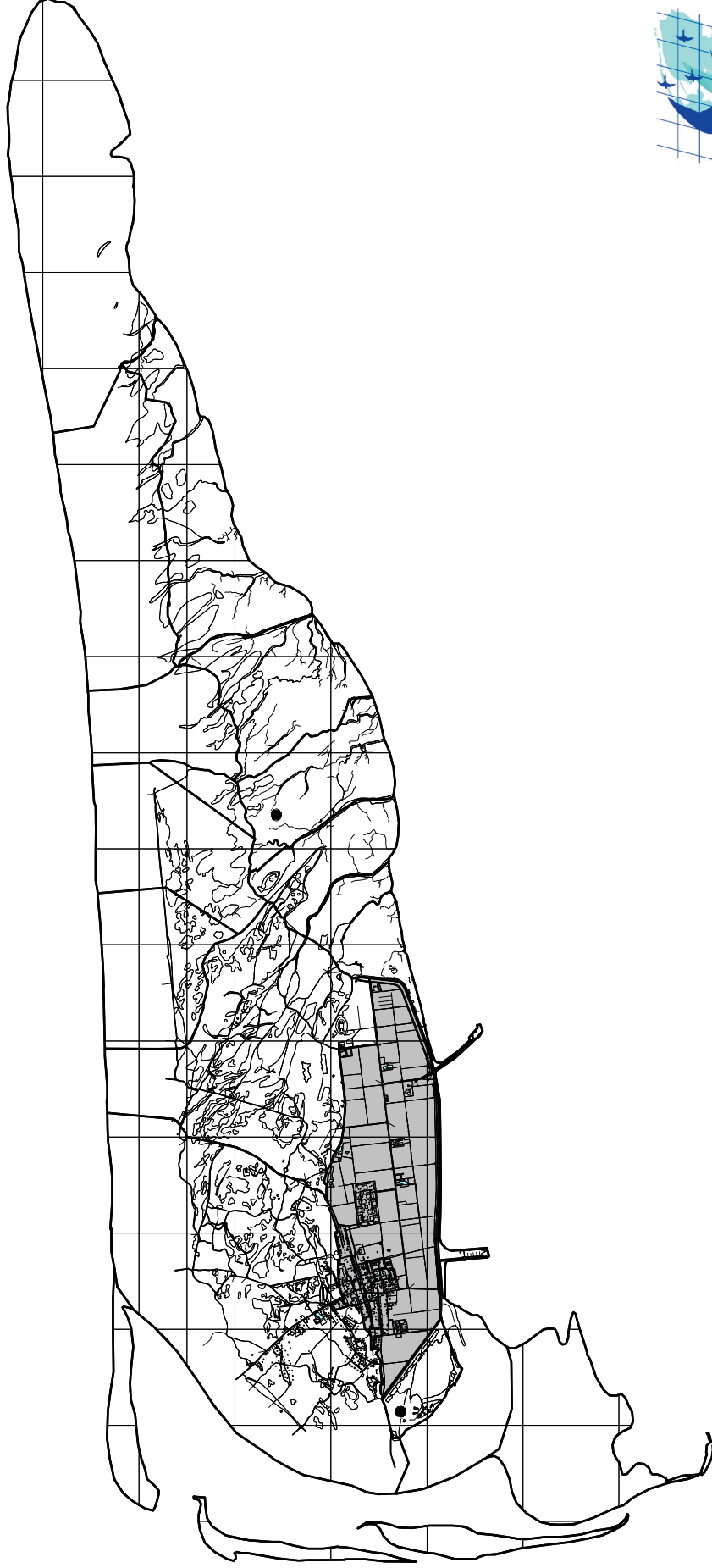
Schiermonnikoog 2006
Kaart 04930
Kievit 79 territoria

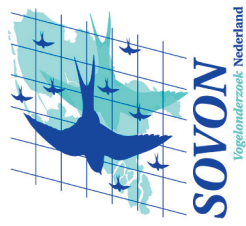
Schiermonnikoog 2006
Kaart 05290
Houtsnip 35 territoria

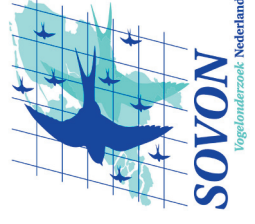
Schiermonnikoog 2006
Kaart 05320
Grutto 2 territoria

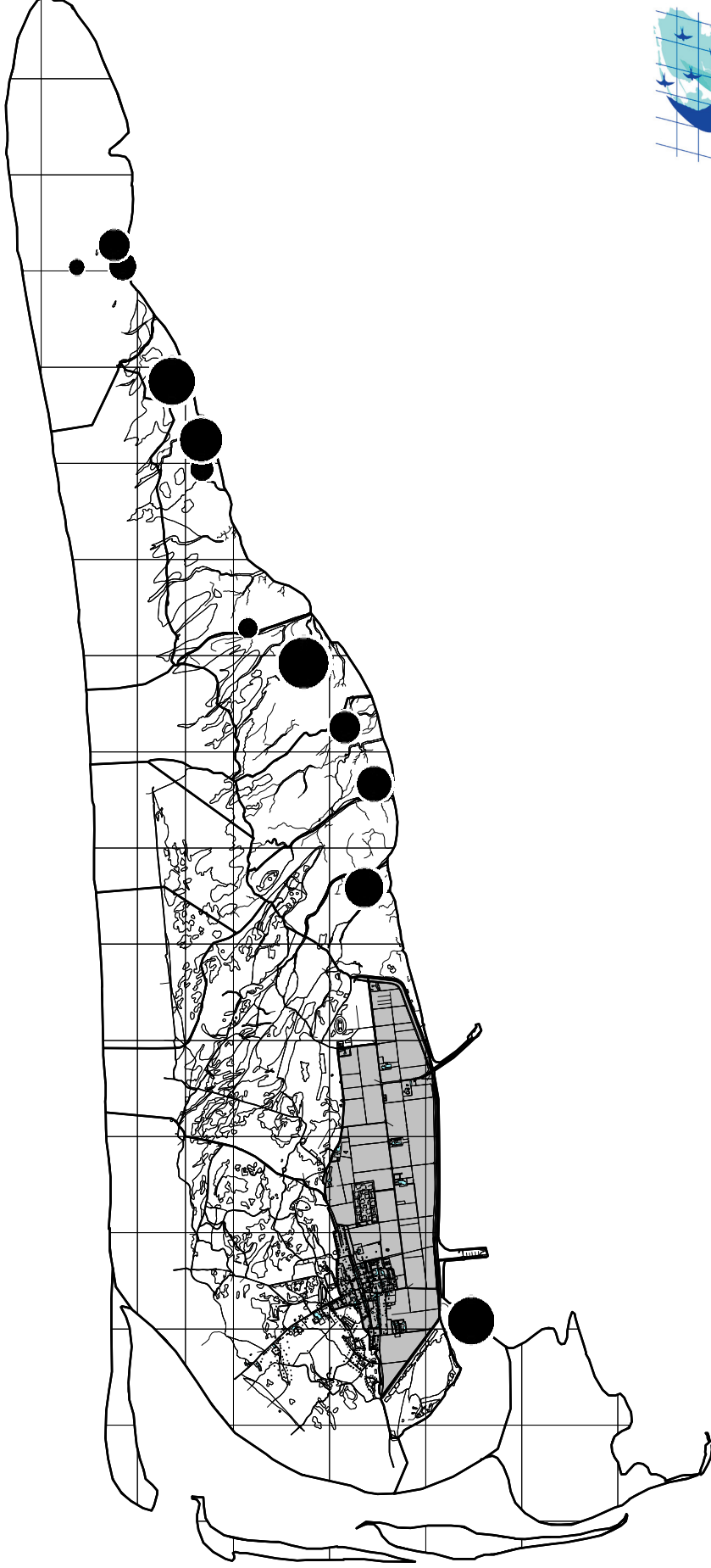
Schiermonnikoog 2006
Kaart 05410
Wulp 64 territoria

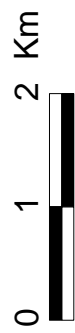
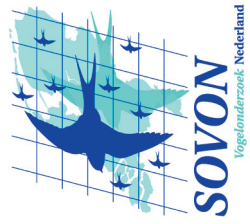
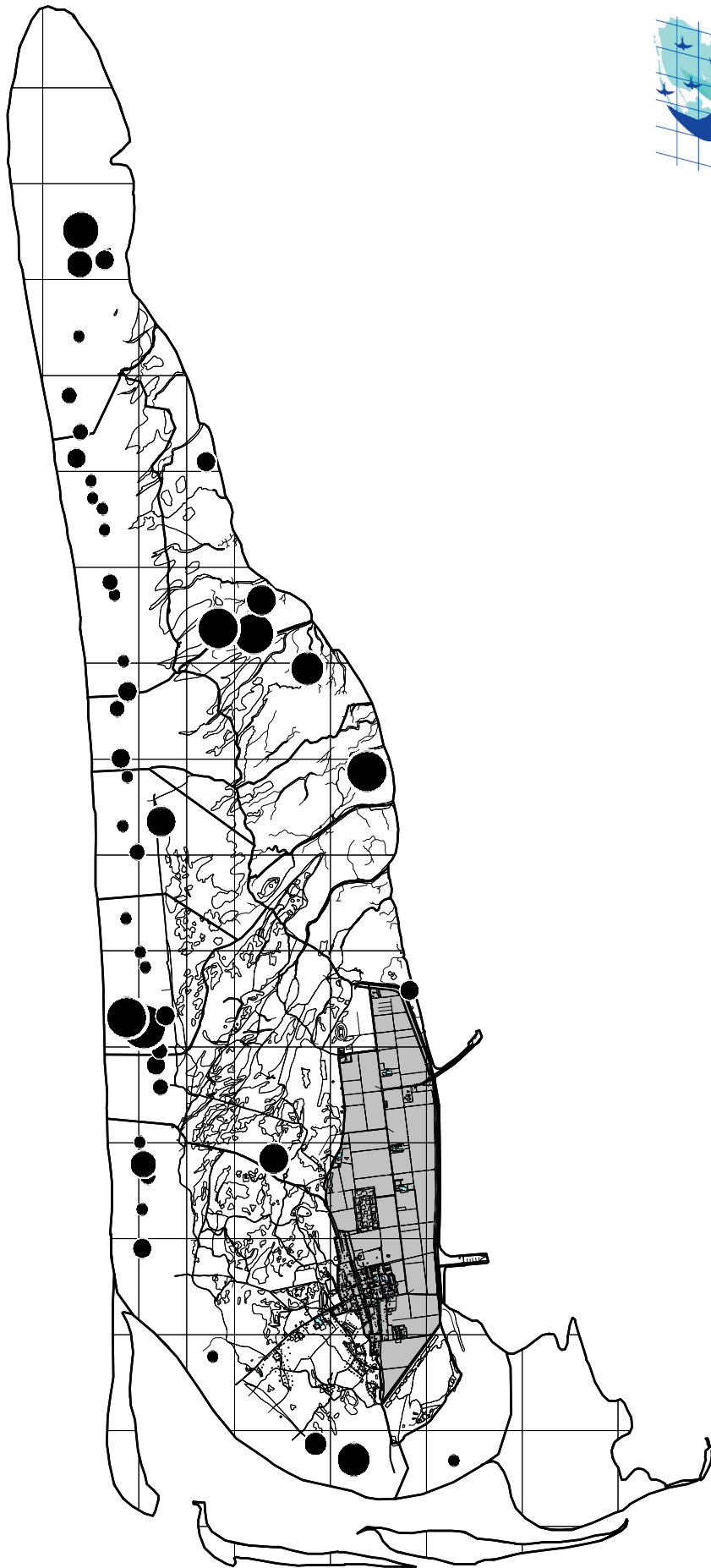
Schiermonnikoog 2006
Kaart 05460
Tureluur 137 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 05820
Kokmeeuw 612 territoria

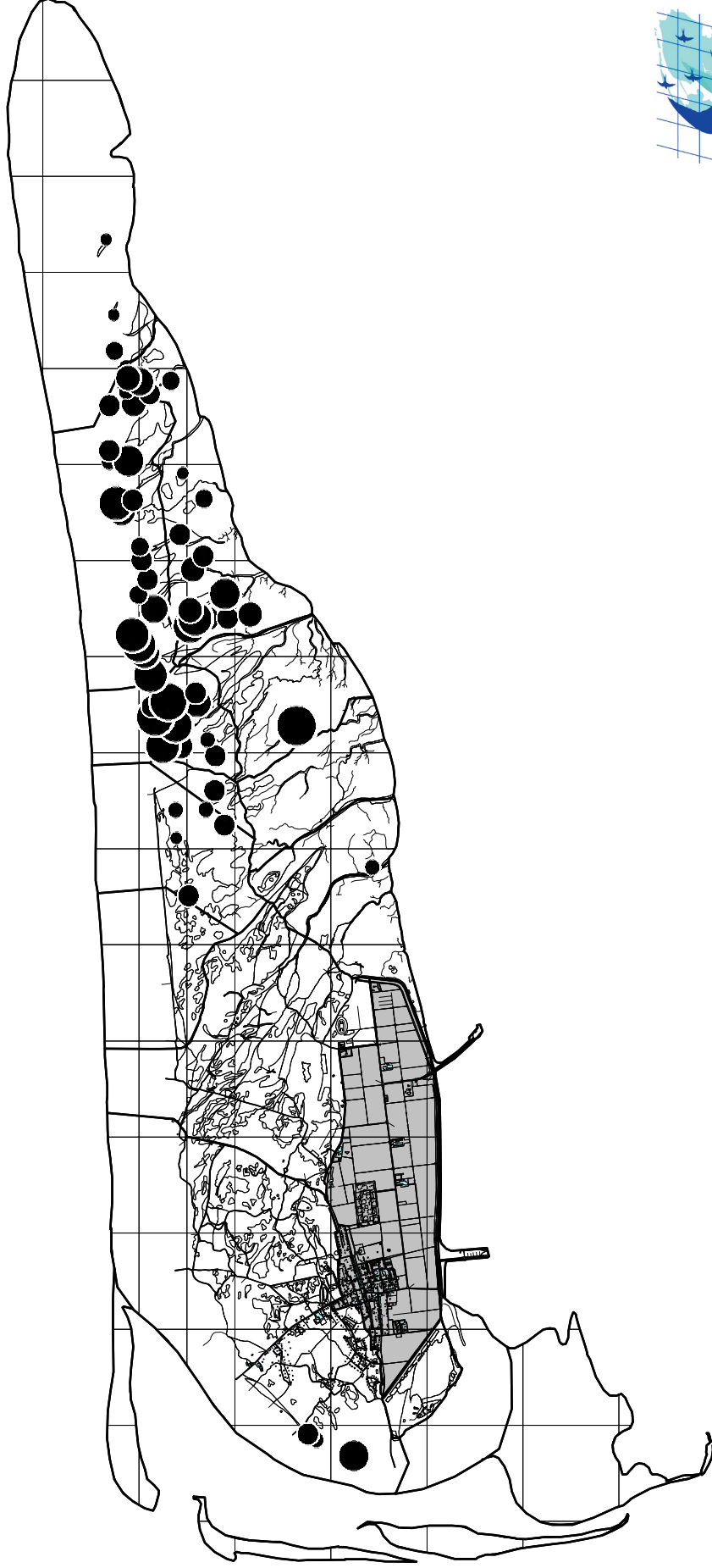
Schiermonnikoog 2006
Kaart 05900
Stormmeeuw 479 territoria

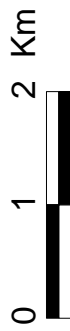
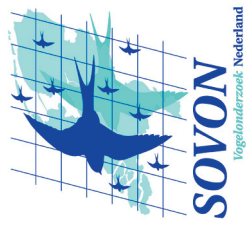
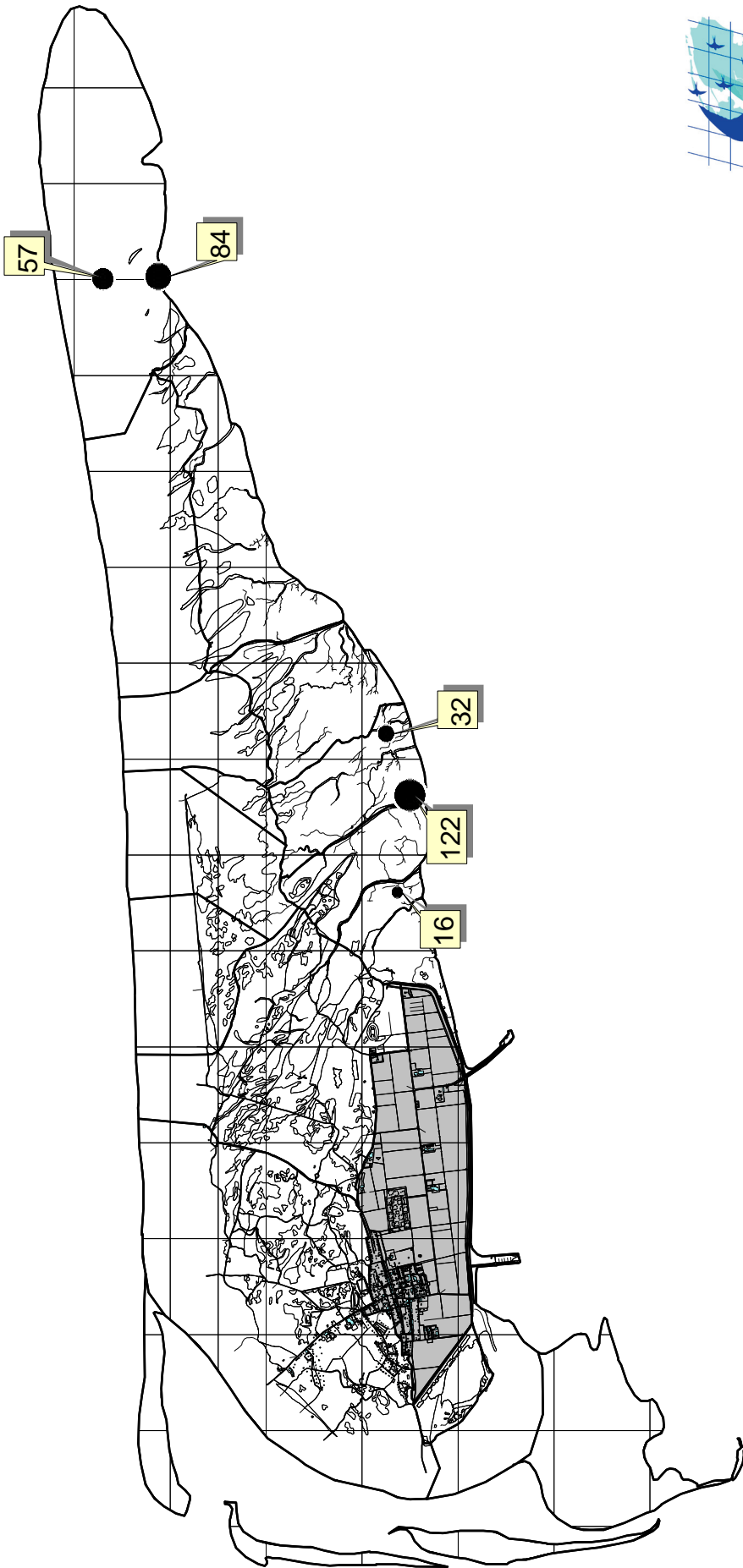
Schiermonnikoog 2006
Kaart 05910
Kleine Mantelmeeuw 10568 territoria

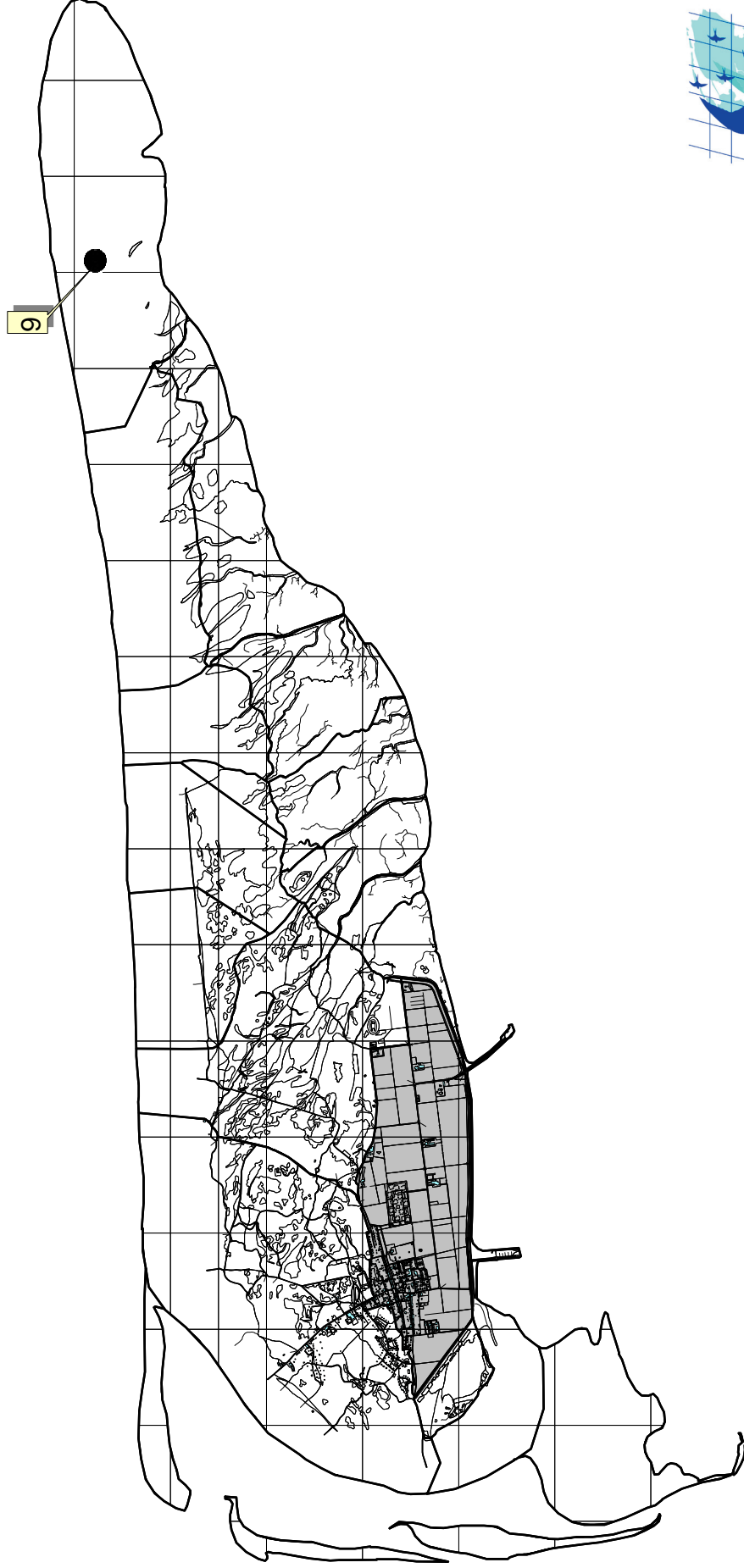
Schiermonnikoog 2006
Kaart 05920
Zilvermeeuw 5045 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 06150
Visdief 311 territoria

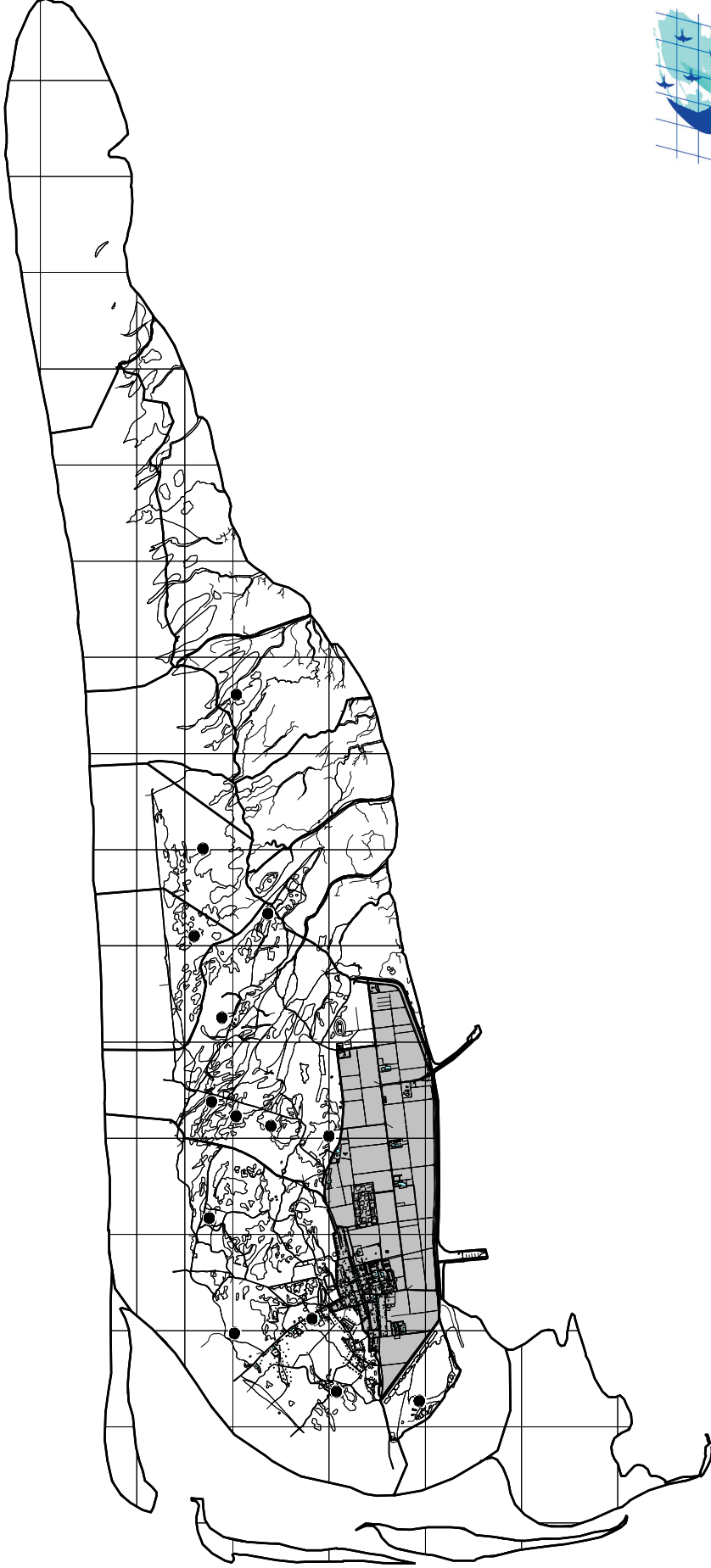
Schiermonnikoog 2006
Kaart 06160
Noordse Stern 9 territoria

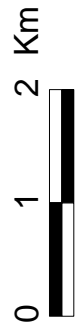
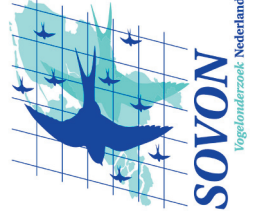
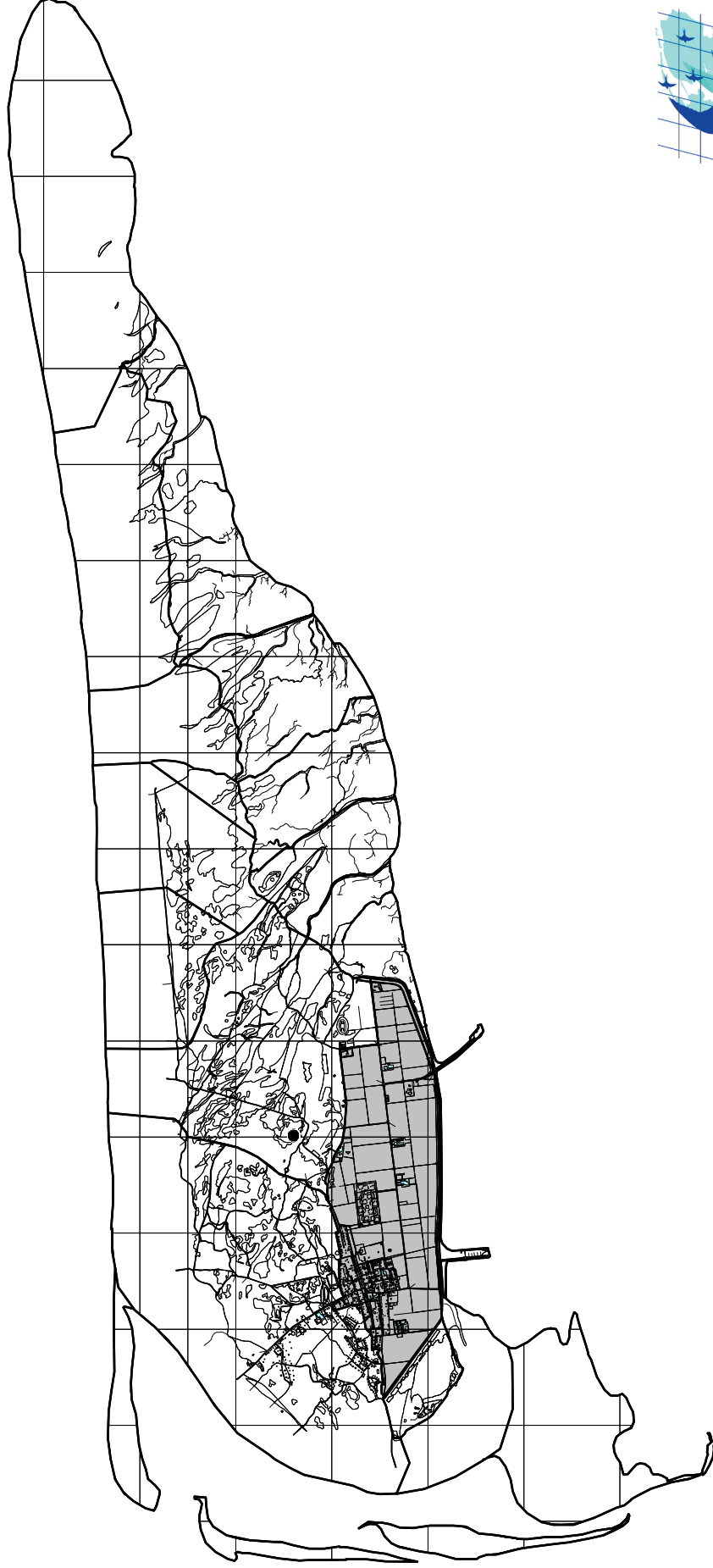
Schiermonnikoog 2006
Kaart 06680
Holenduif 50 territoria

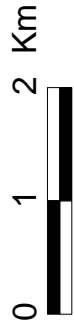
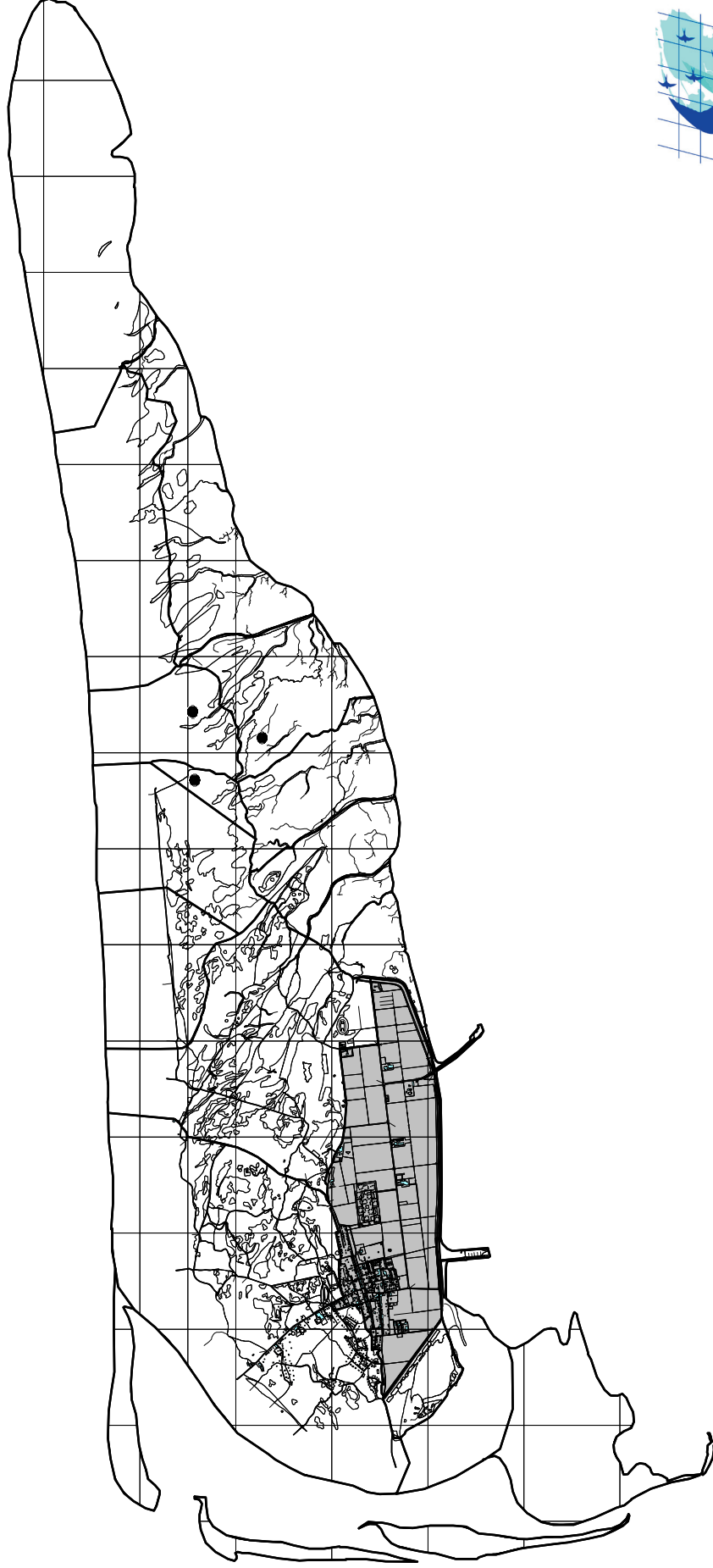
Schiermonnikoog 2006
Kaart 07240
Koekoek 14 territoria

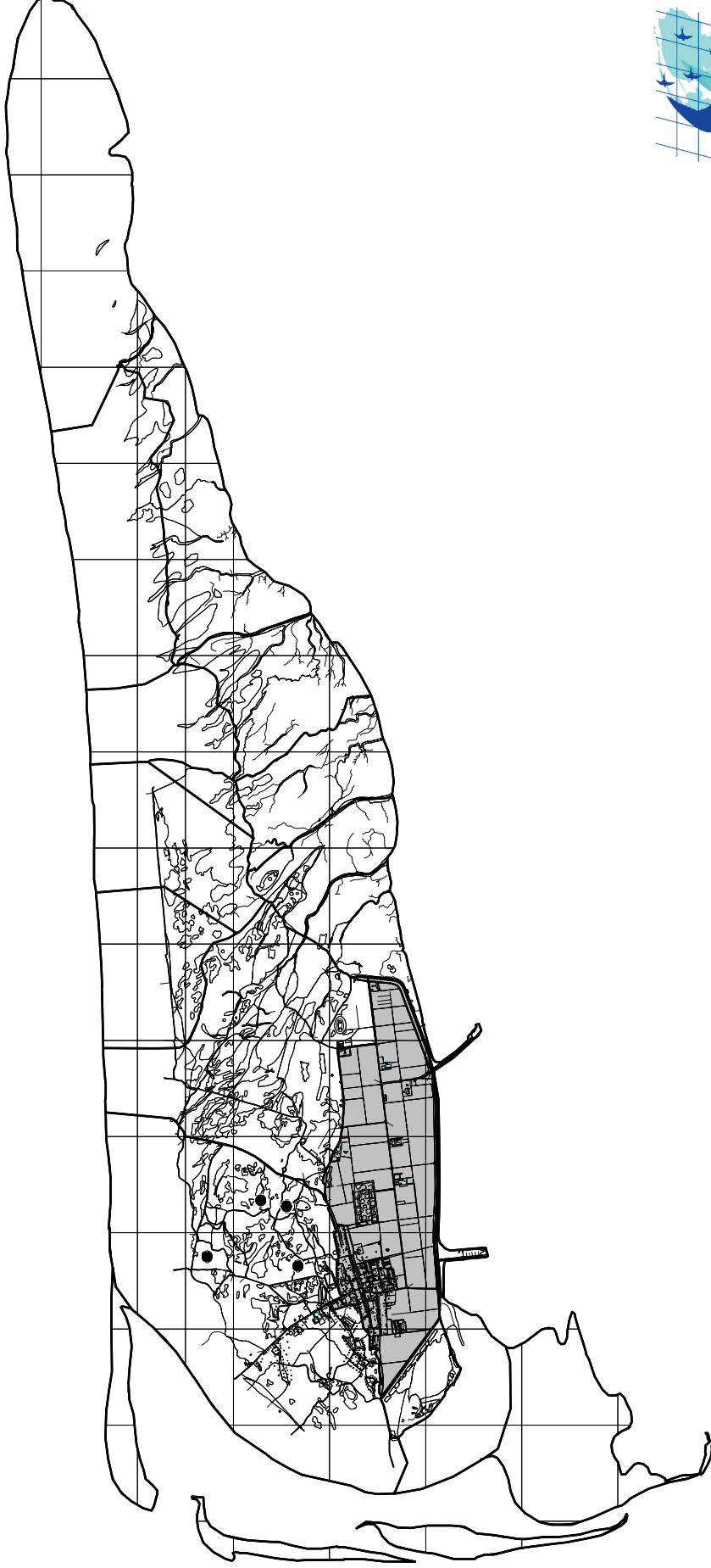
Schiermonnikoog 2006
Kaart 07670
Ransuil 1 territorium

Schiermonnikoog 2006
Kaart 07680
Velduil 3 territoria

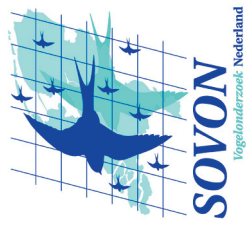
Schiermonnikoog 2006
Kaart 08760
Grote Bonte Specht 4 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 09760
Veldleeuwerik 215 territoria

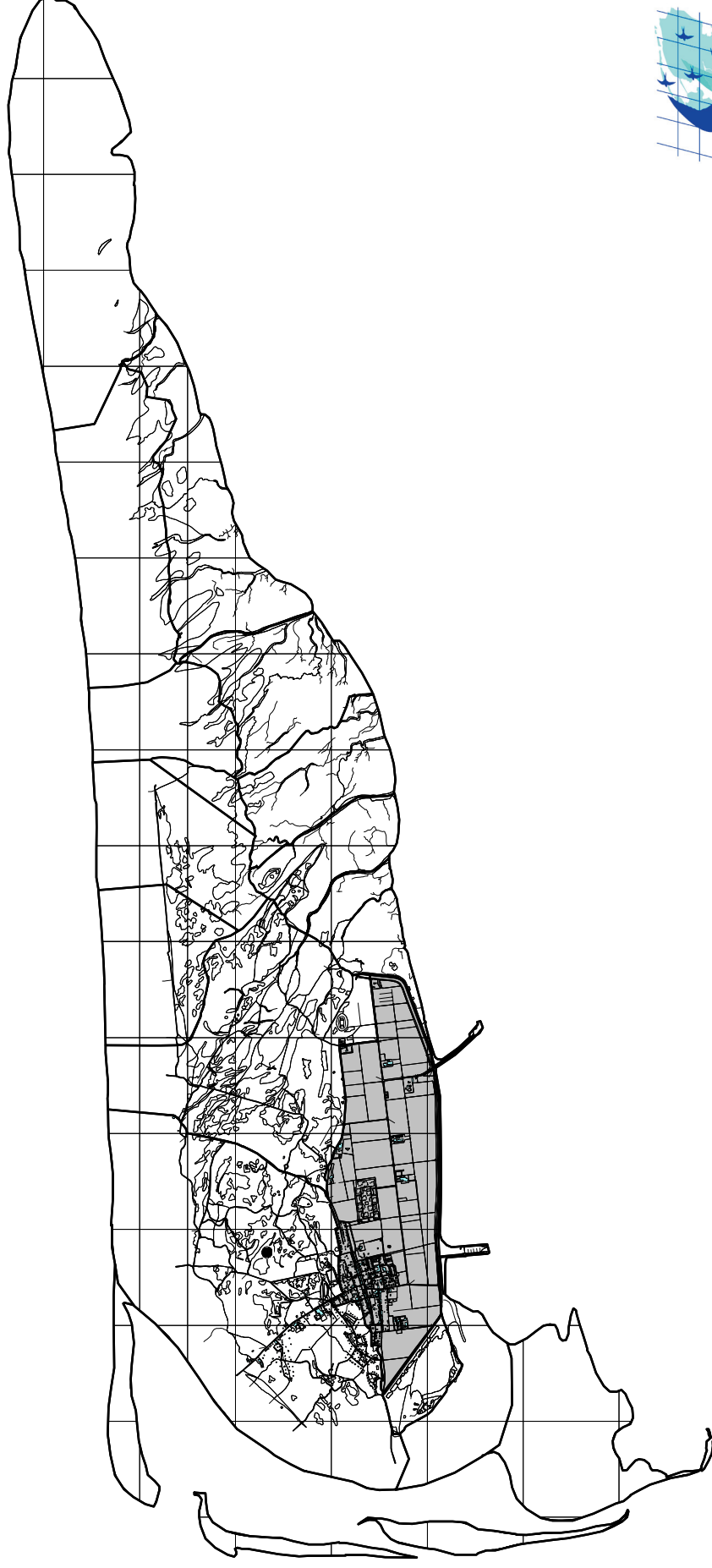
Schiermonnikoog 2006
Kaart 09160
Oeverwaluw 50 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 10010
Huiswaluw 11 territoria

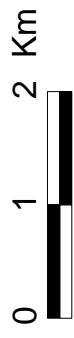
Schiermonnikoog 2006
Kaart 10090
Boompieper 1 territorium

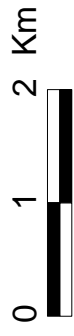
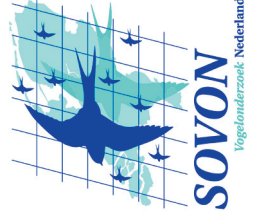
0 1 2 Km

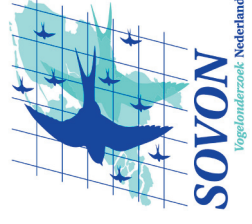
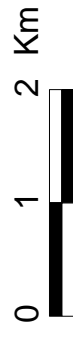
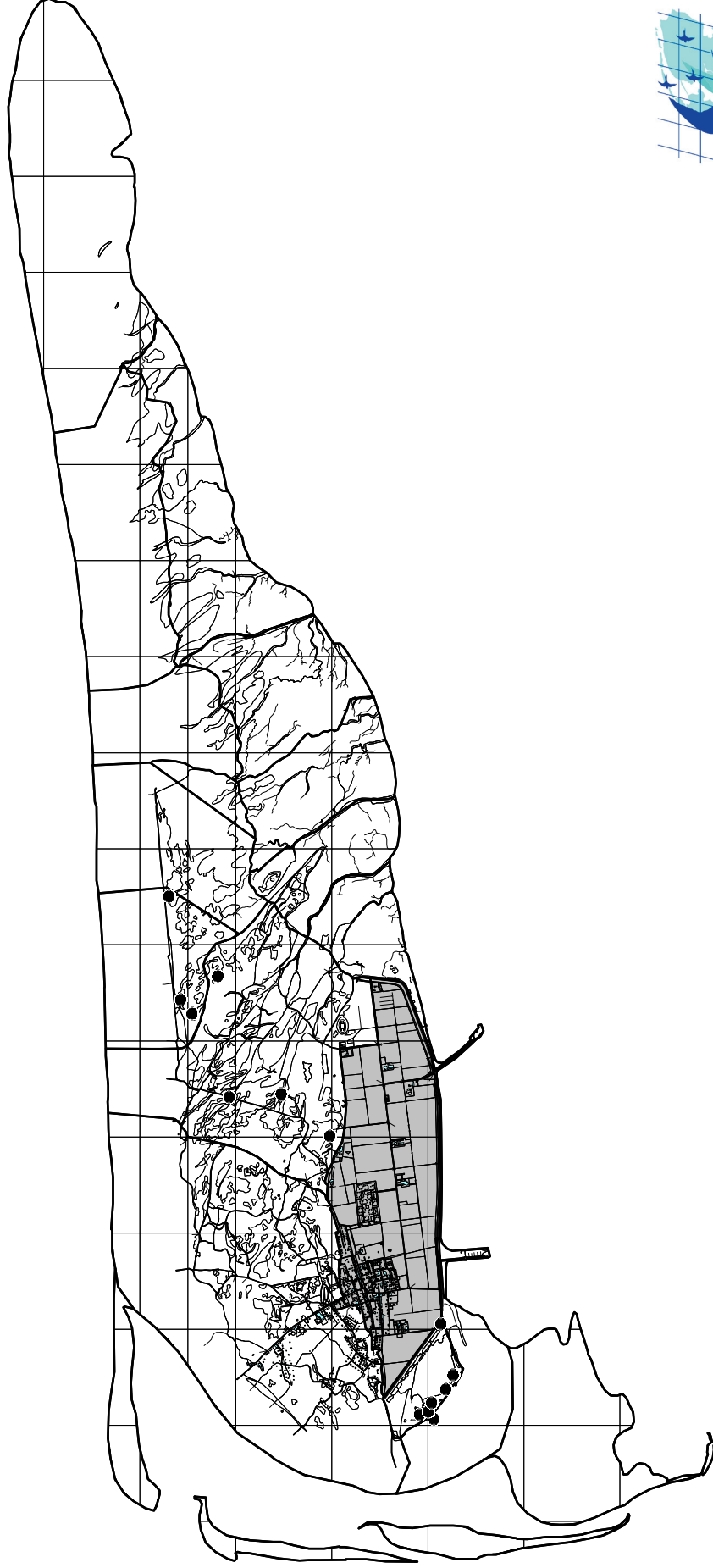
Schiermonnikoog 2006
Kaart 10110
Graspieper 411 territoria

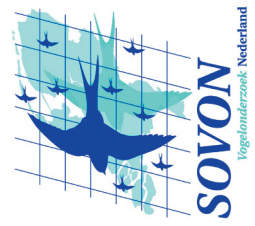
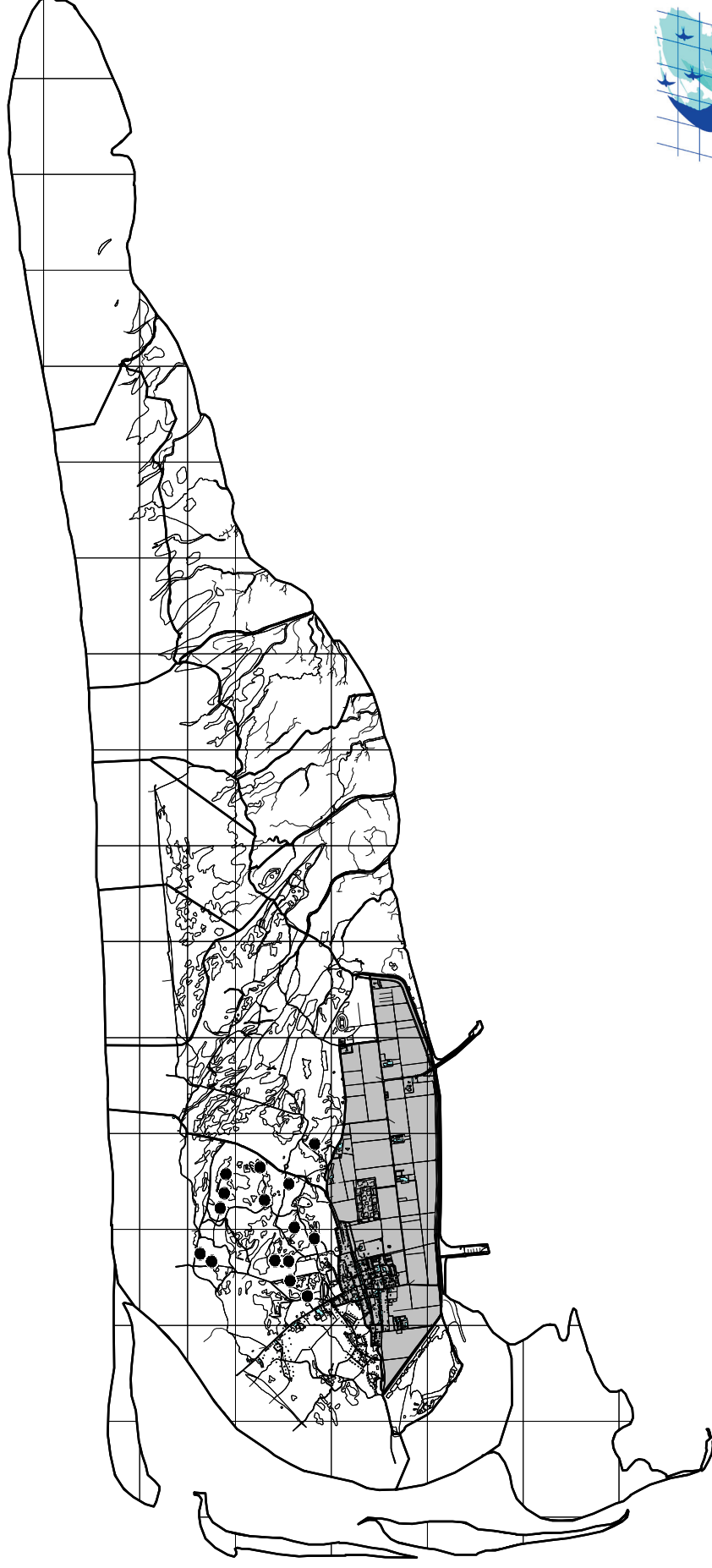
Schiermonnikoog 2006
Kaart 10140
Nachtegaal 30 territoria

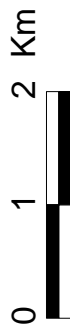
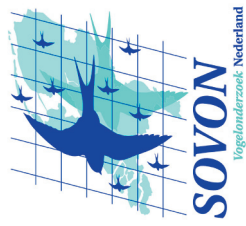
Schiermonnikoog 2006
Kaart 10160
Blauwborst 14 territoria

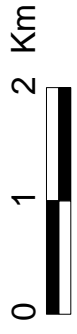
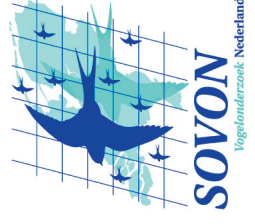
Schiermonnikoog 2006
Kaart 11220
Gekraagde Roodstaart 15 territoria

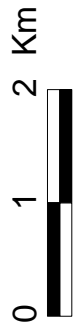
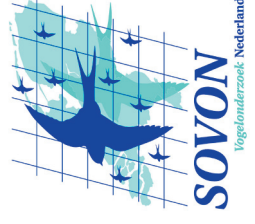
Schiermonnikoog 2006
Kaart 11390
Roodborsttapuit 10 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 11460
Tapuit 5 territoria

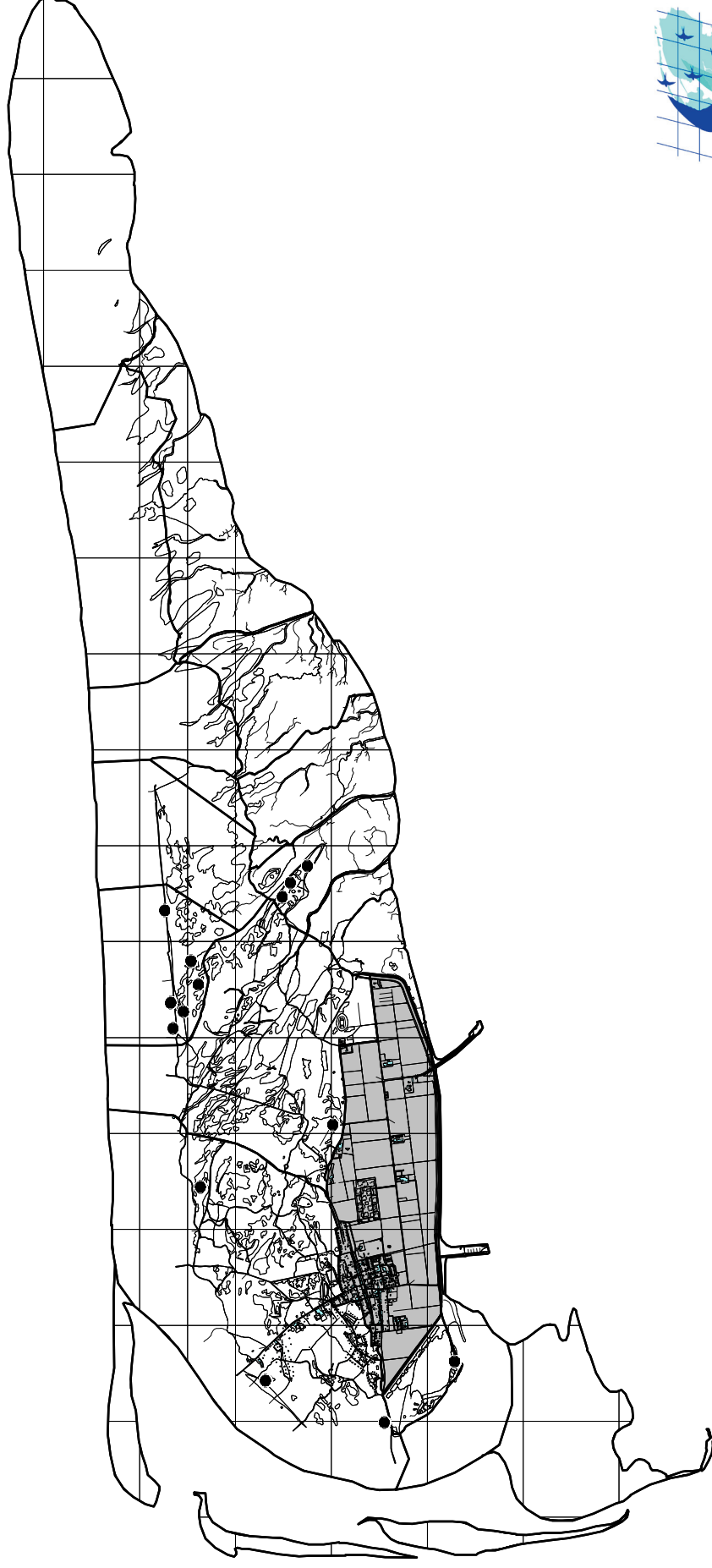
Schiermonnikoog 2006
Kaart 12360
Sprinkhaanzanger 96 territoria

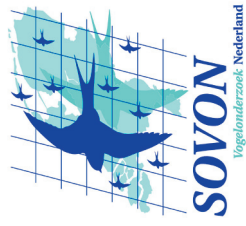
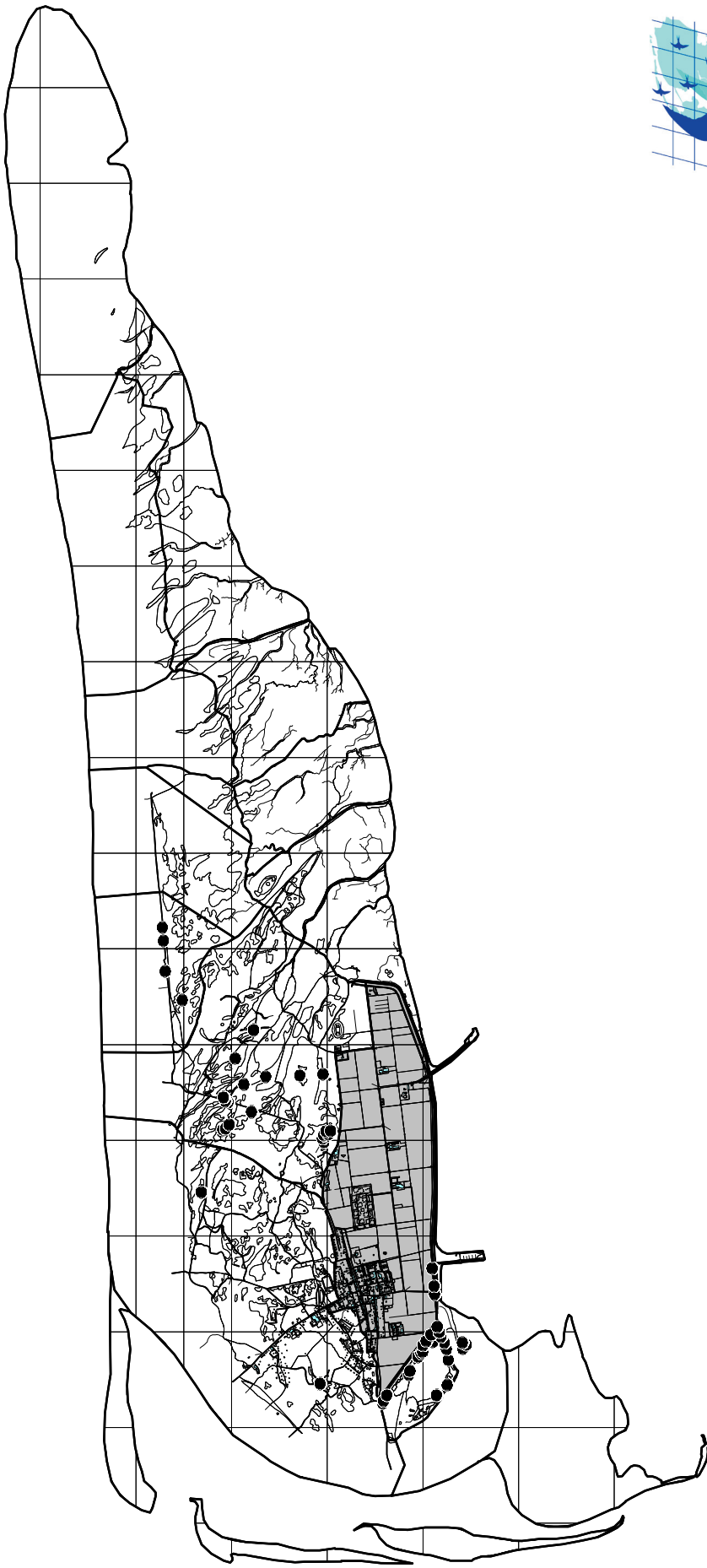
Schiermonnikoog 2006
Kaart 12360
Rietzanger 156 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 12500
Bosrietzanger 14 territoria

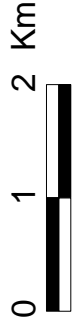
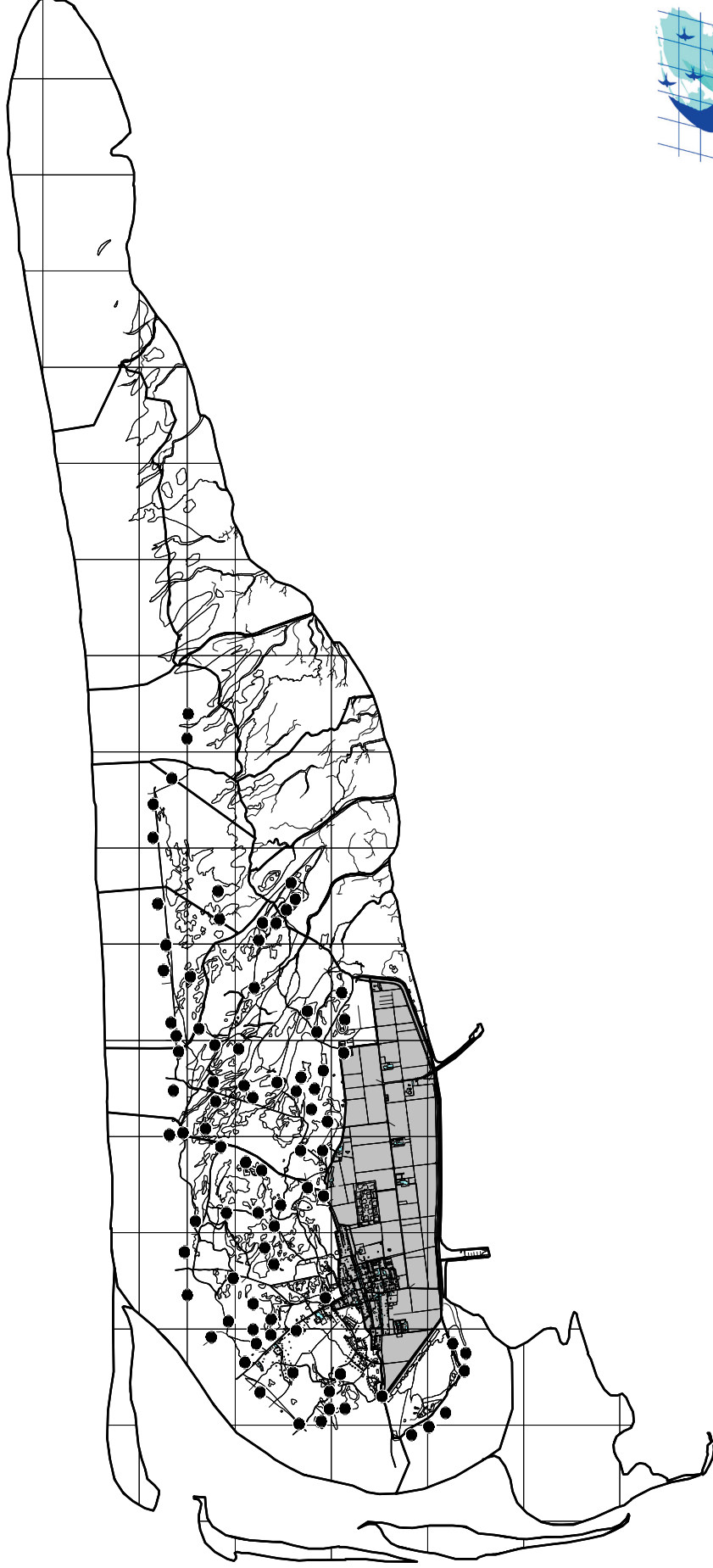
Schiermonnikoog 2006
Kaart 12510
Kleine Karekiet 52 territoria

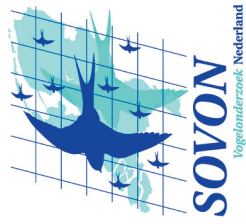
Schiermonnikoog 2006
Kaart 12590
Spotvogel 50 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 12490
Braamsluiper 86 territoria

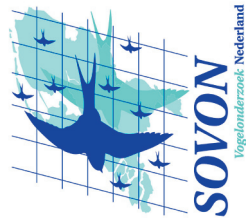

Schiermonnikoog 2006
Kaart 12750
Grasmus 235 territoria

0 1 2 Km

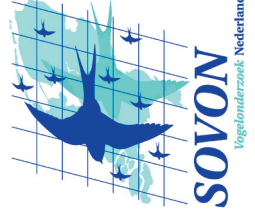
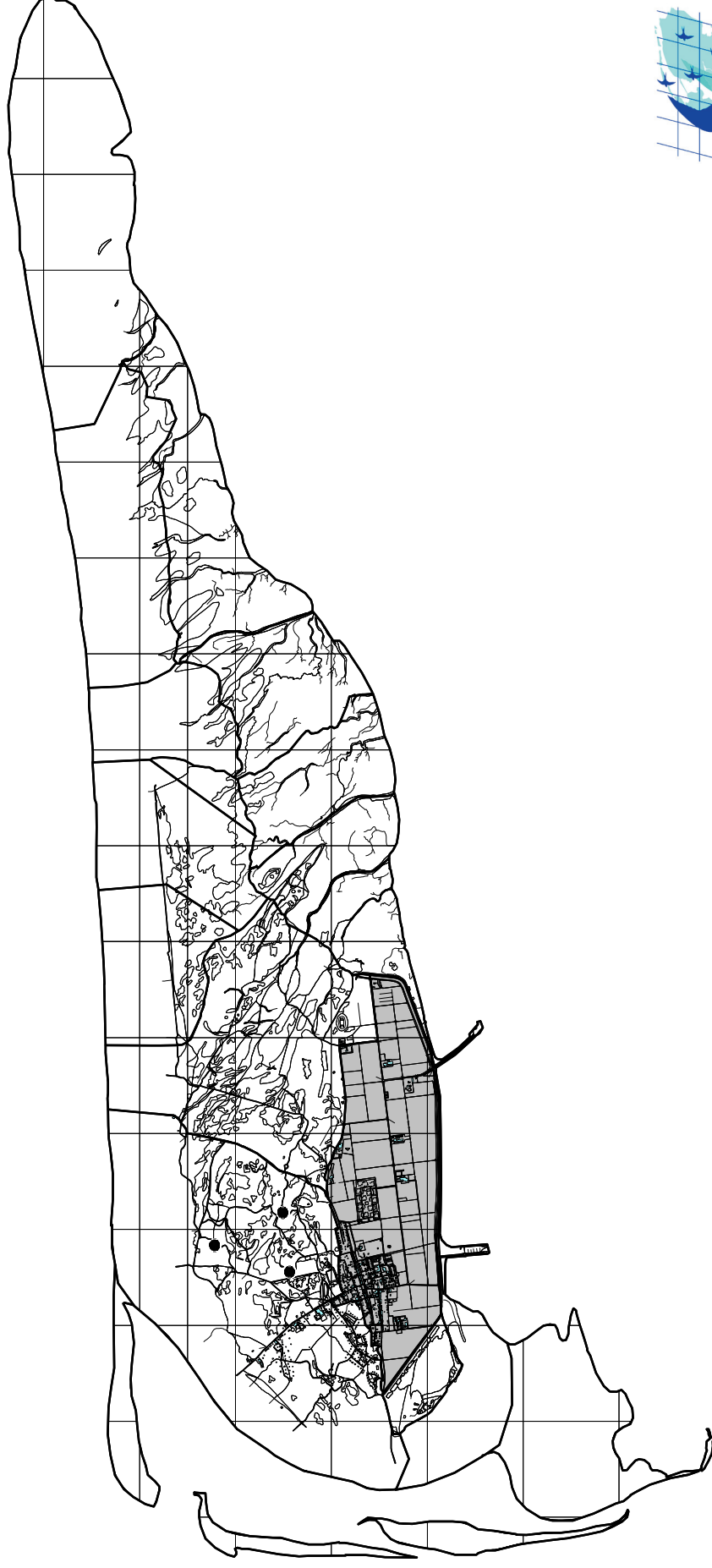
Schiermonnikoog 2006
Kaart 12760
Tuinfluits 52 territoria

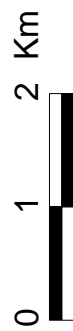
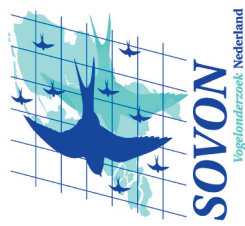
Schiermonnikoog 2006
Kaart 12770
Zwartkop 66 territoria

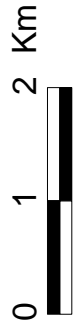
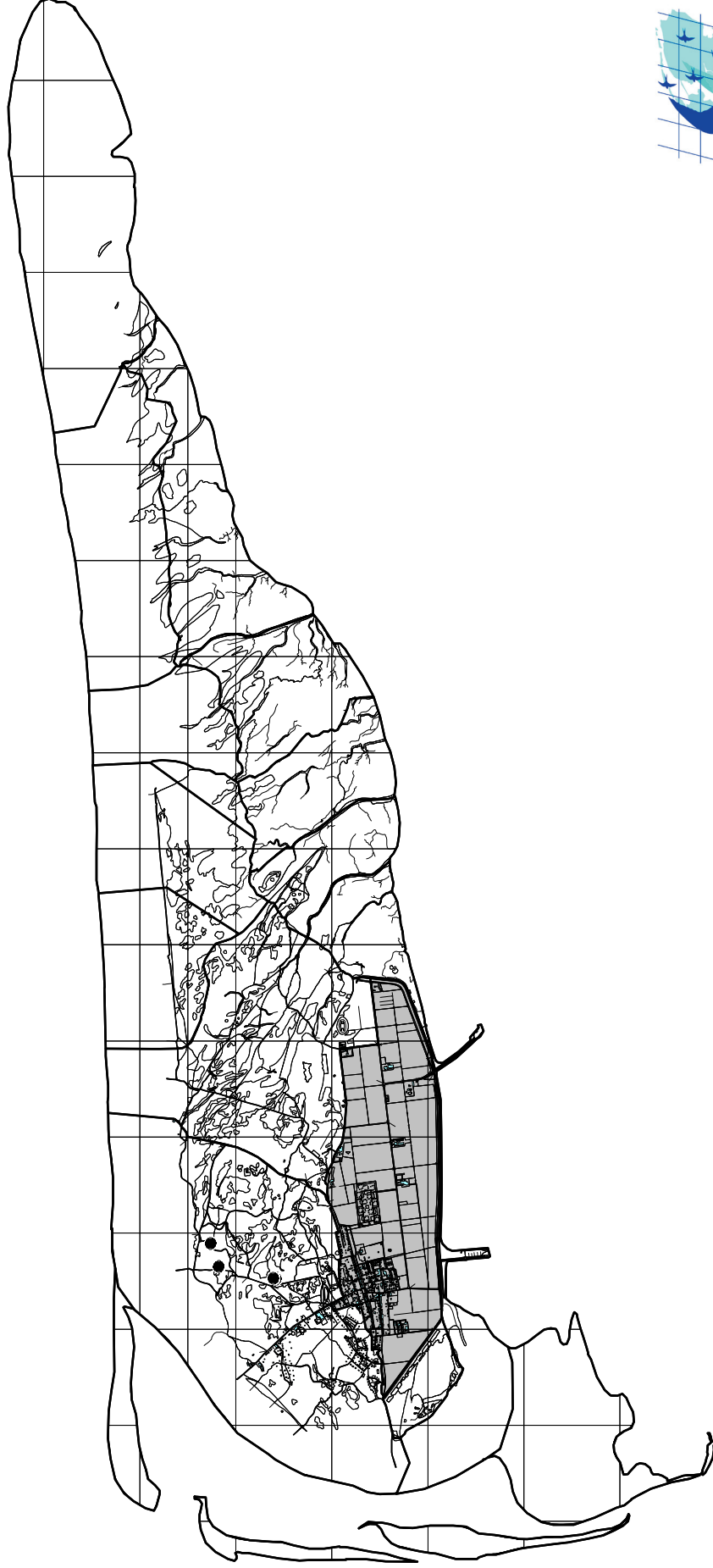
Schiermonnikoog 2006
Kaart 13070
Fluiter 3 territoria

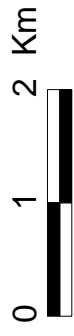
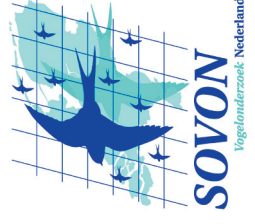
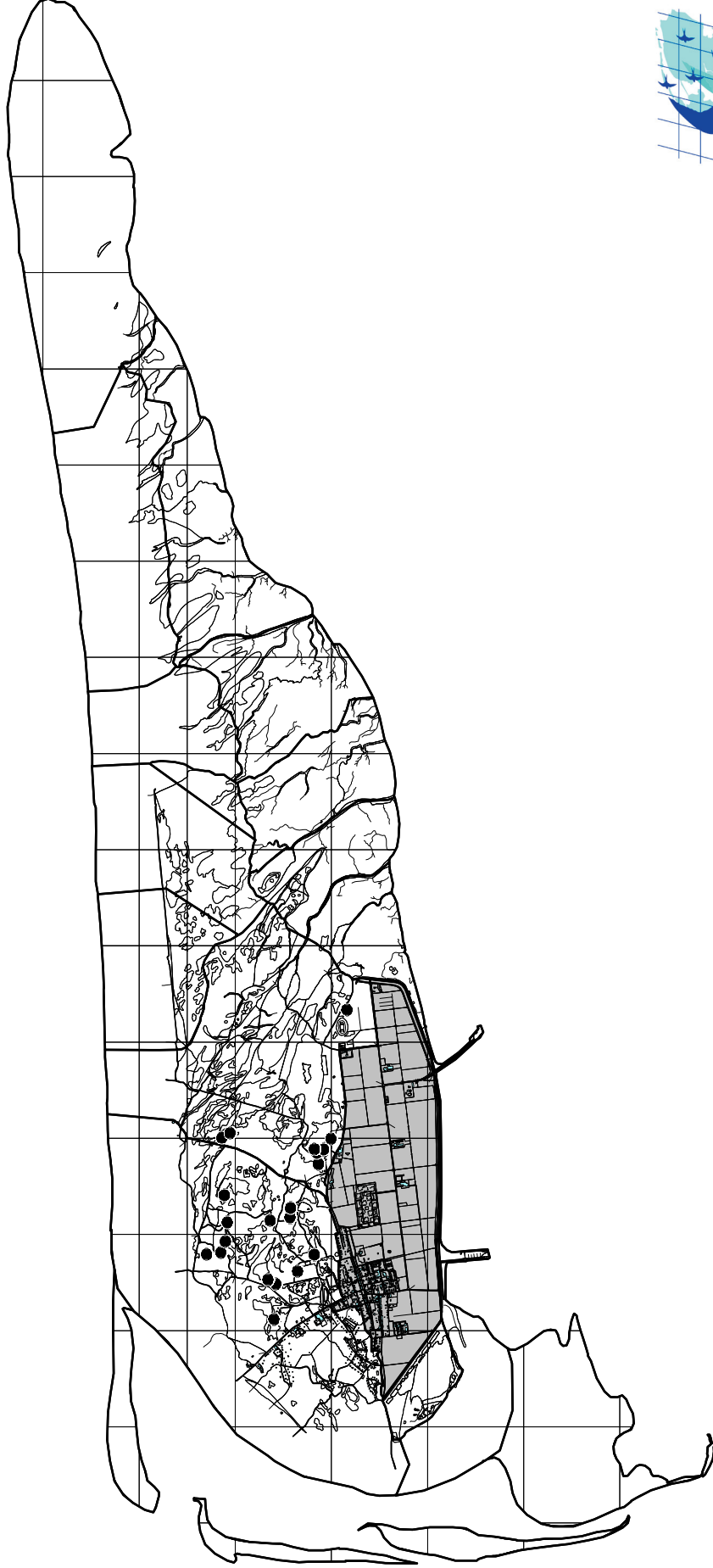
Schiermonnikoog 2006
Kaart 13110
Tijdfaf 105 territoria

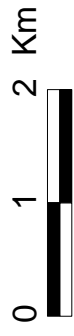
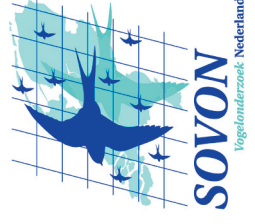
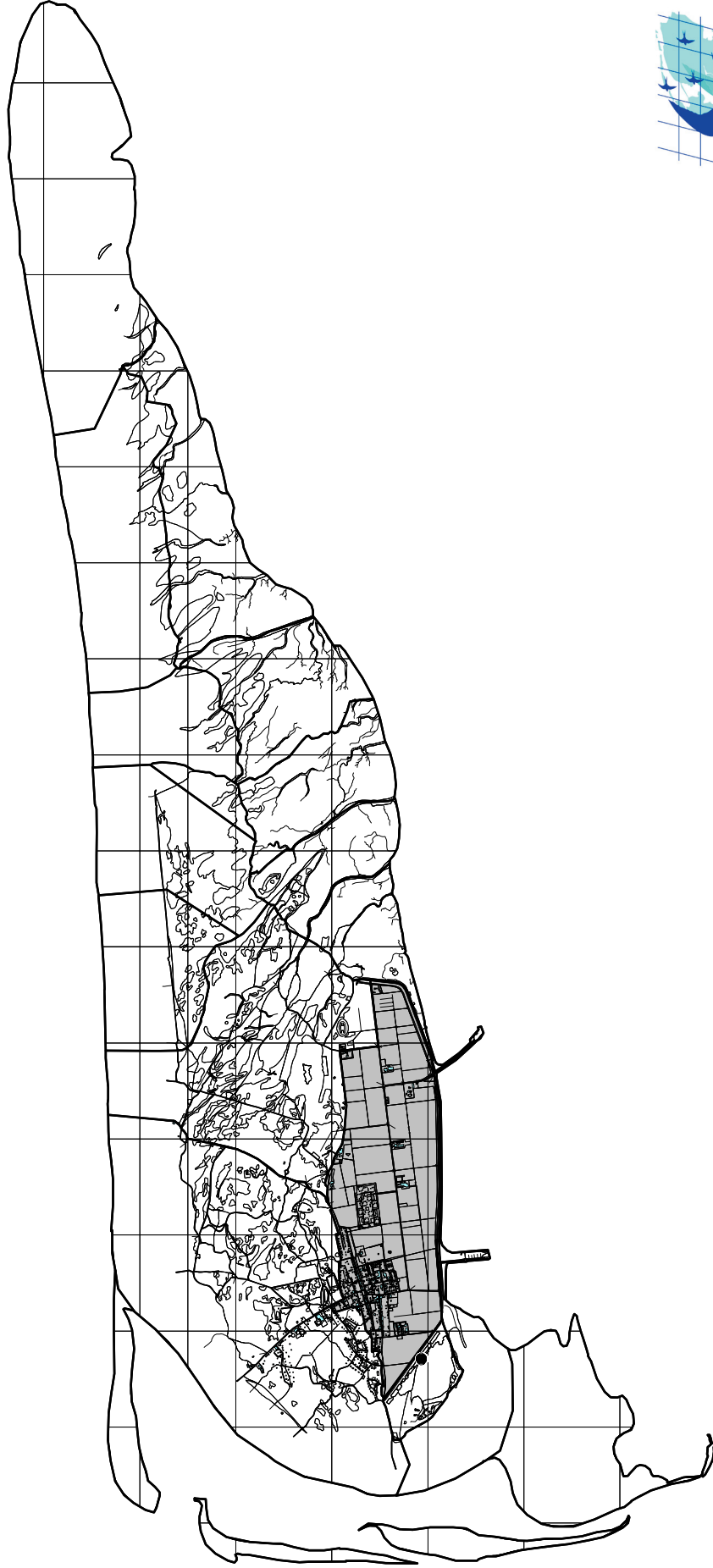
Schiermonnikoog 2006
Kaart 13140
Goudhaan 4 territoria

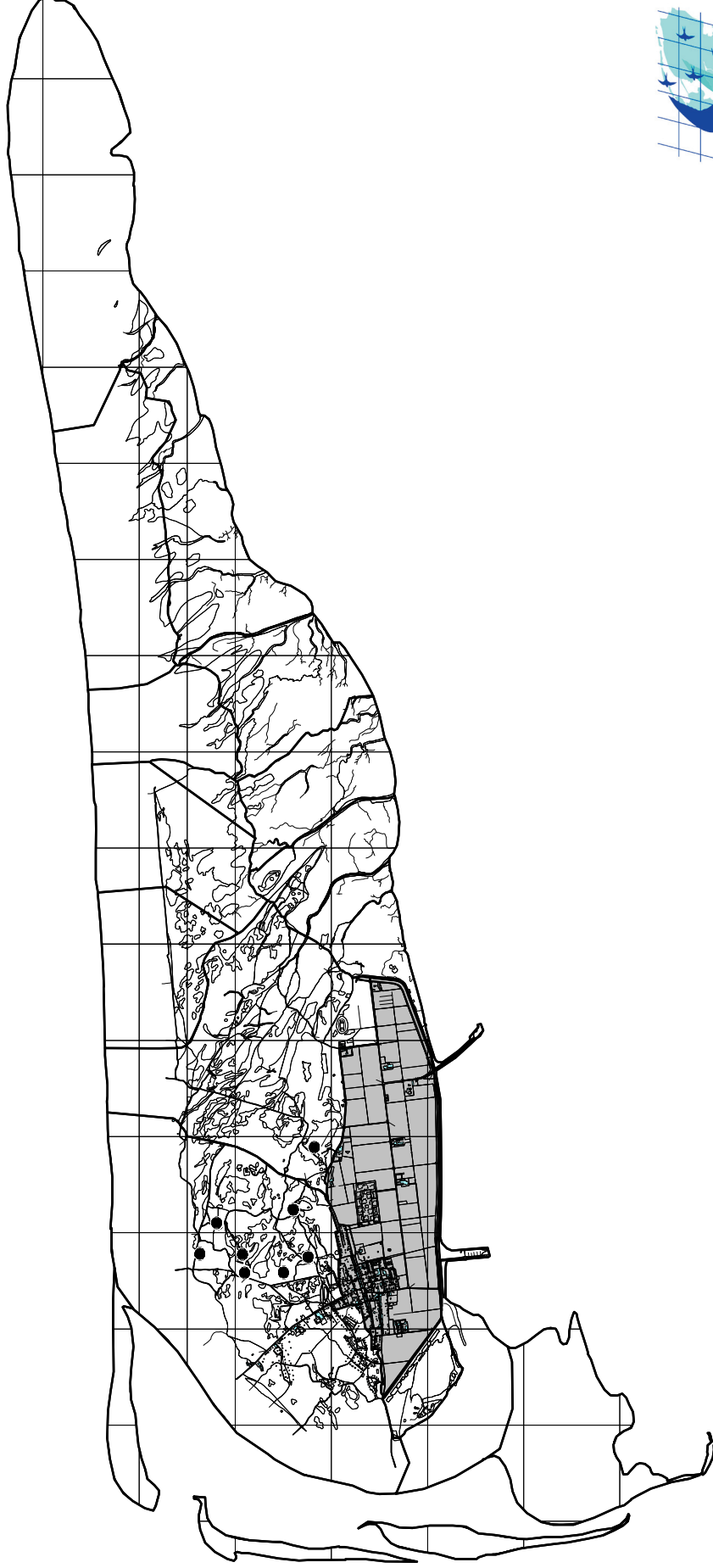
Schiermonnikoog 2006
Kaart 13350
Grauwe Vliegenvanger 21 territoria

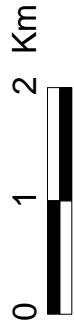
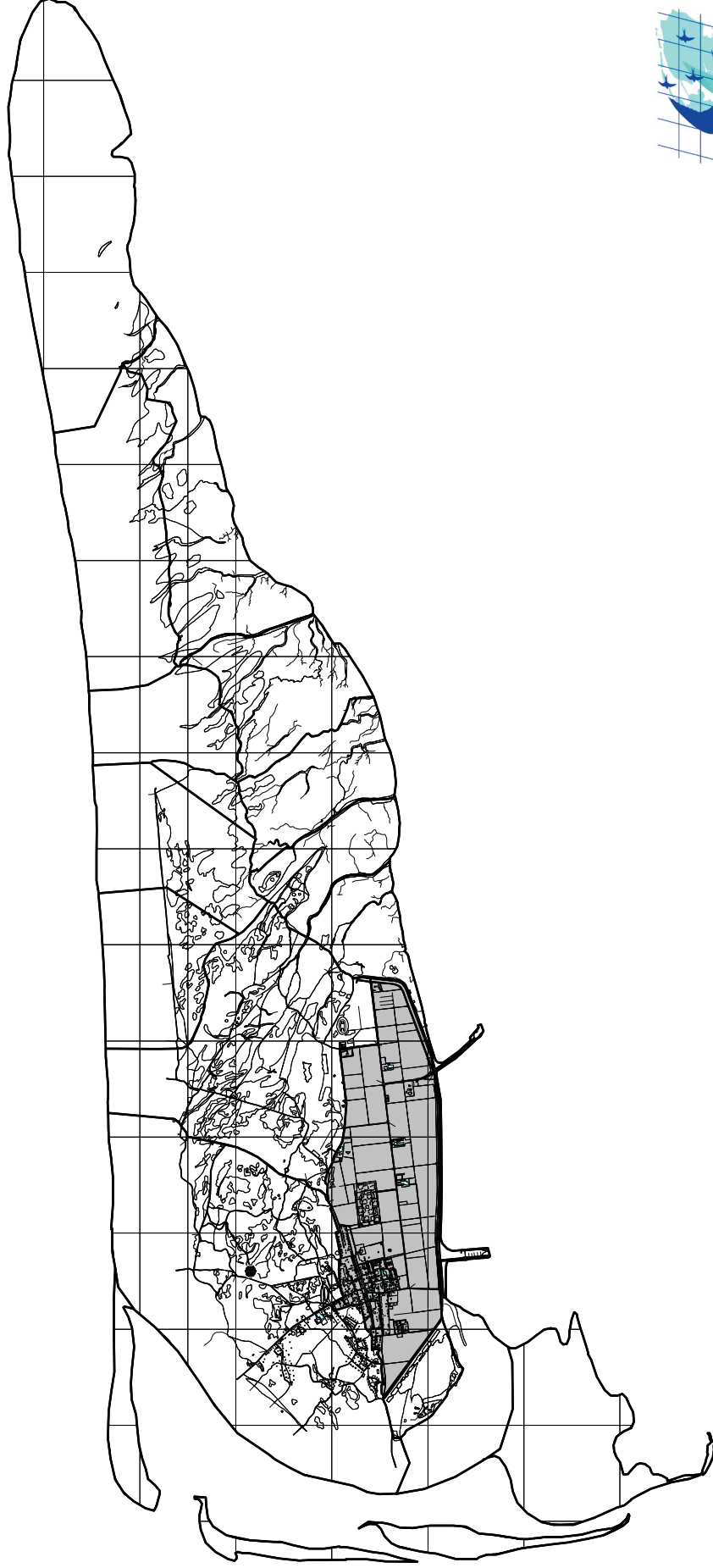
Schiermonnikoog 2006
Kaart 13450
Baardman 1 territorium

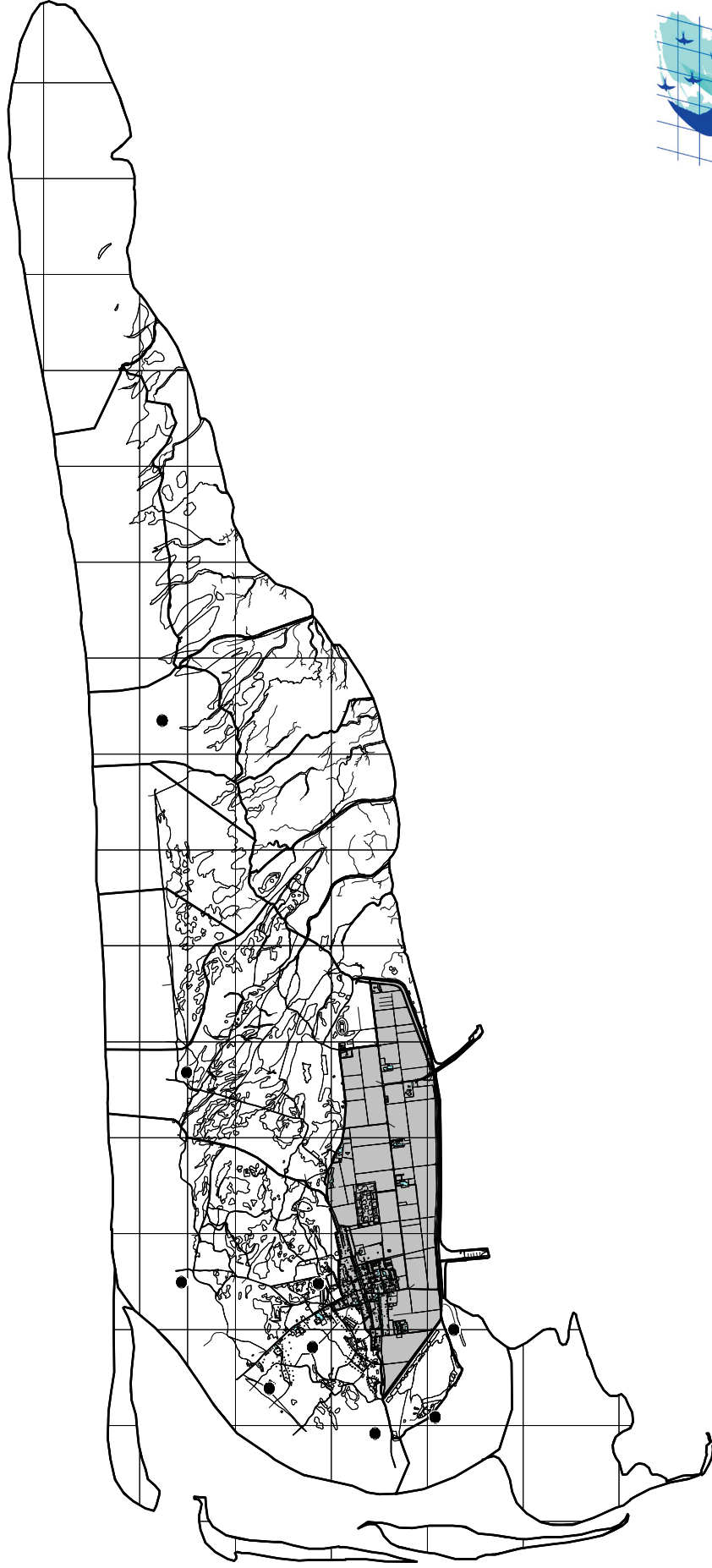
Schiermonnikoog 2006
Kaart 14870
Boomkruiper 8 territoria

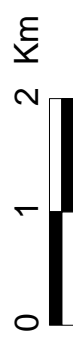
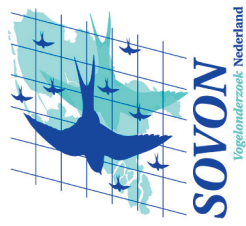
Schiermonnikoog 2006
Kaart 15080
Wielewaal 1 territorium

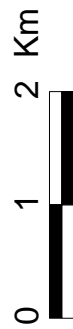
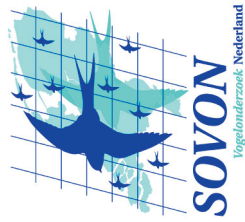
Schiermonnikoog 2006
Kaart 15490
Ekster 9 territoria

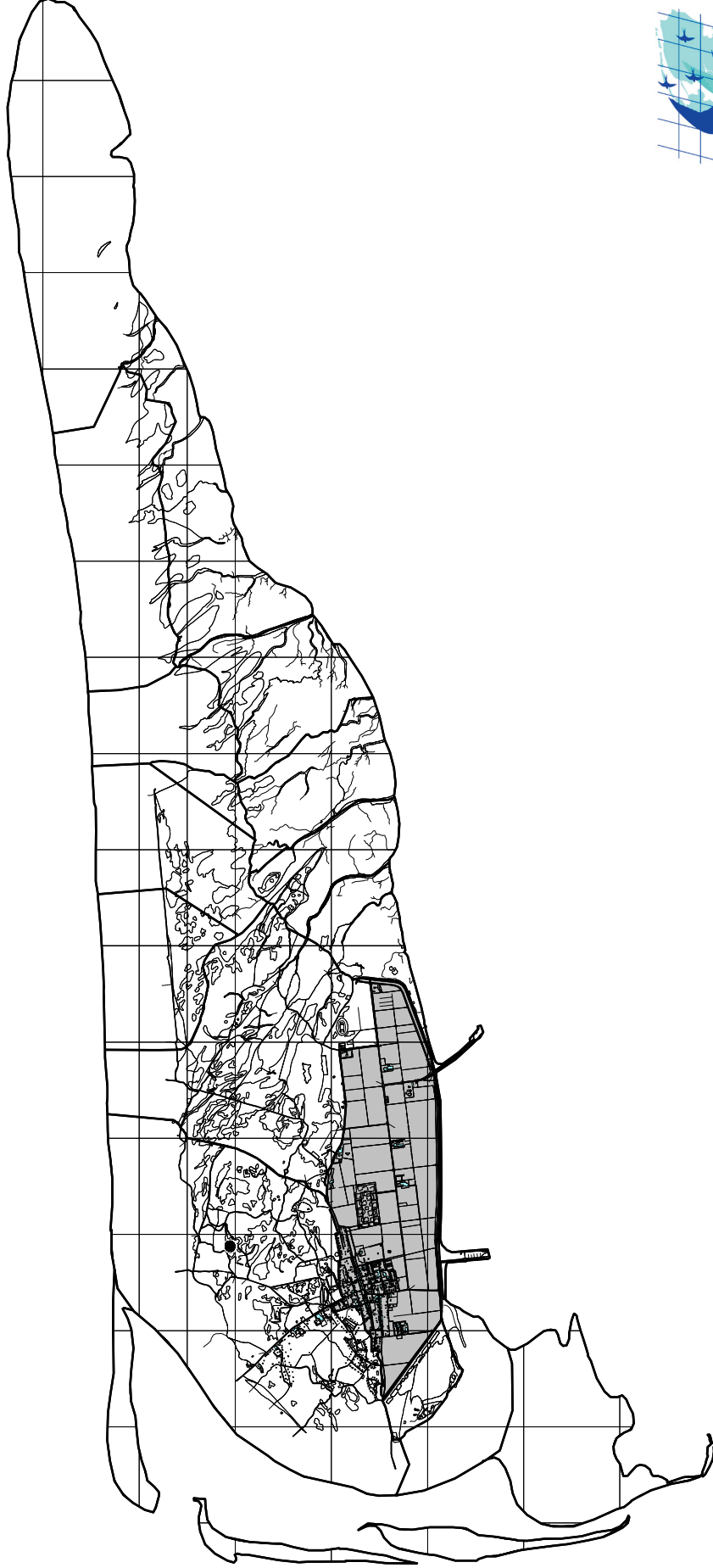
Schiermonnikoog 2006
Kaart 15671
Zwarte Kraai 27 territoria

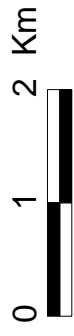
Schiermonnikoog 2006
Kaart 16530
Putter 20 territoria

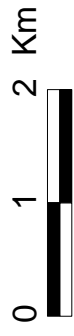
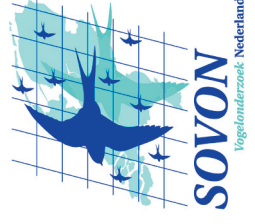
Schiermonnikoog 2006
Kaart 16540
Sijs 1 territorium

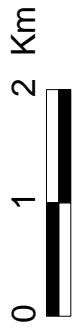
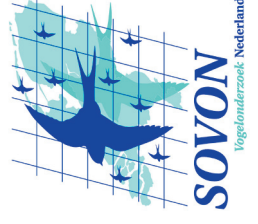
Schiermonnikoog 2006
Kaart 16600
Kneu 72 territoria

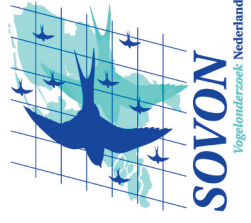
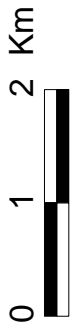
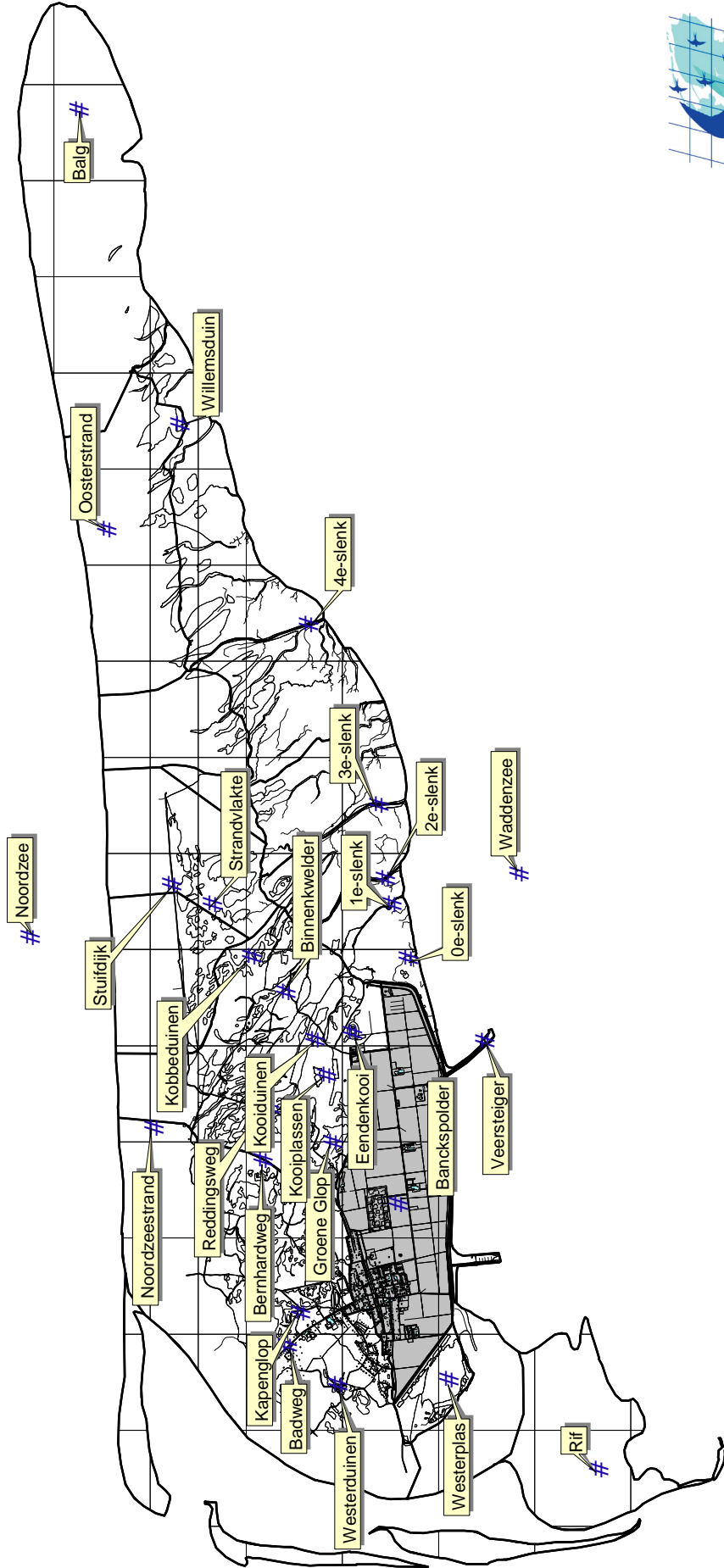
Schiermonnikoog 2006
Kaart 16630
Barmsijs 30 territoria

Schiermonnikoog 2006
Kaart 18770
Rietgors 91 territoria

Schiermonnikoog 2006
Toponiemenkaart

SOVON Vogelonderzoek Nederland

Rijksstraatweg 178
6573 DG Beek-Ubbergen
T (024) 684 81 11
F (024) 684 81 22

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

In het voorjaar van 2006 is een groot deel van het waddeneiland Schiermonnikoog geïnventariseerd op broedvogels. Het ging om een gebied van 2600 ha.

Binnen het te karteren gebied zijn in 2006 van 99 verschillende soorten aantal en verspreiding vastgelegd. Daarvan komen 20 broedvogelsoorten voor op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare soorten in Nederland (Van Beusekom et al. 2005): Kleine Zilverreiger, Wintertaling, Slobeend, Blauwe Kiekendief, Boomvalk, Porseleinhoen, Strandplevier, Grutto, Tureluur, Visdief, Koekoek, Ransuil, Velduil, Veldleeuwerik, Huiszwaluw, Graspieper, Nachtegaal, Tapuit, Spotvogel en Kneu

Negen soorten koloniebroeders waren in 2006 aanwezig: Kleine Zilverreiger, Lepelaar, Kluif, Kokmeeuw, Stormmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Visdief en Noordse stern. Met een totaal van meer dan 17.000 broedparen bestaat het grootste deel van de broedvogelpopulatie uit kolonievogels.

